

**ชุดคู่มือการสอนความรู้ทางการเงิน
สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา**

ข้อสงวนลิขสิทธิ์

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จัดทำชุดคู่มือการสอนฉบับนี้ เพื่อให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินแก่เยาวชนโดยเฉพาะนักศึกษาอาชีวศึกษา โดยไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียในผลิตภัณฑ์/บริการทางการเงิน หรือผู้ให้บริการใด ๆ ที่มีชื่อหรือภาพปรากฏในชุดคู่มือการสอนนี้ และ ธปท. สามารถแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรม การประเมินผล และข้อมูลอื่นใดที่ปรากฏในชุดคู่มือการสอนนี้ได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบแต่อย่างใด

อนึ่ง ภาพ เนื้อหา ข้อความ และส่วนประกอบใด ๆ ที่ปรากฏในชุดคู่มือการสอนนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ ธปท. ซึ่งอนุญาตให้นำไปเผยแพร่ เปลี่ยนแปลง หรือตีพิมพ์เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอนหรือเผยแพร่ความรู้ทางการเงินเท่านั้น ทั้งนี้ ธปท. ไม่อนุญาตให้นำไปตีพิมพ์ จำหน่าย หรือนำไปใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า โดยปราศจากความยินยอมอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ธปท. ก่อน

คำนำ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงปัญหาการขาดทักษะและวินัยทางการเงินของภาคครัวเรือน ตลอดจนความจำเป็นในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะทางการเงินที่ดี โดยมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายเชิงป้องกันเพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย Generation Y (Gen Y) ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีพฤติกรรมการใช้เงินที่เหมาะสม ไม่ก่อหนี้จนเกินตัว ตลอดจนออมเงินอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ในชีวิต

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้ศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อศึกษาปัจจัยและแนวทางกระตุ้นเชิงพฤติกรรมทางการเงินของ Gen Y ตลอดจนจัดประกวดผลงานส่งเสริมความรู้ทางการเงินของครูและนักศึกษาอาชีวศึกษา ภายใต้ชื่อโครงการ “Fin. ดี We Can Do !!!” เพื่อเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจให้สถาบันอาชีวศึกษาทั่วประเทศนำความรู้ด้านการเงินส่วนบุคคล การเงินธุรกิจ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการกับกระบวนการเรียนรู้ในบริบทของตน โดย ธปท. ได้นำผลงานของสถานศึกษาทั้ง 11 แห่ง จากทุกภูมิภาคที่ร่วมโครงการ (รายละเอียดตามภาคผนวก 1) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งจะช่วยบ่มเพาะให้เยาวชนอาชีวศึกษาที่เป็นนักคิดนักปฏิบัติและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศมีภูมิคุ้มกันทางการเงิน สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างเหมาะสม และก้าวผ่านความท้าทายในอนาคตได้อย่างมั่นคง

ทั้งนี้ ธปท. ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตลอดจนองค์กรพันธมิตรและผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน อาทิ ดร.ปริยานุช ธรรมปิยา คุณผาณิต เกิดโชคชัย ดร.อัจฉรา โยมสินธุ์ ดร.ภริดา ภูศิริ ดร.ธานี ชัยวัฒน์ และ ดร.เบญจรงค์ สุวรรณศิริ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีค่าซึ่งช่วยให้การจัดทำชุดคู่มือการสอนฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยดี

ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน
สายวางแผนและงบประมาณ
ธนาคารแห่งประเทศไทย
มีนาคม 2562

สารบัญ

ส่วนที่ 1	ก่อนจะสอน...ต้องรู้อะไร	
	1. หลักการและเหตุผล	1
	2. ส่วนประกอบของชุดคู่มือการสอนและวิธีใช้คู่มือการสอน	1
ส่วนที่ 2	ชุดความรู้ฝึกคิด	
บทที่ 1	เศรษฐกิจพอเพียง...หลักคิดในชีวิตเพื่อความสมดุลและยั่งยืน	4
	1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	7
	2. การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน	8
	▲ กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง	11
	▲ กิจกรรมที่ 1.2 เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ	15
บทที่ 2	การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า	17
	2.1 การวางแผนทางการเงิน	21
	• ทำไมต้องวางแผนทางการเงิน	22
	• ใครบ้างที่ต้องวางแผนทางการเงิน	22
	• วางแผนทางการเงินทำได้อย่างไร	23
	• สิ่งที่ต้องรู้ในการออมเงิน	26
	▲ กิจกรรมที่ 2.1 เกมกล่องเพื่อนยิ้ม	29
	▲ กิจกรรมที่ 2.2 เกม Money Bingo	33
	■ การประเมินผล	47
	2.2 การลงทุน	52
	• ดอกเบี้ยทบต้น	53
	• เงินเฟ้อ	54
	• ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง	55
	▲ กิจกรรมที่ 2.3 เกมโยนห่วง	58
	■ การประเมินผล	60
	2.3 หนี้และการบริหารจัดการหนี้	66
	• ทำไมต้องเป็นหนี้	67
	• หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ	67
	• คิดสัณนิทก่อนตัดสินใจเป็นหนี้	69
	• ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข	69
	• จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร	70
	▲ กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป	72
	■ การประเมินผล	74

บทที่ 3	Digital Literacy...เพื่อชีวิตการเงินดีในยุคดิจิทัล	80
	1. บัตรอิเล็กทรอนิกส์...ใช้แบบไหนถึงจะเหมาะสม	83
	2. ธนาคารออนไลน์...เมื่อ Online banking มาแรง	86
	3. พร้อมเพย์...การโอนเงินที่ประหยัดค่าธรรมเนียม	87
	4. การชำระเงินด้วย QR code...มั่นใจ ใช้ง่าย	88
	▲ กิจกรรมที่ 3.1 เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล	92
	▲ กิจกรรมที่ 3.2 แชนแนลเดียว Next time, I will ...	96
บทที่ 4	รู้ทันภัยทางการเงิน...ตั้งสติไว้ไม่โดนหลอก	99
	1. แชนร์ลูกโซ่...คุยโม้ว่าลงทุนแล้วรวยเร็ว	102
	2. แก๊ง Call center...รับสายแล้วผลอเชื่อ ตกเป็นเหยื่อไม่ได้เงินคืน	104
	3. โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)...รับมืออย่างไร แล้วจะปลอดภัย	106
	▲ กิจกรรมที่ 4.1 เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง	111
	▲ กิจกรรมที่ 4.2 เล่น เล่า เท่าทันภัยทางการเงิน	114
บทที่ 5	เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ...เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน	117
	1. อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ เริ่มต้นอย่างไร	119
	2. ขายของอย่างไรให้มีกำไร	124
	▲ กิจกรรมที่ 5.1 คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง	126
	▲ กิจกรรมที่ 5.2 ฝึกเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย	130
	▲ กิจกรรมที่ 5.3 คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน	134

ส่วนที่ 3

ชุดภารกิจฝึกฝน

1. แนะนำชุดภารกิจฝึกฝน	138
2. แนวทางการเชื่อมโยงชุดภารกิจฝึกฝนกับชุดความรู้ฝึกคิด	140
3. คู่มือการมอบหมายภารกิจ	141

ส่วนที่ 4

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 รายชื่อสถานศึกษา	153
ภาคผนวก 2 ผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุน	161
ภาคผนวก 3 งบการเงิน	163
ภาคผนวก 4 ประเมินสุขภาพทางการเงินของกิจการด้วยอัตราส่วนทางการเงิน	165

ส่วนที่ 5

เอกสารอ้างอิง

ส่วนที่ 1

ก่อนจะสอน . . . ต้องรู้อะไร

1. หลักการและเหตุผล

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะและวินัยทางการเงินที่ดี รวมถึงความจำเป็นในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงได้บรรจุเรื่องการส่งเสริมความรู้ทางการเงินเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ของ ธปท. โดยมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายเชิงป้องกันกับกลุ่ม Gen Y ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ให้สามารถบริหารจัดการเงินของตนเองได้ และมีพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม

ในช่วงที่ผ่านมา ธปท. ได้ศึกษาข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน 17 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งพบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษาหลายคนยังขาดภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการรายรับรายจ่ายได้อย่างเหมาะสม แม้บางคนจะมีรายได้พิเศษจากการทำงาน Part time แต่ก็ใช้จ่ายไปในสิ่งที่ไม่จำเป็น โดยมีได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการเก็บออมสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือการสร้างความมั่นคงในอนาคต

ชุดคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษานี้ จึงจัดทำขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินให้นักศึกษาอาชีวศึกษามีความพร้อมในการบริหารจัดการเงิน และมีทักษะในการป้องกันตนเองจากความเสี่ยงที่จะประสบปัญหาทางการเงินในอนาคต โดยจะให้ความรู้ผ่านการทำกิจกรรม แบบฝึกฝน ผสมกับเทคนิคการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การใช้ Slide ประกอบภาพ Infographic ไฟล์วีดิทัศน์ (VDO clip) และเกม เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจ สามารถจดจำ และนำความรู้ไปปรับใช้ได้ดียิ่งขึ้น

2. ส่วนประกอบของชุดคู่มือการสอนและวิธีใช้ชุดคู่มือการสอน

2.1 ส่วนประกอบของชุดคู่มือการสอน

ชุดคู่มือการสอนความรู้ทางการเงินสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ (1) ชุดความรู้ฝึกคิด และ (2) ชุดภารกิจฝึกฝน

● **ชุดความรู้ฝึกคิด:** เป็นส่วนของเนื้อหาความรู้ทางการเงิน กิจกรรม และการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย 5 บทเรียน ได้แก่

บทเรียน	วัตถุประสงค์
บทที่ 1 เศรษฐกิจพอเพียง...หลักคิดในชีวิตเพื่อความสมดุลอย่างยั่งยืน	ผู้เรียนมีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเองได้
บทที่ 2 การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า	ผู้เรียนเข้าใจหลักการวางแผนทางการเงิน เรียนรู้หลักการลงทุนเบื้องต้น และเข้าใจเรื่องหนี้และการบริหารจัดการหนี้
บทที่ 3 Digital Literacy...เพื่อชีวิตการเงินดีในยุคดิจิทัล	ผู้เรียนรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล และสามารถเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย
บทที่ 4 รู้ทันภัยทางการเงิน...ตั้งสติไว้ไม่โดนหลอก	ผู้เรียนรู้เท่าทันและพร้อมรับมือกับภัยทางการเงินต่าง ๆ
บทที่ 5 เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ...เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน	ผู้เรียนทราบคุณสมบัติที่ดีของการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งสามารถเตรียมความพร้อมในการทำธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถใช้เนื้อหา รวมทั้ง Slide และ VDO clip ที่อยู่ในบทเรียนประกอบการสอน และดำเนินกิจกรรม โดยใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 13 ชั่วโมง นอกจากนี้ ผู้สอนอาจเล่าประสบการณ์ ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการเงินของตนเอง หรือเชิญรุ่นพี่/ผู้เชี่ยวชาญมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารจัดการเงิน เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนเพิ่มเติมได้

● **ชุดภารกิจฝึกฝน:** เป็นแบบฝึกฝนที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง โดยนำความรู้ที่ได้รับจากเรื่องการวางแผนทางการเงิน (บทที่ 2.1) มาประยุกต์ใช้ เช่น การบันทึกรายรับรายจ่าย การจัดสรรเงิน และวิเคราะห์การใช้จ่าย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และคุ้นเคยกับการวางแผนทางการเงินในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีวินัยทางการเงินซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavioral change) ทางการเงินที่ดีได้ นอกจากนี้ ยังให้ผู้เรียนฝึกตั้งเป้าหมายทางการเงินเพื่อการวางแผนระยะยาวซึ่งเชื่อมโยงสู่การประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

ทั้งนี้ ชุดภารกิจฝึกฝนประกอบไปด้วย 6 ภารกิจ ดังนี้

ภารกิจ	วัตถุประสงค์
ภารกิจที่ 1 รู้จักตนเอง	ผู้เรียนสำรวจตนเองว่ามีความฝึนอนอยากเป็นหรืออยากทำอะไร
ภารกิจที่ 2 ตามรอยเงินหาย	ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์รายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็น เพื่อให้ลูกคิดก่อนใช้เงิน
ภารกิจที่ 3 ออมง่าย ๆ ลดรายจ่ายไม่จำเป็น	ผู้เรียนตระหนักว่า การเพิ่มเงินออมสามารถเริ่มได้ง่าย ๆ โดยการลดรายจ่ายไม่จำเป็น
ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น	ผู้เรียนฝึกจัดสรรเงินก่อนใช้ และสรุปผลสัดส่วนเงินออมต่อรายรับ
ภารกิจที่ 5 สะท้อนความคิดพิชิตฝัน	ผู้เรียนถอดบทเรียนจากการฝึกปฏิบัติ รวมถึงระบุขั้นตอนสานฝันให้ชัดเจน
ภารกิจที่ 6 ตั้งเป้าหมายสู่ออนาคต	ผู้เรียนทดลองตั้งเป้าหมายการออมจากความฝันที่ตั้งไว้ และจัดทำแผนการออม

2.2 วิธีใช้ชุดคู่มือการสอน

ผู้สอนสามารถปรับใช้ชุดคู่มือการสอนฉบับนี้ได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม โดยอาจสอนชุดความรู้ฝึกคิดทั้ง 5 บทเรียน พร้อมทำกิจกรรมและประเมินผล ควบคู่ไปกับการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในชุดภารกิจฝึกฝน (ตัวอย่างแผนการใช้ชุดคู่มือการสอนในส่วนที่ 3) หรือเลือกบางบทเรียนหรือบางกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ช่องทาง และระยะเวลาในการสอน เช่น สอนเฉพาะเรื่องการวางแผนทางการเงิน (บทที่ 2.1) และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในชุดภารกิจฝึกฝนก็ได้เช่นเดียวกัน

คำอธิบายสัญลักษณ์

ชุดความรู้ฝึกคิด

สีฟ้า

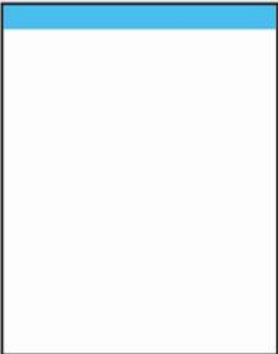
เนื้อหา

หัวข้อเนื้อหา

สอนแบบบรรยายโดยใช้ Slide

หัวกระดาษสีฟ้า
เนื้อหาสำหรับผู้สอน

สีเหลือง

กิจกรรม

กิจกรรมที่ไม่มีการประเมินผล

หัวกระดาษสีเหลือง
คำอธิบายกิจกรรม

หัวกระดาษขาวดำ ลายจุด
ใบกิจกรรม
สำหรับพิมพ์ให้ผู้เรียน

ตัดตามรอยประ

สีน้ำเงิน

การประเมินผล

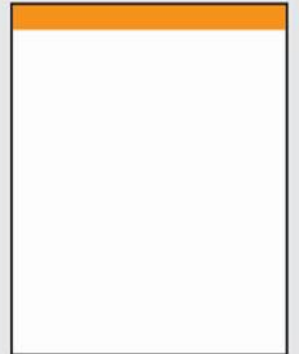
แบบประเมินผลท้ายบท

หัวกระดาษสีน้ำเงิน
การประเมินผลผู้เรียน

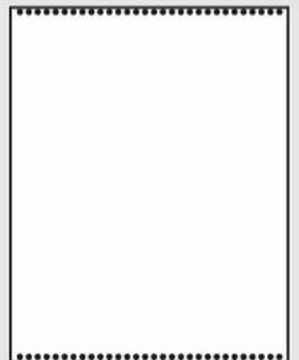

ชุดภารกิจฝึกฝน

หัวกระดาษสีส้ม
คำอธิบายและตัวอย่างภารกิจ

หัวกระดาษขาวดำ ลายจุด
ใบภารกิจ
สำหรับพิมพ์ให้ผู้เรียน

ทำในห้องเรียน ทำเป็นการบ้าน

ส่วนที่ 2

ชุดความรู้ฝึกคิด

บทที่ 1

เศรษฐกิจพอเพียง . . .

หลักคิดในชีวิตเพื่อความสมดุลและยั่งยืน

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 60 นาที

● หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

Slide (25 นาที)

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง (15 นาที)

กิจกรรมที่ 1.2 เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (20 นาที)

บทที่ 1

เศรษฐกิจพอเพียง...หลักคิดในชีวิต เพื่อความสมดุลและยั่งยืน

ระยะเวลา : 60 นาที

(เนื้อหาการสอน 25 นาที + กิจกรรมและการประเมินผล 35 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์และตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของตนเองได้

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_1_SufficiencyEconomy.pptx

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง :
 - <http://www.sufficiency.nida.ac.th/>
 - “ทบทวนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดย ดร.ปริยานุช ธรรมปิยา:
<https://bit.ly/2EpFcyE>

2. การจัดการการเงินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

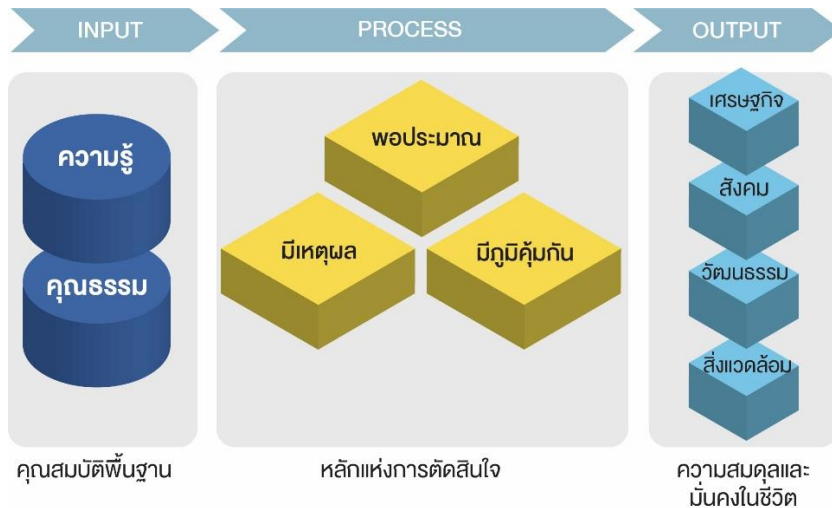
- “กรอบแนวคิดการเงินพอเพียง” โดย ดร.อัจฉรา โยมสินธุ์: <https://bit.ly/2rzkOm1>
(Slide - https://www.1213.or.th/th/Documents/finance_for_%20R.pdf)
- “Money Cafe EP039 หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง” โดย ดร.อัจฉรา โยมสินธุ์: <https://bit.ly/2zTaLgm>

1. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง¹

ศาสตร์พระราชารื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวคิดที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 พระราชทานให้กับปวงชนชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่เรื่องไกลตัว แต่เป็นแนวคิดการดำรงชีวิต และการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ **ความพอดี และไม่ประมาท** มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และคำนึงถึงผลตอบแทนในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้าง **ความสมดุล** ระหว่างความอยากได้อย่างมี กับความต้องการขั้นพื้นฐาน และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งจะ**ทำให้มีชีวิตที่มั่นคงได้**

หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง นำคุณสมบัติพื้นฐาน คือ **ความรู้ และคุณธรรม** มาใช้ในการตัดสินใจด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความรอบคอบ ระมัดระวัง ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ชีวิต ซึ่งจะทำให้เกิดความสมดุลและมั่นคง ใน 4 ด้านของชีวิต ได้แก่ **ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม** โดยผู้ที่ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะสามารถปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบาก และพึ่งพาตนเองได้เมื่อเกิดวิกฤติต่าง ๆ

Tips

คนที่ขาดภูมิคุ้มกันที่ดีจะไม่สามารถรับมือกับความเสียหายหรือการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น หากไม่มีเงินออมเมื่อถูกเงินเมื่อเกิดเจ็บป่วย/อุบัติเหตุ/ข้าวของชำรุดเสียหาย ก็ต้องไปกู้ยืมเงินจากผู้อื่น ส่งผลให้มีภาระหนี้สิน และนำมาซึ่งปัญหาทางการเงินได้ในที่สุด

¹ ที่มา: เอกสารแผ่นพับ “พอเพียงเพื่อยั่งยืน” จัดทำโดยมูลนิธิมั่นพัฒนา

2. การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติพื้นฐาน (Input) ที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	ต้องใช้ความรู้/ความชำนาญเรื่องใด เพื่อนำมาวางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง
คุณธรรม	ต้องมีคุณธรรมเรื่องใด เช่น ซื่อสัตย์สุจริต อดทน และพากเพียร
2. การตัดสินใจ (Process) โดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงความพอดีเรื่องใด อย่างไร เช่น สอดคล้องกับ ศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง โดยไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น
มีเหตุผล	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)
มีภูมิคุ้มกัน	ตัดสินใจโดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น และ มีการป้องกันความเสี่ยง/มีแผนสำรอง
3. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Output) สร้างความสมดุลและมั่นคงใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า เช่น ประหยัด รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ลดต้นทุนการผลิตสินค้า หรือสร้างประโยชน์ เพิ่มขึ้นจากวัสดุเหลือใช้
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนในสังคมมีสุขภาพดี
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่า/อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม (รวมถึงค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น)
สิ่งแวดล้อม	เกิดจิตสำนึก มีความรู้ ความเข้าใจ และลงมือทำ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างการวิเคราะห์เหตุการณ์ในชีวิต “การเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่” โดยใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ก่อนตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่โดยไม่เป็นภาระกับตนเองและผู้อื่น คุณควรคิดวิเคราะห์โดยคำนึงถึง 2 เงื่อนไขแห่งความรู้และคุณธรรม ดังนี้

- **ความรู้:** รู้จักตัวเอง และรู้จักสิ่งของที่ต้องการซื้อ

(1) **รู้จักตัวเอง** โดยรู้ถึงความต้องการของตนเองว่าต้องการใช้งานอะไร ฟังก์ชันแบบไหน เหตุผลที่ต้องการซื้อคืออะไร และเหตุผลนั้นจำเป็นแค่ไหน รวมถึงมีงบประมาณเท่าไร หากเงินไม่พอ รอได้หรือไม่ และจะมีแนวทางวางแผนการออมอย่างไรเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย เช่น จำเป็นต้องซื้อโทรศัพท์เครื่องใหม่เพราะต้องการถ่ายภาพสินค้าสำหรับขายออนไลน์ และขณะนี้เงินออม 10,000 บาท

(2) **รู้จักสิ่งของที่ต้องการซื้อ** โดยหาความรู้เกี่ยวกับโทรศัพท์ที่วางจำหน่ายในท้องตลาดเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ เช่น ศึกษายี่ห้อ ราคา ฟังก์ชันการใช้งาน เครือข่ายผู้ให้บริการ และโปรโมชั่นของโทรศัพท์หลายยี่ห้อ และหลายรุ่น ที่มีกล้องคุณภาพดีในราคาไม่เกินเงินออมที่มีอยู่

- **คุณธรรม:** ด้านความประหยัด อุดม ความเพียร และความซื่อสัตย์

(1) **ความประหยัด อุดม** โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เงินที่นำมาใช้ต้องได้มาโดยสุจริต ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้การออมบรรลุเป้าหมาย

(2) **ความเพียร** โดยค้นคว้าข้อมูล เปรียบเทียบฟังก์ชัน ราคา และโปรโมชั่นต่าง ๆ

(3) **ความซื่อสัตย์** โดยสนับสนุนสินค้าที่ถูกกฎหมาย ไม่ซื้อสินค้าที่หนีภาษี หรือละเมิดลิขสิทธิ์

เมื่อคิดวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมแล้ว จากนั้นให้ใช้หลักแห่งการตัดสินใจ 3 หลักการ คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ดังนี้

- **พอประมาณ:** เลือกซื้อโทรศัพท์รุ่นที่มีฟังก์ชันกล้องถ่ายภาพตรงกับความต้องการ โดยราคาอยู่ในงบประมาณ 10,000 บาทที่ตั้งไว้ รวมถึงเลือกเครือข่ายผู้ให้บริการ แพ็กเกจให้เหมาะสมกับรูปแบบการใช้งาน และสามารถจ่ายค่าบริการได้

- **มีเหตุผล:** รู้เหตุผลจำเป็นที่ต้องซื้อโทรศัพท์เครื่องใหม่ เช่น กล้องถ่ายภาพของเครื่องเก่าไม่รองรับการถ่ายภาพสินค้า ดังนั้น การมีโทรศัพท์ใหม่จะช่วยให้ถ่ายภาพสินค้าดีขึ้นและเพิ่มยอดขายได้

- **มีภูมิคุ้มกัน:** ออมเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อซื้อโทรศัพท์ โดยอาจเริ่มออมตั้งแต่เห็นว่าโทรศัพท์ที่ใช้อยู่ไม่ตอบโจทย์การใช้งาน ไม่คุ้มยืมหรือซื้อเงินผ่อนโดยไม่วางแผนจ่ายเงินอย่างรอบคอบ หรือหากจำเป็นต้องกู้ก็ควรมีแผนรองรับเหตุการณ์ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นและทำให้ไม่สามารถผ่อนชำระได้ตามที่คาดไว้

Tips

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่การอด หรือตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างรอบด้าน บนพื้นฐานของความรู้ ควบคู่คุณธรรม

เมื่อตัดสินใจบน 3 หลักการข้างต้นแล้ว ก็จะทำให้เกิดความสุขและมั่นคงในชีวิต 4 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทำให้ชีวิตมีความสุขอย่างยั่งยืน

- **เศรษฐกิจ:** ไม่ใช่เงินเกินตัว ไม่เป็นทาสวัตถุนิยม ซื้อของอย่างพอดี โดยไม่สนับสนุนสินค้าหนีภาษี และใช้ของอย่างคุ้มค่า ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรในการผลิต
- **สังคม:** ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **วัฒนธรรม:** สร้างวัฒนธรรมประหยัด ออมก่อนใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักคิด รู้จักใช้จ่ายอย่างมีสติ
- **สิ่งแวดล้อม:** ช่วยลดขยะอิเล็กทรอนิกส์จากการไม่เปลี่ยนโทรศัพท์บ่อย ๆ โดยใช้โทรศัพท์อย่างคุ้มค่า หรือหากจำเป็นต้องเปลี่ยนโดยที่เครื่องเก่ายังไม่เสีย อาจนำไปขาย หรือให้คนในครอบครัวใช้ต่อ

**หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่แค่เรื่องเกษตรกรรมอย่างที่หลายคนเข้าใจ
แต่เป็นหลักคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
กับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกสังคม
โดยยึดหลักความพอดีและไม่ประมาท เพื่อสร้างความสมดุลและมั่นคงในชีวิต
ซึ่งก่อให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืน**

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้เรียนจะได้ลองนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์และตัดสินใจเหตุการณ์ในชีวิตของตนเอง ผ่านการตั้งเป้าหมายในชีวิต (เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี หรือทำงานก่อนเรียนต่อ)

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียน ในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากการทำกิจกรรมข้างต้น

กิจกรรมที่ 1.2 เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ

ผู้เรียนจะได้ลองนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการตัดสินใจทางการเงิน ผ่านสถานการณ์สมมติ ที่จับได้จากบัตรคำ แล้วตอบคำถามว่าจะตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ เพราะอะไร

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียน ในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ จากการทำกิจกรรมข้างต้น

กิจกรรมที่ 1.1 ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง (ประมาณ 15 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้วิเคราะห์และตัดสินใจสิ่งที่ตนเองจะดำเนินการได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” ตามจำนวนกลุ่มผู้เรียน

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมให้ผู้เรียนและชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมดังนี้

2.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกเป้าหมายชีวิตที่เหมาะสมกับกลุ่มของตนเอง 1 เหตุการณ์ ระหว่าง “เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี” หรือ “ทำงานก่อนเรียนต่อ”

2.2 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และวางแผนตัดสินใจเป้าหมายชีวิตที่เลือกในข้อ 2.1 โดยนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับสถานการณ์จริงในชีวิตของตนเอง และเขียนลงในใบกิจกรรม

2.3 ตัวแทนของผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนกลุ่มอื่น

ทั้งนี้ หากมีเวลามากพอ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนวิเคราะห์เป้าหมายชีวิตที่เลือกและเขียนลงในใบกิจกรรมเป็นรายบุคคล แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนคนอื่น

3. ผู้สอนสรุปทบทเรียน โดยทบทวนประเด็นสำคัญ และอธิบายตัวอย่างเพิ่มเติม (ถ้ามี)

คำแนะนำ

ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด/วิเคราะห์ “เป้าหมายชีวิต” โดยใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐาน ซึ่งผู้สอนอาจตั้งคำถามตามตัวอย่างในหัวข้อ “การประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน”

ผู้สอนสามารถชี้แจงหรือเน้นย้ำถึงความสำคัญของหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ เช่น การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องการอด กินน้อย ใช้น้อย หรือการตระหนี่ถี่เหนียว แต่เป็นการใช้ชีวิตอย่างพอดีตามสถานะของตนเอง ดังนั้น บางคนอาจใช้ของหรูหราได้ ถ้าฐานะการเงินของเขาเอื้ออำนวย

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนให้เหตุผลได้ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคำตอบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อใช้ประกอบการอธิบายผู้เรียนได้

ใบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” (สำหรับผู้เรียน)

ผู้เรียนเลือกเป้าหมายใด
เป้าหมายหนึ่ง

เป้าหมายชีวิต ☒ เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี ☒ ทำงานก่อนเรียนต่อ	
คุณสมบัติพื้นฐานที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	ความรู้/ความชำนาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้วางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง
คุณธรรม	คุณธรรมพื้นฐานที่ควรมี เช่น ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน และพากเพียร
การตัดสินใจโดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	คำนึงถึงความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สอดคล้องกับศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง ไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น
มีเหตุผล	คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)
มีภูมิคุ้มกัน	วางแผนด้วยความรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีการป้องกัน ความเสี่ยง/แผนสำรอง
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะสร้างความสมดุลใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	เห็นคุณค่าของสิ่งของ/ทรัพยากร ใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนใน สังคมมีสุขภาพดี
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักความเป็นไทย
สิ่งแวดล้อม	มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น การจัดการขยะ)

เป้าหมาย คือ พึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน ปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบากได้ และอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

แนวคำตอบกิจกรรม “ชีวิตจริงกับเศรษฐกิจพอเพียง” (สำหรับผู้สอน)

ผู้เรียนเลือกเป้าหมายได้
เป้าหมายหนึ่ง

เป้าหมายชีวิต ☒ เรียนต่อระดับ ปวส./ปริญญาตรี ☒ ทำงานก่อนเรียนต่อ	
คุณสมบัติพื้นฐานที่ต้องมี 2 เงื่อนไข	
ความรู้	<p>ความรู้/ความชำนาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้วางแผนอย่างรอบคอบ และลงมือทำอย่างระมัดระวัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ เตรียมเอกสารและหาข้อมูลสมัครเรียนต่อ เช่น ใบรายงานผลการเรียน หลักสูตรที่เปิดสอน กำหนดการรับสมัคร ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ (เช่น ค่าสมัคร ค่าเทอม ค่ากินอยู่ และค่าที่พัก) พร้อมทั้งหาความรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็น (เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวได้เร็ว) - ทำงาน หาความรู้และฝึกฝนทักษะที่เป็นประโยชน์ (เช่น ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถด้านภาษา) เตรียมความพร้อมและหาข้อมูลการรับสมัครงาน การสัมภาษณ์งาน
คุณธรรม	<p>คุณธรรมพื้นฐานที่ควรมี เช่น ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน และพากเพียร</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ ขยันหมั่นเพียร หาความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งหาประสบการณ์โดยการทำงานพิเศษ/ฝึกงาน - ทำงาน ทำงานสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร เป็นพนักงานที่ดีขององค์กร
การตัดสินใจโดยใช้ 3 หลักการ	
พอประมาณ	<p>คำนึงถึงความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป สอดคล้องกับศักยภาพ/ความพร้อม/ทรัพยากรที่มี รวมทั้งเวลา/สถานที่/ผู้เกี่ยวข้อง ไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น</p> <p>เรียนต่อ/ทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - วางแผนจัดการ/หารายได้ให้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายจำเป็น (เช่น ค่าสมัคร ค่าเทอม ค่ากินอยู่ และค่าที่พัก) แบ่งรายได้ส่วนหนึ่งมาออมก่อนใช้จ่าย และไม่ก่อหนี้ที่ไม่เป็นประโยชน์ - กรณีบ้านอยู่ไกลที่เรียน/ที่ทำงาน ควรเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างการเช่าหอใกล้ที่เรียน/ที่ทำงาน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือการพักที่เดิมแต่ต้องตื่นเร็วขึ้นเพื่อเลี่ยงรถติด - ตั้งใจเรียน/ทำงานอย่างเต็มที่ แบ่งเวลาส่วนตัวและเวลาเพื่อครอบครัวให้เหมาะสม
มีเหตุผล	<p>คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง (กระทบใคร อย่างไร)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับตนเองโดยเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองสนใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ไม่ย่อท้อในระหว่างเรียน และใช้เงินสนับสนุนจากครอบครัวอย่างคุ้มค่า (ไม่เลิกเรียนกลางคัน) เพื่อที่ในอนาคตจะได้ทำงานที่ชอบ และมีรายได้สามารถดูแลครอบครัวได้ - ทำงาน ถ้ายังไม่พร้อมที่จะเรียนต่อ เช่น มีภาระต้องดูแลครอบครัว ก็ทำงานไปก่อน และเก็บออมเงินไว้เรียนต่อภายหลัง โดยวางแผนสมัครเรียนในโปรแกรมที่สามารถแบ่งเวลาเรียนไปด้วยและทำงานไปด้วยได้เพื่อพัฒนาตนเองในอนาคต
มีภูมิคุ้มกัน	<p>วางแผนด้วยความรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง/อันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีการป้องกันความเสี่ยง/แผนสำรอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนต่อ หากมีเงินออมไม่พอ อาจยื่นขอทุน กยศ. เพื่อลดภาระทางการเงินของครอบครัว - ทำงาน เตรียมเงินสำรองเพื่อเป็นค่าเดินทาง/ค่าอาหารในช่วงที่ยังไม่ได้เงินเดือนก้อนแรก หรือเพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เมื่อได้รับเงินเดือนแล้ว ก็ควรจัดสรรเงินบางส่วนไปออมก่อนใช้จ่าย

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะสร้างความสมดุลใน 4 มิติ	
เศรษฐกิจ	เห็นคุณค่าของสิ่งของ/ทรัพยากร ใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า
	- เรียนต่อ/ทำงาน เลือกซื้อชุดนักเรียน/ชุดทำงานที่คุณภาพดี ไม่เน้นของแบรนด์เนม ไม่ต้องมีมากขึ้น แต่ใช้วิธี Mix and match เพื่อให้คุ้มค่าเงิน
สังคม	มีคุณค่าต่อสังคม/ชุมชน เช่น ปลูกฝังนิสัยซื้อสัตย์ เอื้อเฟื้อ ไม่เบียดเบียน รวมถึงส่งเสริมให้คนในสังคมมีสุขภาพดี
	- เรียนต่อ/ทำงาน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อกับเพื่อน/เพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการเรียน/การทำงาน
วัฒนธรรม	เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักความเป็นไทย
	- เรียนต่อ/ทำงาน มีมารยาทดีทั้งในการพูด การเดิน/ยืน/นั่ง การแต่งกาย อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รู้จักกาลเทศะ
สิ่งแวดล้อม	มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น การจัดการขยะ)
	- เรียนต่อ/ทำงาน ใช้กระดาษ/อุปกรณ์เครื่องเขียน/น้ำ-ไฟ อย่างประหยัดและคุ้มค่า ตามหลัก Reduce, Reuse, Recycle รวมทั้งไม่ทำกิจกรรม/ทำงานที่มีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ง่ายและไม่มีสารพิษในการจัดบอร์ดนิทรรศการ/ป้าย Backdrop ต่าง ๆ คัดแยกขยะตามประเภท (เช่น เศษอาหาร ขยะทั่วไป ขยะ Recycle) และลดขยะโดยงดรับถุงพลาสติกจากร้านค้า

เป้าหมาย คือ ฟังตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน ปรับตัวเมื่อเผชิญกับความยากลำบากได้ และอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทางการเงินในชีวิตประจำวันได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่า “พอเพียง” ในมุมมองทางการเงิน ไม่ได้หมายถึงการอด โดยไม่ซื้อหรือซื้อเฉพาะของราคาถูก แต่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงประโยชน์หรือความคุ้มค่าที่จะได้รับของแต่ละบุคคลซึ่งมีฐานะทางการเงินและความจำเป็นที่แตกต่างกัน

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

บัตรคำ เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (ตัดตามรอยประและพับครึ่ง)

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 4 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกบัตรคำ ทั้ง 3 หมวด ให้ทุกกลุ่ม
 - หมวด 1 สถานการณ์เงินออม
 - ★ หมวด 2 สถานการณ์การเงินที่เกิดขึ้นในขณะนั้น
 - หมวด 3 เหตุผล ความจำเป็นในการซื้อมอเตอร์ไซค์
3. ผู้สอนชี้แจงกติกาในการเล่นเกมนให้ผู้เรียนทราบดังนี้
 - ผู้เรียนจับบัตรคำคนละ 1 ใบ ต่อ 1 หมวดจนครบทุกคนในกลุ่ม (ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับบัตรคำ ทั้ง 3 หมวด ● ★ ■ หมวดละ 1 ใบ)
 - ผู้เรียนสมมติตนเองกำลังเผชิญกับสถานการณ์ที่จับได้จากบัตรคำ ภายใต้คำถามว่า “คุณจะตัดสินใจซื้อมอเตอร์ไซค์ ราคา 48,000 บาท หรือไม่”
 - ผู้เรียนแลกเปลี่ยนแนวคิดภายในกลุ่มว่าตนเองจะตัดสินใจซื้อมอเตอร์ไซค์หรือไม่ เพราะอะไร หรือมีข้อเสนอแนะอย่างไรในสถานการณ์ที่ตนได้
4. หากมีเวลา ผู้สอนอาจยกตัวอย่างสถานการณ์ของผู้เรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่ออภิปรายในชั้นเรียนว่าผู้เรียนคนอื่นมีความเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

คำแนะนำ

ผู้สอนควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจหลักในการตัดสินใจบนพื้นฐานหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเสนอแนะแนวทางของแต่ละสถานการณ์โดยที่ไม่ตัดสินว่าซื้อคือผิด ไม่ซื้อคือถูก แต่ควรกระตุ้นกระบวนการคิด รับฟังเหตุผลของผู้เรียน และชี้ชวนในลักษณะของการให้คำปรึกษาในฐานะเพื่อน/รุ่นพี่ที่ดี

ผู้สอนอาจชี้ชวนให้ผู้เรียนเสนอแนวทางใหม่ ๆ นอกจากการซื้อหรือไม่ซื้อ เช่น ซื้อปีหน้าเมื่อออมได้ตามเป้าที่ตั้งไว้ หรือซื้อรถมือสองที่ราคาถูกกว่าแทน

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

บัตรคำ เกม “พอ” ที่ซื้อหรือไม่ซื้อ (สำหรับผู้เรียน)

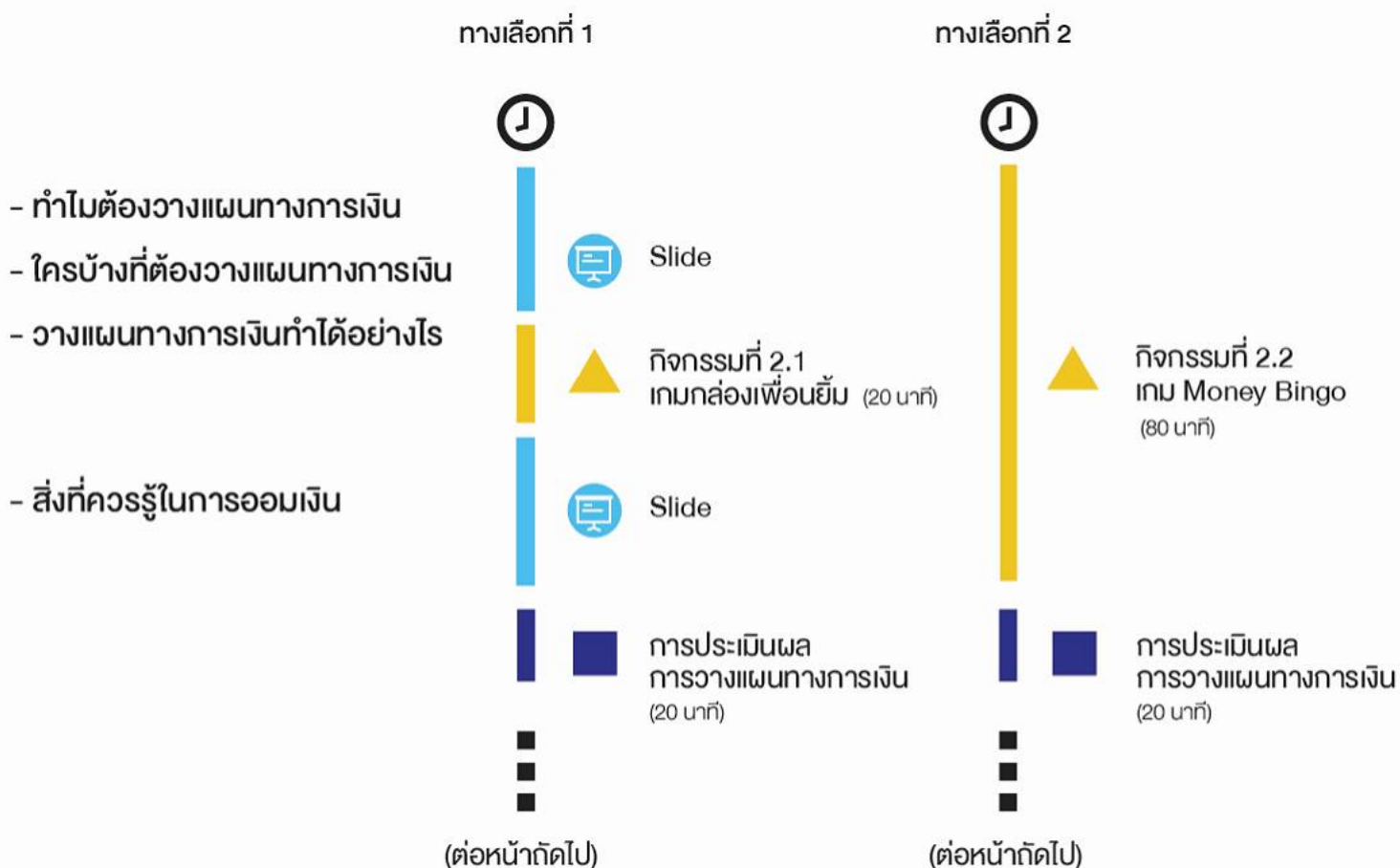
	ไม่มีเงินเก็บ		ชนะโครงการประกวด ได้เงินรางวัล 5,000 บาท
	ออมเงินสม่ำเสมอ และตอนนี้มีเงินเก็บ 12,000 บาท		ได้งานพิเศษ มีรายได้เพิ่มเติมละ 3,500 บาท
	ติดเงินเพื่อนสนิท 1,500 บาท		ต้องทำ project เถอมหน้า ต้องใช้เงิน 3,500 บาท
	มีเงินเก็บ 5,000 บาท จากเงินปีใหม่ที่ญาติให้		รวมเมก้าย้อออก ต้องจ่ายค่าหอเพิ่มเอง เดือนละ 1,000 บาท เพราะติดสัญญา ยังย้ายออกไม่ได้
	อยากได้อเตอร์ไซต์ เพื่อขี่มาโรงเรียน เพราะบ้านอยู่ไกล		จำเป็นต้องมี เพื่อเข้าแท็กกับเพื่อน
	รถคันเก่าเสีย และเป็นคันที่ที่บ้านใช้ ส่งของขายวันเสาร์ อาทิตย์		รถคันเก่าที่ใช้ ขี่มาโรงเรียนทุกวันพัง
	อยากทำอาชีพเสริม (ส่งของ) แต่ยังไม่มีรถเป็นของตัวเอง		ปีหน้าน้องสาวจะเข้า โรงเรียนเดียวกัน จะได้ขี่มาโรงเรียนพร้อมกัน เพราะประหยัดกว่าเดินทาง โดยขนส่งสาธารณะ 2 คน

บทที่ 2

การเงินส่วนบุคคล . . . รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 265 นาที

2.1 การวางแผนทางการเงิน (100 นาที)

2.2 การลงทุน (75 นาที)

- ดอกเบี้ยทบต้น
- เงินเฟ้อ
- ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

Slide (40 นาที)

กิจกรรมที่ 2.3 เกมโยนห่วง (20 นาที)

การประเมินผล การลงทุน (15 นาที)

2.3 หนี้และการบริหารจัดการหนี้ (90 นาที)

- ทำไมต้องเป็นหนี้
- หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ
- คิดสัณนิคก่อนตัดสินใจเป็นหนี้

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป (ตอนที่ 1) (15 นาที)

Slide

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป (ตอนที่ 2) (15 นาที)

Slide

- ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข
- จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

การประเมินผล หนี้และการบริหารจัดการหนี้ (30 นาที)

บทที่ 2

การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า

 ระยะเวลา : 265 นาที

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน เข้าใจหลักการในการตั้งเป้าหมายและวางแผนทางการเงิน และทราบเคล็ดลับการออมเงินที่เหมาะสมกับตนเอง อีกทั้งจะได้เรียนรู้หลักการลงทุนเบื้องต้นที่จะช่วยทำให้เงินออมงอกเงย นอกจากนี้ ผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักกับหนี้และเข้าใจการบริหารจัดการหนี้ เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. การวางแผนทางการเงิน
2. การลงทุน
3. หนี้และการบริหารจัดการหนี้

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. การวางแผนทางการเงิน
 - <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet03.pdf>
 - <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet02.pdf>
2. การออมเงิน
 - <https://www.1213.or.th/ebooks/fccbooklet06/#10>

3. ผลิตภัณฑ์เงินฝาก

- <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsbook.aspx>
- <https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsalike.aspx>

4. หนี้และการบริหารจัดการหนี้

- <https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet04.pdf>

2.1 การวางแผนทางการเงิน

 ระยะเวลา : 100 นาที

ทางเลือกที่ 1: เนื้อหาการสอน 60 นาที + กิจกรรม 20 นาที + การประเมินผล 20 นาที

ทางเลือกที่ 2: เนื้อหาการสอนและกิจกรรม 80 นาที + การประเมินผล 20 นาที

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน สามารถตั้งเป้าหมายและวางแผนทางการเงินได้ และรู้เคล็ดลับการออมเงินที่เหมาะสมกับนิสัยและวิถีชีวิตของตนเอง

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. ทำไมต้องวางแผนทางการเงิน
2. ใครบ้างที่ต้องวางแผนทางการเงิน
3. วางแผนทางการเงินทำได้อย่างไร
4. สิ่งที่ต้องรู้ในการออมเงิน

Slide

ทางเลือกที่ 1: สอนเนื้อหาการวางแผนทางการเงิน และเล่นเกมกล่องเพื่อนยืม

http://www.1213.or.th/Document/toolkits/PPT_2.1_A_PersonalFinance_Planning.pptx

ทางเลือกที่ 2: เล่นเกม Money Bingo และต่อด้วยเนื้อหาการวางแผนทางการเงิน

http://www.1213.or.th/Document/toolkits/PPT_2.1_B_PersonalFinance_Game.pptx

1. ทำไมต้องวางแผนทางการเงิน

ลองจินตนาการว่าคุณกำลังจะขับรถไปต่างจังหวัด เพื่อให้มั่นใจว่าการเดินทางจะราบรื่น และถึงที่หมายโดยปลอดภัย ก่อนออกเดินทางคุณก็ต้องวางแผนการเดินทาง เช่น ศึกษาเส้นทาง สำนวจความพร้อมของรถ เตรียมหมายเลขโทรศัพท์เมื่อติดต่อหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

เรื่องการเงินก็เช่นกัน หากคุณอยากไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็ต้องมีตัวช่วย นั่นก็คือ **การวางแผนทางการเงิน** ซึ่งจะช่วยให้คุณบริหารจัดการเงินได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย มีเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุนในอนาคตได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพื่ออนาคตที่สดใสและมั่นคงของคุณนั่นเอง

การวางแผนทางการเงิน จะช่วยให้คุณบริหารจัดการเงินได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย มีเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉิน มีเงินออมไว้เก็บเกี่ยวดอกผลหรือลงทุนในอนาคตได้

2. ใครบ้างที่ต้องวางแผนทางการเงิน

ไม่ว่าคุณจะมีอายุเท่าไร หรือทำอาชีพอะไรก็จำเป็นต้องวางแผนการเงินกันทั้งนั้น เพราะเงินมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และช่วยสร้างฝันของคุณให้เป็นจริงได้ ทั้งนี้ แต่ละช่วงวัยมีเป้าหมายเกี่ยวกับเงินที่ต่างกัน ดังนี้

- 1. วัยเด็ก** เป็นวัยเริ่มต้นที่ต้องบ่มเพาะนิสัยให้รู้จักค่าของเงิน โดยเฉพาะการวางแผนใช้จ่ายและการเก็บออม เพื่อเป็นพื้นฐานที่ดีให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้เงินเป็น
- 2. วัยทำงาน** เป็นวัยกำลังสร้างเนื้อสร้างตัว มีรายได้เป็นของตัวเองและมีอิสระในการใช้จ่าย ซึ่งหากไม่วางแผนการเงินให้ดีแล้ว โอกาสที่เงินจะรั่วไหลไปตามกระแสสังคม กินเที่ยว ใช้ ขอบ จนเกิดภาระหนี้สินล้นพ้นตัวย่อมเกิดขึ้นได้มาก และโอกาสที่จะสร้างเนื้อสร้างตัว เช่น ซื้อรถ ซื้อบ้าน แต่งงาน และสร้างครอบครัว ก็ย่อมเกิดขึ้นได้ยาก
- 3. วัยสร้างครอบครัว** การสร้างครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ เพราะไม่ได้รับผิดชอบเฉพาะตัวเอง หากยังมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางแผนการเงินให้รัดกุม เพราะนอกจากจะต้องจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายในแต่ละเดือน เช่น ค่ากินอยู่ของทุกคนในครอบครัว ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถแล้ว ยังมีค่าเทอมลูก และรายจ่ายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ค่าซ่อมรถ ค่าซ่อมบ้าน ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
- 4. วัยเกษียณ** แม้ว่าภาระการเงินต่าง ๆ จะน้อยลง แต่ก็ยังจำเป็นต้องวางแผนการเงินเช่นกันทั้งในช่วงก่อนและหลังเกษียณ เพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้และไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากคนวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีรายรับน้อยลง ในขณะที่รายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. วางแผนทางการเงินทำได้อย่างไร

1. **สำรวจตนเอง** สำรวจว่าในแต่ละเดือนมีรายรับเท่าไร และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง โดยแยกจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็นออกจากกัน และคาดการณ์ว่าจะมีค่าใช้จ่ายใดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ และต้องใช้เงินก้อนใหญ่เมื่อใด

- **บันทึกรายรับ-รายจ่าย** เพื่อให้เห็นภาพรวมว่ารายได้มาจากที่ใด และรายจ่ายที่ผ่านมามีอะไรบ้าง จำเป็นหรือไม่ รายรับเพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่ และมีเงินออมต่อเดือนมากน้อยเพียงไร

- **แยกจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น** สาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของปัญหา “เงินไม่พอใช้” คือ เจ้าของเงินแยกไม่ออกว่าสิ่งที่ซื้อหรือกำลังคิดจะซื้อ เป็นสิ่งที่ “จำเป็น” หรือแค่อยากได้ แต่ “ไม่จำเป็น” หลักการง่าย ๆ ที่ใช้แบ่งว่ารายจ่ายไหนจำเป็นหรือไม่จำเป็นก็คือ

- **รายจ่ายจำเป็น** คือ รายจ่ายที่ต้องมี ไม่สามารถตัดออกไปได้ เพราะสำคัญสำหรับดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนหรือเช่าที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

- **รายจ่ายไม่จำเป็น** คือ รายจ่ายที่ไม่ได้มีความสำคัญต่อชีวิต จะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่เกิดขึ้นเพราะความรู้สึกอยากได้ เช่น ค่าอาหารมื้อพิเศษ และบางอย่างอาจส่งผลเสียต่อชีวิต เช่น ค่าห่วย ค่าเหล้า ค่าบุหรี ซึ่งหากลดลงก็ไม่กระทบกับการดำรงชีวิต และทำให้มีเงินเหลือ

อย่างไรก็ตาม รายจ่ายไม่จำเป็นของคุณอาจเป็นรายจ่ายจำเป็นของคนอื่น เช่น Notebook เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ขายของออนไลน์ที่เดินทางบ่อย แต่อาจไม่จำเป็นสำหรับพนักงานออฟฟิศที่มีคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ ดังนั้น การแยกแยะความจำเป็นหรือไม่จำเป็นขึ้นอยู่กับการใช้ชีวิตของแต่ละคนด้วย

กิจกรรมที่ 2.1 เกมกล่องเพื่อนยิ้ม

ผู้เรียนฝึกจำแนกว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือรายจ่ายไม่จำเป็น รวมถึงหาแนวทางลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

2. **จัดสรรเงิน** เมื่อแยกจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็นออกมาได้แล้ว ให้นำมาเปรียบเทียบกับรายรับที่มีว่าเพียงพอหรือไม่ โดยควรแบ่งรายรับส่วนหนึ่งไปออมก่อนนำไปใช้ หากรายรับที่เหลือไม่พอที่จะใช้จ่ายก็ควรหาแนวทางลดค่าใช้จ่าย หรือเพิ่มรายได้ ทั้งนี้ ทุกคนล้วนมีเป้าหมายในชีวิต ซึ่งแต่ละเป้าหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องเงินทั้งสิ้น ดังนั้น คุณจึงต้องวางแผนและจัดสรรเงินให้ดี เพื่อให้สามารถใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและทำตามฝันได้พร้อม ๆ กัน โดยเริ่มจาก

- **ตั้งเป้าหมายทางการเงิน** แต่ละคนอาจมีได้หลายเป้าหมาย แต่ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป้าหมายคืออะไร โดยแบ่งเป้าหมายเป็นระยะ ๆ เช่น ระยะสั้น (ไม่เกิน 1 ปี) ระยะกลาง (1-3 ปี) และระยะยาว (3 ปีขึ้นไป) เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถทางการเงินของคุณ โดยต้องไม่ลืมนำลำดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายด้วย หากเป้าหมายใดยังไม่สำคัญและรอได้ ก็อาจเลื่อนออกไปก่อน เพราะควรทำเป้าหมายที่จำเป็นก่อน เช่น รู้ว่าจะต้องทำสิ่งประดิษฐ์ในวิชา

โครงการในอีก 5 เดือนข้างหน้า ก็ควรตั้งเป้าหมายการออมเป็น “ทุนทำสิ่งประดิษฐ์” เป้าหมายที่ดีควรมีความชัดเจน วัดผลได้ ทำได้จริง และมีกำหนดเวลาแน่ชัด

- **กำหนดจำนวนเงินที่ต้องการ** ตรวจสอบราคาสິงที่ต้องการ และอาจบวกเพิ่มอีกเล็กน้อยเผื่อราคามีการเปลี่ยนแปลง เช่น การออมเงินเพื่อเป็นทุนทำสิ่งประดิษฐ์ ก็คำนวณดูว่ามีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง และตั้งงบประมาณที่คาดว่าจะใช้ เช่น ค่าอุปกรณ์ รวมเป็นเงิน 5,000 บาท

- **กำหนดระยะเวลาในการออม** ระบุให้ชัดเจนว่าต้องการเงินจำนวนนั้นเมื่อใด โดยกำหนดเป็นจำนวนวัน จำนวนเดือน หรือจำนวนปีก็ได้ เช่น อีก 5 เดือนข้างหน้า แต่จะต้องสอดคล้องกับความสามารถในการออมและไม่สร้างความกดดันจนเกินไป

เป้าหมายการออม

ออมเพื่อ: ทุนทำสิ่งประดิษฐ์

จำนวนเงินที่ต้องการ: 5,000 บาท

ระยะเวลาในการออม: 5 เดือน

3. จัดทำแผนการออม สามารถทำได้ง่าย ๆ ดังนี้

- **หาจำนวนเงินที่ต้องออม** โดยนำจำนวนเงินที่ต้องการหารด้วยระยะเวลาในการออม ซึ่งอาจเป็นจำนวนวันหรือจำนวนเดือนก็ได้ เช่น ต้องการออมเงิน 5,000 บาท ภายในเวลา 5 เดือน จะต้องออมอย่างน้อยเดือนละ 1,000 บาท

- **หาวิธีการออมให้ได้เงินตามที่ต้องการ** เช่น ลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือทั้งลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ ดูว่าแต่ละวิธีได้เงินเท่าไร เพียงพอกับเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ แล้วทำเป็นแผนการออม

แผนการออม

ออมเงินอย่างน้อยเดือนละ 1,000 บาท

โดย - ลดค่าสังสรรค์ 500 บาท

..... - ลดค่าเสื้อผ้า 300 บาท

..... - ลดใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 200 บาท

รวมเงินที่สามารถนำมาออมได้ 1,000 บาทต่อเดือน

4. ใช้จ่ายตามที่จัดสรรและออมตามแผน แม้จะกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนดีเพียงใด แต่ถ้าไม่ทำตามอย่างเคร่งครัด หรือเผลอใจไปกับสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในแผน ก็คงบรรลุเป้าหมายได้ยาก

5. ปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์ โดยหมั่นตรวจสอบเป็นระยะว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร แล้วหาทางแก้ไขหรือปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

Tips

การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ดีควรเป็นไปตามหลัก SMART ซึ่งประกอบด้วย

S = Specific

ระบุชัดเจนว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร

M = Measurable

วัดผลได้ โดยกำหนดเป็นตัวเลข

A = Achievable

ทำสำเร็จได้ และรู้ว่าต้องทำอะไรให้ถึงเป้าหมาย

R = Realistic

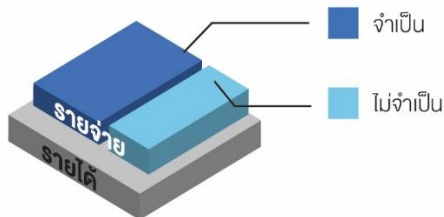
เป็นไปได้จริง ไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน

T = Time Bound

กำหนดเวลาแน่ชัด เพื่อให้ทำตามแผนได้ภายในเวลาที่ตั้งใจไว้

1. สำรวจตนเอง

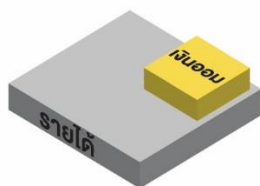
จดบันทึกรายรับ-รายจ่าย
แยกรายจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น

2. จัดสรรเงิน

แบ่งออมก่อนใช้และ
ตั้งเป้าหมายเงินออม

ออมเพื่ออะไร
จำนวนเงินเท่าไร
ระยะเวลาเท่าไร

Tips

รายรับในวัยเด็กมักเป็นเงินที่ได้รับจากพ่อแม่ แต่ในอนาคตเมื่อสามารถทำงานได้แล้ว รายรับส่วนใหญ่จะเป็นรายได้จากการทำงานในแต่ละเดือนเป็นหลัก

3. จัดทำแผนการออม

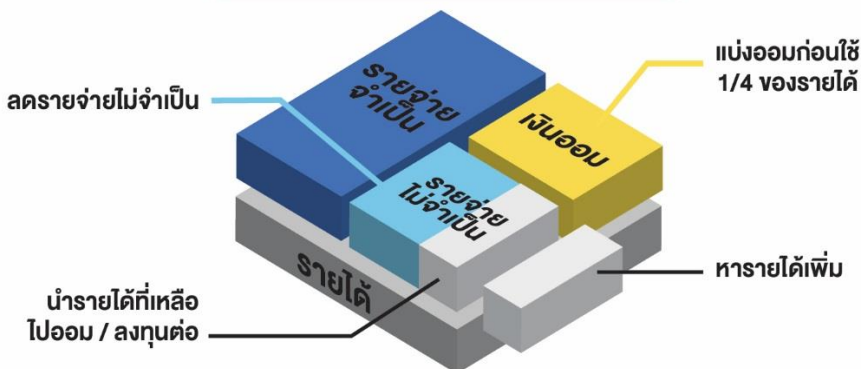
ต้องเก็บเท่าไร ?

คำนวณเงินที่ต้องเก็บต่อเดือน/ต่อวัน
เพื่อให้ถึงเป้าหมายในเวลาที่กำหนด

ทำอย่างไรถึงจะเก็บได้ ?

ลดรายจ่าย : ลดจากไหน ลดเท่าไร
เพิ่มรายได้ : เพิ่มอย่างไร เพิ่มเท่าไร

4. ใช้จ่ายตามที่จัดสรรและออมตามแผน

5. ปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์

ระหว่างทางสังเกตความเป็นไปได้ของแผนที่วางไว้และปรับปรุงให้ดีขึ้น

- ลดรายจ่ายไม่จำเป็นลงอีก เพื่อให้ถึงเป้าหมายเร็วขึ้น
- ปฏิบัติตามแผนโดยไม่ตั้งหรือหย่อนเกินไปจนสร้างผลกระทบเชิงลบ เช่น อดข้าวจนเสียสุขภาพ

4. สิ่งที่คุณควรรู้ในการออมเงิน

1. **เคล็ดลับในการออมเงิน** สามารถทำได้หลายวิธี โดยเลือกใช้วิธีที่ถนัดและเหมาะสมกับรายรับ-รายจ่ายของตนเอง แต่ควรมีหลักการออม ดังนี้

- **ออมก่อนใช้** หากใช้เงินก่อนที่จะออม มักมีเงินเหลือออมน้อยกว่าที่ตั้งใจไว้ หรืออาจไม่เหลือออมเลย ดังนั้น หากคุณออมก่อนใช้หรือออมทันทีเมื่อรายได้เข้ามาอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย จะช่วยให้คุณออมเงินได้ง่ายขึ้น โดยคิดว่าล่วงหน้าว่าเงินที่แบ่งมาออมจะมีไว้สำหรับเป้าหมายอะไรบ้างและรวมกันแล้วเป็นเงินเท่าไร เช่น ออมเพื่อฉุกเฉิน หรือเพื่อซื้อของที่อยากได้ ทั้งนี้ ควรเปิดบัญชีสำหรับออมเงินโดยเฉพาะ เพื่อแยกเงินที่ต้องการออมและเงินสำหรับใช้จ่ายออกจากกัน

- **ออมอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้** เป็นอัตราส่วนที่คุณควรทำให้ขึ้นใจและใช้ทุกครั้งที่มีรายได้เข้ากระเป๋า โดยคุณอาจแบ่งว่าจะออมเพื่ออะไรบ้างตามความจำเป็นและความเหมาะสมกับเป้าหมายในชีวิตหรือเหตุการณ์ในช่วงนั้น ๆ ถ้ายังมีรายได้น้อยแต่มีรายจ่ายจำเป็นจำนวนมาก อาจเริ่มออมที่ 10% ของรายได้ก่อน

- **สร้างวินัยในการออม** โดยใช้เทคนิคการออมที่สนุกสนาน ทำได้ง่าย เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออมให้ได้ตามที่ตั้งใจไว้ เช่น

- หยอดกระปุกก่อนออกจากบ้านวันละ 10 บาท
- เก็บเศษของรายรับไว้เป็นเงินออม เช่น ได้รับเงิน 320 บาท ก็เก็บ 20 บาท ไว้ออม
- เก็บเงินทอนไว้เป็นเงินออม เช่น ซื้อของราคา 280 บาท จ่ายไป 300 บาท ได้รับเงินทอน 20 บาท ก็นำไปออม
- ได้แบงก์ 50 หรือเหรียญทอนมาเมื่อไร ก็เก็บไว้ไปหยอดกระปุก
- เก็บส่วนลดเป็นเงินออม เช่น สินค้าราคา 1,000 บาท ลดเหลือ 700 บาท ก็เก็บส่วนลด 300 บาท ไว้เป็นเงินออม
- ซื้อของไม่จำเป็นไปเท่าไร ก็ให้นำเงินมาออมเท่านั้น เช่น ถ้าซื้อของไม่จำเป็น 1,000 บาท ก็ต้องออมเงินให้ได้ 1,000 บาท
- ออมให้พอ ที่เหลือใช้ตามสบาย คือ การตั้งเป้าหมายว่าจะออมเดือนละเท่าไร แล้วนำไปออมหรือลงทุนเท่าที่วางแผนไว้ เงินที่เหลือก็ใช้ได้ตามสบาย

2. **ประเภทเงินออม** ที่แบ่งไว้ก่อนใช้อาจแยกย่อยลงอีกตามเป้าหมายการใช้จ่าย ดังนี้

- **เงินออมเพื่อฉุกเฉิน** เป็นเงินออมนำดับแรกที่คุณควรมีอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นในแต่ละเดือน ที่สำคัญควรเก็บในบัญชีที่เบิกถอนได้ง่าย หากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็สามารถถอนมาใช้ได้เลย โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทั้งนี้ ควรแยกจากบัญชีเงินเดือน เพื่อป้องกันการนำเงินออมเพื่อฉุกเฉินมาใช้

- **เงินออมสำหรับรายจ่ายก้อนโต** หากรู้ล่วงหน้าว่าช่วงไหนจะต้องใช้เงินจำนวนมาก เช่น เก็บเงินคาวนซื้อโทรศัพท์มือถือ หรือมอเตอร์ไซค์ ควรวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ โดยทยอยออมเงินทุกเดือนจนเป็นก้อนใหญ่ จะได้ไม่มีภาระค่าใช้จ่ายหนักเกินไป
- **เงินออมเพื่อของที่อยากได้** เป็นการออมเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งส่วนมากมักเป็นรายจ่ายไม่จำเป็น เช่น ทองเที่ยว ซื้อเสื้อผ้ายี่ห้อดี ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิดหากไม่ทำให้เกิดความเดือนร้อนหรือเป็นหนี้สิน ดังนั้น ควรตั้งเป้าหมายการออมเพื่อซื้อของเหล่านี้ให้ชัดเจน หากออมเงินไม่ครบ ก็ไม่ควรซื้อ
- **เงินออมเพื่อการลงทุน** เป็นการออมเพื่อนำเงินไปลงทุนในหุ้นและสร้างความมั่นคงระยะยาว ซึ่งทำได้ตั้งแต่ฝากเงิน ซื้อหุ้น ซื้อทอง หรือซื้อห้องแถวเพื่อปล่อยเช่า ซึ่งการลงทุนบางประเภทอาจต้องใช้เงินก้อนในการลงทุน และมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียเงินต้น หรือได้ผลตอบแทนน้อยกว่าที่คาดหวัง คุณจึงควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจลงทุน
- **เงินออมไว้ใช้ยามเกษียณ** หลายคนอาจมองว่าชีวิตหลังเกษียณยังอีกไกล และไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องออมไว้ใช้หลังเกษียณ แต่คุณรู้หรือไม่ว่าเวลาผ่านไปเร็วกว่าที่คิด พอถึงวัยใกล้เกษียณก็เก็บเงินไม่ทันเสียแล้ว ดังนั้น ยิ่งเริ่มต้นออมเร็วเท่าไร ก็จะทำให้คุณมีเงินเก็บมากพอที่จะใช้ในยามเกษียณได้อย่างไม่ลำบาก หรือช่วยให้คุณมีอิสรภาพทางการเงินได้เร็วขึ้น

Tips

เงินออมที่ตั้งใจไว้ว่าจะเก็บสะสมไว้นาน ๆ ให้เป็นก้อนใหญ่ เช่น เงินออมสำหรับค่าใช้จ่ายก้อนโต ควรเลือกวิธีเก็บที่สอดคล้องการถอนเงิน เช่น ฝากเงินไว้ในบัญชีเงินฝากประจำ หรือบัญชีที่จำกัดจำนวนครั้งในการถอน (ถ้าถอนเกินจำนวนครั้งที่กำหนดจะเสียค่าธรรมเนียม) เพื่อลดโอกาสในการถอนมาใช้ก่อนออมได้ครบตามเป้าหมาย

ตัวอย่าง ถ้าเกษียณตอนอายุ 60 ปี และคาดว่าจะมีชีวิตอยู่ถึงอายุ 80 ปี เท่ากับว่า มีชีวิตอยู่หลังเกษียณโดยไม่มีรายได้ 20 ปี หากเริ่มต้นออมเงินตั้งแต่อายุ 20 ปี ก็มีระยะเวลาออมเงินนาน เช่น เริ่มออมเมื่ออายุ 20 ปี เดือนละ 1,000 บาท โดยได้ผลตอบแทน 3% ต่อปี เป็นเวลา 40 ปี เมื่อเกษียณจะมีเงิน 931,960 บาท แต่ถ้าเริ่มออมในจำนวนที่เท่ากันตอนอายุ 30 ปี จะมีเวลาออม 30 ปี เมื่อเกษียณจะมีเงินเพียง 588,032 บาท ซึ่งน้อยกว่าค่อนข้างมาก ดังนั้น ถ้าคุณเริ่มออมเร็วเท่าไร ก็จะทำให้คุณมีเวลาและโอกาสเก็บเงินให้มากขึ้น

ที่จะเกษียณและใช้ชีวิตในแบบที่คุณต้องการได้เร็วขึ้นเท่านั้น อย่าลืมว่าเมื่อถึงวัยเกษียณคุณอาจไม่มีรายได้และต้องใช้จ่ายเงินเพื่อดูแลสุขภาพ

กิจกรรมที่ 2.2 เกม Money Bingo

ผู้เรียนจะได้ลองบันทึกรายรับ-รายจ่าย และเรียนรู้การตั้งเป้าหมาย และการวางแผนทางการเงิน รวมถึงฝึกรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ผ่านการจำลองสถานการณ์

หมายเหตุ: ผู้สอนสามารถเล่นเกม Money Bingo ได้ โดยไม่จำเป็นต้องเล่นเกมกล่องเพื่อนยืมมาก่อน

การประเมินผล

ผู้เรียนตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 10 ข้อ

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) เกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การตั้งเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงินของผู้เรียน จากการตอบแบบทดสอบดังกล่าว

กิจกรรมที่ 2.1 เกมกล่องเพื่อนยืม (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจำแนกได้ว่าค่าใช้จ่ายใดเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือไม่จำเป็น
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ถึงความจำเป็นในการใช้จ่ายต่าง ๆ และแนวทางในการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ตารางสำหรับเกมกล่องเพื่อนยืม
2. ใบกิจกรรม “ตารางค่าใช้จ่าย 30 รายการ”

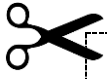
วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. แต่ละกลุ่มเลือกตัวเลข 1 – 30 เพื่อใส่ลงในช่องตารางให้ครบ 9 ช่อง
3. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในข้อที่ตรงกับตัวเลขที่เลือกในตารางว่าเป็นรายจ่ายจำเป็นหรือไม่จำเป็น และกรอกรายจ่ายลงในใบกิจกรรมตารางค่าใช้จ่าย หลังจากนั้นสรุปยอดรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็นของกลุ่ม
4. ผู้สอนให้ตัวแทนของกลุ่มที่มีรายจ่ายจำเป็นมากที่สุด หรือมีรายจ่ายไม่จำเป็นมากที่สุดออกมาวิเคราะห์รายจ่ายของกลุ่มให้ผู้เรียนคนอื่นทราบ

คำแนะนำ

ผู้สอนสังเกตการวิเคราะห์ของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ หากผู้เรียนคิดว่าสิ่งนั้นจำเป็นต้องซื้อแต่ผู้สอนเห็นว่า เป็นสิ่งที่รอได้ ก็ให้อธิบายผู้เรียนว่า สามารถทยอยเก็บเงินซื้อของสิ่งนั้นได้ ดีกว่าต้องเป็นหนี้จากการซื้อของนั้น

ตารางสำหรับเกมกล่องเพื่อนยิ้ม (สำหรับผู้เรียน)

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

เลือกเลข 1-30 มา ๑ หมายเลข
หยอดใส่ตาราง

ใบกิจกรรม “ตารางค่าใช้จ่าย 30 รายการ” (สำหรับผู้เรียน)

รายการ	รายการจ่าย	
	จำเป็น (บาท)	ไม่จำเป็น (บาท)
1. ซื้อรองเท้าใหม่ เนื่องจากรองเท้าเก่าขาด 900 บาท		
2. ซื้อรองเท้ายี่ห้อ XXY ซึ่งกำลังฮิตมาก 2,000 บาท		
3. จ่ายค่าใช้โทรศัพท์รายเดือน 400 บาท		
4. ซื้อข้าวเย็น 50 บาท		
5. ส่งสรุบกับเพื่อนทุกอาทิตย์ 1,000 บาท		
6. ซื้อเสื้อผ้าที่กำลังลดราคา ห้างที่เพิ่งซื้อไปเมื่อวันก่อน 1,500 บาท		
7. ซื้อกางเกงทดแทนตัวเก่า 1,500 บาท		
8. ซื้อชานมไข่มุกปั่นไฟซึ่งกำลังฮิต 200 บาท		
9. จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ 700 บาท		
10. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้หาข้อมูลทางการศึกษา 1,500 บาท		
11. จ่ายค่าหมอรักษาโรคหวัด 2,000 บาท		
12. ซื้อกระเป๋าแบรนด์เนม 10,000 บาท		
13. ซื้อนาฬิกาข้อมือแฟชั่นรุ่นใหม่ 1,000 บาท		
14. ซื้อเครื่องสำอางออกใหม่ 990 บาท เพราะชอบและกำลังฮิต		
15. ซื้อ Notebook สำหรับใช้ในการเรียนและทำรายงาน 10,000 บาท		
16. ซื้อ Items เพื่อเล่นเกมในมือถือ 2,000 บาท		
17. ซื้อลอตเตอรี่ 100 บาท		
18. ซื้อหนังสือเรียน 200 บาท		
19. จ่ายค่าเช่าหอพัก 3,000 บาท		
20. สมัครสมาชิกเกมออนไลน์ 500 บาท		
21. ซื้อทีวีเครื่องใหม่เพราะอยากได้หน้าจอใหญ่กว่าเดิม 15,000 บาท		
22. ซื้ออุปกรณ์แต่งรถมอเตอร์ไซค์ 1,000 บาท		
23. ซื้อสูทสำหรับสัมภาษณ์งาน 2,500 บาท		
24. ซื้อโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ขายสินค้าออนไลน์ 9,000 บาท		
25. ซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่เพื่อความทันสมัย 8,000 บาท		
26. ซื้อบุหรี 95 บาท		
27. ซื้อเหล้า 350 บาท		
28. สมัครอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เทคนิคการขายของออนไลน์ 500 บาท		
29. จ่ายค่าเทอม 8,000 บาท		
30. จ่ายค่าพาทนะ 200 บาท		

แนวคำตอบกิจกรรม “เกมกล่องเพื่อนยิ้ม” (สำหรับผู้สอน)

รายการ	รายจ่าย	
	จำเป็น (บาท)	ไม่จำเป็น (บาท)
1. ซื้อรองเท้าใหม่ เนื่องจากรองเท้าเก่าขาด 900 บาท (จำเป็น)	900	
2. ซื้อรองเท้าที่หือ XXY ซึ่งกำลังฮิตมาก 2,000 บาท (ไม่จำเป็น)		2,000
3. จ่ายค่าใช้โทรศัพท์รายเดือน 400 บาท (จำเป็น)	400	
4. ซื้อข้าวเย็น 50 บาท (จำเป็น)	50	
5. ส่งสรุกับเพื่อนทุกอาทิตย์ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
6. ซื้อเสื้อผ้าที่กำลังลดราคา ทั้งที่เพิ่งซื้อไปเมื่อวันก่อน 1,500 บาท (ไม่จำเป็น)		1,500
7. ซื้อกางเกงทดแทนตัวเก่า 1,500 บาท (จำเป็น)	1,500	
8. ซื้อขนมไข่มุกพ่นไฟซึ่งกำลังฮิต 200 บาท (ไม่จำเป็น)		200
9. จ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ 700 บาท (จำเป็น)	700	
10. ติดตั้งอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้หาข้อมูลทางการศึกษา 1,500 บาท (จำเป็น)	1,500	
11. จ่ายค่าหม่อรักษาโรคหวัด 2,000 บาท (จำเป็น)	2,000	
12. ซื้อกระเป๋าแบรนด์เนม 10,000 บาท (ไม่จำเป็น)		10,000
13. ซื้อนาฬิกาข้อมือแฟชั่นรุ่นใหม่ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
14. ซื้อเครื่องสำอางออกใหม่ 990 บาท เพราะชอบและกำลังฮิต (ไม่จำเป็น)		990
15. ซื้อ Notebook สำหรับใช้ในการเรียนและทำรายงาน 10,000 บาท (จำเป็น)	10,000	
16. ซื้อ Items เพื่อเล่นเกมในมือถือ 2,000 บาท (ไม่จำเป็น)		2,000
17. ซื้อลอตเตอรี่ 100 บาท (ไม่จำเป็น)		100
18. ซื้อหนังสือเรียน 200 บาท (จำเป็น)	200	
19. จ่ายค่าเช่าหอพัก 3,000 บาท (จำเป็น)	3,000	
20. สมัครสมาชิกเกมออนไลน์ 500 บาท (ไม่จำเป็น)		500
21. ซื้อทีวีเครื่องใหม่เพราะอยากได้หน้าจอใหญ่กว่าเดิม 15,000 บาท (ไม่จำเป็น)		15,000
22. ซื้ออุปกรณ์แต่งรถมอเตอร์ไซค์ 1,000 บาท (ไม่จำเป็น)		1,000
23. ซื้อสูท สำหรับสัมภาษณ์งาน 2,500 บาท (จำเป็น)	2,500	
24. ซื้อโทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ขายสินค้าออนไลน์ 9,000 บาท (จำเป็น)	9,000	
25. ซื้อโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่เพื่อความทันสมัย 8,000 บาท (ไม่จำเป็น)		8,000
26. ซื้อบุหรี 95 บาท (ไม่จำเป็น)		95
27. ซื้อเหล้า 350 บาท (ไม่จำเป็น)		350
28. สมัครอบรมเพื่อเพิ่มความรู้เทคนิคการขายของออนไลน์ 500 บาท (จำเป็น)	500	
29. จ่ายค่าเทอม 8,000 บาท (จำเป็น)	8,000	
30. จ่ายค่าพาหนะ 200 บาท (จำเป็น)	200	

(รวม)

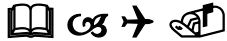
ให้ทุกกลุ่มรวมค่าใช้จ่าย กลุ่มที่มีค่าใช้จ่ายจำเป็นมากที่สุด หรือมีค่าใช้จ่ายไม่จำเป็นมากที่สุดออกมาวิเคราะห์รายจ่ายให้ผู้เรียนอื่นทราบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการเงิน โดยสามารถบันทึกรายรับ-รายจ่าย ตั้งเป้าหมาย และวางแผนการออมเงินได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ผ่านการจำลองสถานการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. Slide สำหรับผู้สอน อยู่ในไฟล์เดียวกับที่ใช้บรรยาย เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน โดยเรียงตามลำดับการสอนและการทำกิจกรรม ผู้สอนเพียงเปิด Slide ไปที่หน้าตามที่เรียงลำดับไว้ http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_2.1_B_PersonalFinance_Game.pptx
2. ใบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย (1) ตาราง Bingo สำหรับกากบาทรอบตัวเลข (2) ตาราง Memo สำหรับบันทึกรายรับหรือรายจ่าย และ (3) ใบสรุปค่าใช้จ่าย (Monthly spending) ทั้งนี้ ใบกิจกรรมมีทั้งหมด 12 แบบ แต่ละแบบมีเลขแตกต่างกัน (สังเกตได้จากสัญลักษณ์มุมบนขวา) และจะ Bingo ไม่พร้อมกัน โดย

สัญลักษณ์	เลข Bingo
	46 (Slide หน้า 29)
	6 (Slide หน้า 31)
	41 (Slide หน้า 33)

วิธีการ

1. ผู้สอนใช้ไฟล์ประกอบการบรรยาย ซึ่งได้จัดทำในรูปของ Slide โดยก่อนเริ่มเกมให้อธิบายกติกาและวิธีการเล่นดังนี้
 - เมื่อผู้สอนสุ่มหมายเลขใดขึ้นมา จะปรากฏรายการซึ่งอาจเป็นรายรับหรือรายจ่ายซ่อนอยู่ โดยผู้เรียนจะต้องบันทึกรายการดังกล่าวในตาราง Memo แม้หมายเลขของรายการนั้นจะไม่ได้อยู่ในใบ Bingo ของตนเอง หากเป็นรายรับให้บันทึกในช่องรายรับ หากเป็นรายจ่ายให้บันทึกในช่องรายจ่าย
 - หากใคร Bingo แล้ว จะบันทึกเฉพาะรายจ่ายที่เพิ่งเกิดขึ้นในรอบนั้น และไม่ต้องบันทึกรายจ่ายรอบต่อ ๆ ไปอีก แต่ยังคงรายรับจากโบนัสอยู่ โดยให้บันทึกรายรับต่อไป หากใครยังไม่ Bingo ก็ต้องบันทึกรายรับ-รายจ่ายไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะ Bingo
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมก่อนเริ่มเกม โดยแจกคละแบบตามจำนวนผู้เรียน
3. ผู้สอนเริ่มสุ่มหมายเลข โดย Click ที่รูปดาวใน Slide เมื่อสุ่มได้หมายเลขใด ให้บอกผู้เรียนว่ามีเลขนั้นในตาราง Bingo หรือไม่ จากนั้น Click Slide ถัดไป เพื่อดูว่าเลขนั้นมีรายจ่ายใดซ่อนอยู่ และให้ผู้เรียนบันทึกรายการใน Memo ตามรายการที่ปรากฏใน Slide
4. ผู้สอนทำไปเรื่อย ๆ ตาม Slide ที่ปรากฏ หากใครที่เพิ่ง Bingo ให้บันทึกรายจ่ายที่เพิ่งเกิดขึ้นอีก 1 ครั้ง แต่ถ้าใครที่ Bingo ก่อนหน้านั้นแล้ว ผู้สอนก็แจ้งว่าไม่ต้องบันทึกรายจ่ายอีกต่อไป
5. ในช่วงใกล้จบเกมจะมี Special Bonus ที่จะสอดแทรกเนื้อหาการสอนระหว่างเล่นเกมด้วย
6. เมื่อจบเกม ผู้สอนให้ทุกคนรวมรายรับรายจ่าย และตรวจสอบว่าใครมีเงินเหลือ หรือติดลบบ้าง

คำแนะนำ

กิจกรรม Money bingo มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและตัดสินใจทางการเงิน โดยรู้จักแนวทางการบริหารเงินทั้งการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และการออมเงินโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้สอนอาจพิจารณาปรับสถานการณ์จำลองที่แสดงการรับจ่ายเงิน หรือปรับเนื้อหาความรู้ทางการเงินที่จะสอดแทรกระหว่างเล่นเกมให้เหมาะสม

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

31	11	30	5
14	46	1	37
17	6	33	10
2	12	21	28

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ใ้เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

2	12	21	28
17	6	33	10
14	46	1	37
31	11	30	5

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

25	6	2	12
4	35	24	18
9	11	31	20
28	48	39	46

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

28	48	39	46
9	11	31	20
4	35	24	18
25	6	2	12

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

16	46	13	7
14	18	8	41
26	15	19	24
4	1	2	23

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

42	27	20	8
13	33	25	38
11	31	23	6
19	14	9	3

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 **Memo**

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

19	14	9	3
11	31	23	6
13	33	25	38
42	27	20	8

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

14	28	6	33
4	31	36	45
17	11	44	10
30	37	15	40

3

Monthly Spending

รายรับ []

หัก รายจ่าย []

คงเหลือ ไข่เกิน []

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

30	37	15	40
17	11	44	10
4	31	36	45
14	28	6	33

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

36	25	15	2
11	35	17	43
10	41	34	8
22	18	24	23

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

Money Bingo

หยุดจ่ายเมื่อ Bingo! แล้ว

1

Money Bingo

22	18	24	23
10	41	34	8
11	35	17	43
36	25	15	2

3

Monthly Spending

รายรับ

หัก รายจ่าย

คงเหลือ ไข่เกิน

2 Memo

รายการ	รายรับ	รายจ่าย
เงินเดือน	15,000	
หัก 10% ของเงินเดือนเพื่อ		1,500
รวม		

หัวข้อ การวางแผนทางการเงิน (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การตั้งเป้าหมายทางการเงิน และการออมเงิน

วิธีการประเมินผล

ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 10 ข้อ

การดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินผล มี 2 รูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

รูปแบบที่ 1

- (1) ผู้สอนแจกแบบทดสอบให้แก่ผู้เรียน และให้เวลาผู้เรียนทำแบบทดสอบ 5 – 10 นาที
- (2) ผู้สอนเก็บแบบทดสอบ และนำมาวิเคราะห์ว่าผู้เรียนตอบคำถามได้มากน้อยเพียงใด โดยผู้เรียนแต่ละคนควรตอบถูกไม่น้อยกว่า 7 ข้อ จึงถือว่าผ่านการประเมินในหัวข้อนี้

รูปแบบที่ 2

- (1) ผู้สอนถามคำถามทีละข้อ แล้วให้ผู้เรียนยกมือในข้อที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง
- (2) ผู้สอนนับจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูก โดยในแต่ละข้อ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกไม่ควรน้อยกว่า 70% ของผู้เรียนทั้งหมด จึงถือว่าผ่านการประเมิน

คำแนะนำ

ผู้สอนควรอธิบายและชี้แจงคำตอบในแต่ละข้อ โดยอาจยกตัวอย่างสถานการณ์รอบตัวเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถดูแนวทางการอธิบายได้ในส่วนของเฉลยคำตอบ

คำถามสำหรับการประเมินผล

1. ใครบ้างที่ควรวางแผนการเงิน

- ก. เด็กอาชีวะ
- ข. คนทำงาน
- ค. คนมีครอบครัว
- ง. ถูกทุกข้อ

2. ขั้นตอนการวางแผนการเงินที่ดีเป็นอย่างไร

- ก. ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ข. ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ค. วางแผนให้ถึงเป้า -> ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ทำตามแผน -> ปรับตามสถานการณ์
- ง. ตั้งเป้าหมายให้เหมาะสม -> วางแผนให้ถึงเป้า -> ดูรายรับรายจ่ายที่มี -> ปรับตามสถานการณ์ -> ทำตามแผน

3. ข้อใดเป็นการวางแผนทางการเงินที่ดี

- ก. ออมเงินแบบได้เท่าไรก็เท่านั้น ไม่ได้มีเป้าหมายชัดเจน
- ข. ออมเงินเพื่อซื้อมอเตอร์ไซค์ โดยเก็บเงินบ้างไม่เก็บบ้างตามอารมณ์ ครบเมื่อไรค่อยซื้อ
- ค. ออมเงินเพื่อซื้อฉุกเฉินวันละ 100 บาท จากรายได้วันละ 1,000 บาท เป็นระยะเวลา 1 ปี
- ง. ออมเงินเพื่อซื้อบ้านภายในเวลา 1 ปี โดยต้องเก็บเงินเดือนละ 300,000 บาท แต่ปัจจุบันมีรายได้เพียงเดือนละ 20,000 บาท

4. ข้อใดเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ หากคุณไม่สามารถทำตามแผนการเงินที่วางไว้ได้

- ก. ลดรายจ่าย
- ข. หารายได้เพิ่ม
- ค. ปรับแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งใจ
- ง. ล้มเลิกแผน

5. ข้อใดไม่ใช่รายจ่ายจำเป็น

- ก. ค่าอาหาร
- ข. ค่าลอตเตอรี่
- ค. ค่าอุปกรณ์การเรียน
- ง. ค่าเดินทางไปวิทยาลัย

6. เมื่อคุณมีรายได้ คุณควรทำอะไรเป็นลำดับแรก

- ก. เก็บออม
- ข. ชื้อของใช้ที่จำเป็น
- ค. ชื้อของที่อยากได้
- ง. นำเงินไปทำบุญ

7. คุณควรออมเงินเพื่ออะไรเป็นลำดับแรก

- ก. เพื่อซื้อของที่อยากได้
- ข. เพื่อการเกษียณ
- ค. เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- ง. เพื่อลงทุน

8. คุณควรออมเงินเพื่อฉุกเฉินอย่างน้อยเท่าไร

- ก. เท่าไรก็ได้
- ข. 1 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน
- ค. 2 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน
- ง. 3 เท่าของรายจ่ายประจำในแต่ละเดือน

9. ใครเป็นผู้ที่วางแผนและจัดสรรเงินได้ดี

- ก. นาย A มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท เจอกระเป๋าถือแบบที่ชอบลดราคาอยู่ 50% จึงตัดสินใจซื้อในราคา 3,000 บาท เพราะคิดถึงความคุ้มค่าในการใช้
- ข. นาย B มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ตั้งใจจะซื้อมือถือราคา 6,000 บาท ในอีก 6 เดือนข้างหน้า จึงค่อย ๆ ทอยยเก็บเงินเดือนละ 1,000 บาท โดยนาย B คิดว่าจะไปทำงานพิเศษเพิ่มเติมด้วย เพื่อให้ถึงเป้าหมายเร็วขึ้น
- ค. นาย C มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ต้องจ่ายค่าน้ำค่าไฟ 800 บาท จึงขอเบิกเงินล่วงหน้าจากเจ้านาย 1,000 บาท เพื่อมาจ่ายค่าน้ำค่าไฟ และเอาส่วนที่เหลือมาใช้จ่ายหมუნเวียนเพิ่มความสุขให้แก่ตนเอง
- ง. นาย D มีรายรับเดือนละ 5,000 บาท ตั้งใจจะเก็บเงินเพื่อไปท่องเที่ยว แต่คิดว่าวิธีการเก็บเงินที่ทำอยู่ ทำให้ต้องอดข้าว จึงล้มเลิกความตั้งใจ

10. ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- ก. คุณไม่จำเป็นต้องปรับแผนการเงินที่คุณวางไว้ เพราะคุณคิดไว้คืออยู่แล้ว
- ข. หากคุณแบ่งเงินเป็นส่วน ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการใช้ จะช่วยทำให้การออมเงินของคุณประสบความสำเร็จ
- ค. การวางแผนการเงินเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ เด็ก ๆ ยังไม่จำเป็นต้องรู้
- ง. คุณไม่ควรออมเงินสำหรับรายจ่ายก้อนโต เพราะเป็นการสร้างความกดดันในชีวิตจนเกินไป

เฉลยคำตอบ

1. ง.

ไม่ว่าคุณจะมีอายุเท่าไร อยู่ในวัยใด หรือมีอาชีพอะไรก็จำเป็นต้องวางแผนการเงินกันทั้งนั้น เพราะเงินมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การวางแผนทางการเงินจะช่วยให้คุณสามารถไปถึงฝันได้อย่างเป็นระบบ มีรายได้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และมีเงินออมเพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุไม่คาดฝัน

2. ก.

ขั้นตอนการวางแผนการเงินที่ดี ประกอบด้วย

1. สำรวจว่าคุณมีรายรับเท่าไร และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง อะไรคือรายจ่ายจำเป็น และรายจ่ายไม่จำเป็น รวมถึงคาดการณ์ว่าจะมีค่าใช้จ่ายใดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. จัดสรรเงินด้วยการตั้งเป้าหมายทางการเงิน กำหนดระยะเวลาและจำนวนเงินที่ต้องการ
3. เมื่อมีเป้าหมายทางการเงินแล้ว คุณก็ต้องวางแผนว่าจะทำอะไรเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
4. ลงมือปฏิบัติ
5. หากลองทำแล้วประสบปัญหา ก็ควรปรับแผนตามสถานการณ์ เพื่อให้สุดท้ายคุณสามารถทำสำเร็จตามที่ตั้งใจได้

3. ค.

การวางแผนทางการเงินที่ดี ต้องมีการระบุชัดเจนว่าจะออมเงินไปเพื่ออะไร ต้องเก็บเงินเท่าไร เป็นระยะเวลานานแค่ไหนเพื่อให้เป็นตามที่ตั้งใจและเป็นไปได้จริงด้วย

ข้อ ก. เป็นการออมที่ไม่มีเป้าหมายชัดเจน

ข้อ ข. ไม่มีการระบุเวลา และไม่มีแนวทางการออมที่ชัดเจน

ข้อ ง. การเก็บเงินเดือนละ 300,000 บาท ในเวลา 1 ปี ขณะที่มียาได้เพียงเดือนละ 20,000 บาท อาจไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ

4. ง.

ถ้าคุณไม่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ได้ ก็ควรพิจารณาดูว่าปัญหาเกิดจากอะไร และจะแก้ปัญหายังไง ลดรายจ่ายได้หรือไม่ มีทางหารรายได้เพิ่มหรือไม่ หากไม่สามารถทำได้ก็ควรปรับแผนเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ และสามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามที่วางไว้ในที่สุด แต่ไม่ควรล้มเลิกแผน

5. ข.

รายจ่ายจำเป็น คือ รายจ่ายที่ต้องมี ไม่สามารถตัดออกไปได้ เพราะสำคัญสำหรับดำรงชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าผ่อนหรือเช่าที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเทอม และค่าอุปกรณ์การเรียน ดังนั้น ค่าลอตเตอรี่ ยังไม่ใช่สิ่งจำเป็นถ้าเทียบกับรายจ่ายข้ออื่น ๆ

6. ก.

เมื่อคุณมีรายได้หรือได้รับเงินมา คุณควรแบ่งบางส่วนไว้สำหรับการออม เพราะหากคุณใช้เงินก่อนที่จะออม สุดท้ายคุณอาจไม่เหลือเงินสำหรับการออมให้ได้ตามเป้าหมายที่คุณวางไว้

7. ค.

เงินออมเพื่อฉุกเฉิน เป็นเงินออมก้อนแรกที่ทุกคนควรมีเพื่อใช้ในยามจำเป็นหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝัน เช่น เจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ ซึ่งถ้าไม่มีเงินก้อนนี้เมื่อไว้ก็อาจจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคุณได้

8. ง.

เงินออมเพื่อฉุกเฉินควรมีอย่างน้อย 3 - 6 เท่าของรายจ่ายจำเป็นในแต่ละเดือน โดยควรเก็บในบัญชีที่เบิกถอนได้ง่าย หากมีเหตุการณ์ไม่คาดฝันก็สามารถถอนมาใช้ได้สะดวก

9. ข.

นาย B เป็นคนที่มีการวางแผนและจัดสรรเงินได้ดีกว่าคนอื่น เพราะมีการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดระยะเวลาแน่นอน รวมถึงหาวิธีทำให้ถึงเป้าหมายตามที่ต้องการ คือ การหารายได้เพิ่มเติม

นาย A แม้ว่าจะซื้อของที่ลดราคา แต่ไม่ได้มีการวางแผนการออมเงิน จึงทำให้ใช้เงินส่วนใหญ่ที่มีอยู่โดยไม่ได้คำนึงถึงรายจ่ายจำเป็นอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจทำให้นาย A ประสบปัญหาเงินไม่พอใช้ในอนาคตได้

นาย C ไม่มีการวางแผนอย่างรอบคอบ หากรู้ว่าตนเองมีภาระที่ต้องจ่ายอะไรบ้าง ควรมีการวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ เพื่อทยอยเก็บเงินล่วงหน้า

นาย D แม้ว่าจะมีเป้าหมายในการออม แต่เมื่อคิดที่ต้องประสบกับปัญหา ก็ล้มเลิกความตั้งใจ ซึ่งหากนาย D คิดให้รอบ เช่น สำรวจรายรับ-รายจ่ายแต่ละเดือน แยกรายจ่ายจำเป็นกับไม่จำเป็น นาย D ก็อาจปรับเปลี่ยนแผนในการออมเงินให้เหมาะสมได้

10. ข.

เมื่อคุณมีรายได้ หรือได้รับเงินมา คุณควรออมก่อนใช้ โดยออมอย่างน้อย 1 ใน 4 ของรายได้ แต่ถ้ามีรายได้น้อยและมีรายจ่ายจำเป็นจำนวนมาก อาจเริ่มออมที่ 10% ของรายได้ก่อนก็ได้ โดยคุณสามารถแบ่งเงินไปออมเป็นส่วน ๆ ตามเป้าหมายที่ต้องการใช้ และอาจฝากไว้ในบัญชีสำหรับการออมโดยเฉพาะ เพื่อแยกเงินออมกับค่าใช้จ่ายออกจากกัน เพิ่มความยากในการถอนเงิน และช่วยให้คุณไปถึงเป้าหมายการออมได้อย่างที่ตั้งใจ

ข้อ ก. ไม่ถูกต้อง เมื่อคุณมีเป้าหมายทางการเงิน มีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้สามารถไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ และได้ลงมือปฏิบัติแล้ว คุณควรสำรวจตนเองอยู่เสมอว่าการออมของคุณเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน ต้องหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร และหาทางแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ข้อ ค. ไม่ถูกต้อง การวางแผนการเงินเป็นเรื่องที่คนทุกเพศ ทุกวัย จำเป็นต้องรู้ ซึ่งรวมถึงผู้ที่อยู่ในวัยเด็กด้วย เพราะเรื่องการเงินมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตาม แต่ละช่วงวัยก็จะมีเป้าหมายหรือความต้องการทางการเงินที่ต่างกันไป

ข้อ ง. ไม่ถูกต้อง หากรู้ล่วงหน้าว่าในช่วงใดจะต้องใช้เงินก้อนโต เช่น ซื้อมอเตอร์ไซด์ คุณควรวางแผนเก็บเงินแต่เนิ่น ๆ เพื่อไม่ให้มีภาระค่าใช้จ่ายหนักเกินไป

2.2 การลงทุน

🕒 **ระยะเวลา : 75 นาที**

(เนื้อหาการสอน 40 นาที + กิจกรรม 20 นาที + การประเมินผล 15 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการลงทุน เข้าใจผลกระทบจากเงินเฟ้อ รวมถึงหลักการลงทุนเบื้องต้นในเรื่องผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. ดอกเบี้ยทบต้น
2. เงินเฟ้อ
3. ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_2.2_PersonalFinance_Investment.pptx

ทุกคนคงทราบกันดีอยู่แล้วว่า การออมอย่างสม่ำเสมอเป็นนิสัยหรือวินัยที่ดี ซึ่งจะทำให้คุณมีเงินเพียงพอสำหรับซื้อของที่อยากได้ หรือรองรับเป้าหมายทางการเงินต่าง ๆ เช่น ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือยามเกษียณ แต่การออมที่ถูกต้องนั้นควรทำอย่างฉลาด คือ ทำให้เงินออมที่มีอยู่งอกเงยขึ้น และสามารถสร้างผลตอบแทน หรือที่เรียกว่า “ดอกเบีย” ให้กับคุณได้

การออมที่ถูกต้องนั้นควรทำอย่างฉลาด คือ ทำให้เงินออมที่มีอยู่งอกเงยขึ้น และสามารถสร้างผลตอบแทน หรือที่เรียกว่า “ดอกเบีย” ให้กับคุณได้

1. ดอกเบียกบตัน

สิ่งแรกที่คุณควรรู้จักก่อนเริ่มลงทุนคือ ดอกเบียทบต้น ซึ่งจะทำให้เงินออมของคุณงอกเงยและไปถึงเป้าหมายการออมได้เร็วขึ้น โดยดอกเบียทบต้นคิดจากเงินต้นและดอกเบียสะสมของงวดก่อนหน้า เช่น หากฝากเงินที่ธนาคาร 100 บาท ดอกเบีย 3% หรือร้อยละ 3 ต่อปี โดยไม่ถอนเงินมาใช้ เมื่อครบ 1 ปี เงินฝากของคุณจะเพิ่มขึ้นเป็น 103 บาท ซึ่งจะกลายเป็นเงินต้นของปีที่ 2 และจะเป็นเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ดังนั้น ถ้าคุณเก็บออมเงินได้ระดับหนึ่งแล้ว ควรนำเงินไปลงทุนเพื่อให้พลังของดอกเบียทบต้นทำงานให้เงินของคุณงอกเงยต่อไป โดยอาจเริ่มจากการฝากธนาคารก็ได้

2. เงินเฟ้อ

ผลตอบแทนที่คุณได้รับยังไม่ใช้ผลตอบแทนที่แท้จริง ซึ่งคุณสามารถหาผลตอบแทนที่แท้จริงได้โดยหักอัตราเงินเฟ้อออกไป เนื่องจากเงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าหรือบริการแพงขึ้น ทำให้เงินจำนวนเท่าเดิมสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้ลดลง เช่น ในอดีตมีเงิน 500 บาท ไปจ่ายตลาด สามารถซื้อของได้หลายอย่าง แต่ปัจจุบันนี้ เงิน 500 บาท นำไปซื้อของในตลาดได้น้อยลง หรือสมัยก่อนมีเงิน 40 บาท ซื้อกล้วยเตี้ยวได้ 2 ขาม แต่ในปัจจุบันเงิน 40 บาท ซื้อได้เพียง 1 ขามเท่านั้น ดังนั้น เวลาที่ตัดสินใจลงทุนหรือออมเงิน คุณควรเลือกลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่าเงินเฟ้อ เช่น ถ้าเงินเฟ้อเท่ากับ 2% ต่อปี หากนำเงินไปฝากบัญชีออมทรัพย์ที่ให้ดอกเบี้ย 0.25% ต่อปี จะได้รับผลตอบแทน -1.75% ซึ่งแปลว่า เงินออมของคุณไม่ได้สร้างผลตอบแทนให้กับคุณเลย ดังนั้น คุณควรเปลี่ยนไปลงทุนอย่างอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้น และควรสูงกว่า 2% ต่อปี (อัตราเงินเฟ้อ)

3. ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

เมื่อมาถึงจุดนี้ ทุกคนคงอยากออมหรือลงทุนให้ได้ผลตอบแทนสูงที่สุดอย่างแน่นอน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ผลตอบแทนที่สูงขึ้นก็มาพร้อมความเสี่ยงที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งความเสี่ยงอาจทำให้คุณมีโอกาสได้ผลตอบแทนน้อยกว่าที่คาดหรือสูญเสียเงินที่ลงทุนทั้งหมด ดังนั้น ก่อนตัดสินใจเลือกออมและลงทุนให้เหมาะสมกับตนเอง คุณต้องพิจารณาว่า **สามารถรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้มากน้อยแค่ไหน** ซึ่งโดยทั่วไปแต่ละคนจะรับความเสี่ยง หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ไม่เท่ากัน ขึ้นกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทักษะคติ อายุ และฐานะทางการเงิน โดยคนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมักรับความเสี่ยงได้สูงกว่าคนในวัยเกษียณ

หลังจากที่คุณรู้ว่าตัวเองรับความเสี่ยงได้แค่ไหนแล้ว ก็ถึงเวลาที่ควรเลือกการลงทุนที่เหมาะสม โดยซึ่งนำหน้าระหว่างผลตอบแทนที่ต้องการและความเสี่ยงที่สามารถรับได้ ซึ่งทุกวันนี้มีทางเลือกในการลงทุนมากมาย เช่น เงินฝาก หุ้นกู้ หุ้นทุน และทองคำ ดังนั้น ก่อนตัดสินใจลงทุนทุกครั้ง คุณต้องไม่ลืมศึกษาและทำความเข้าใจสิ่งที่จะลงทุนอย่างละเอียด (รายละเอียดตัวอย่างการออมและการลงทุนประเภทต่าง ๆ ตามภาคผนวก 2)

ตัวอย่างการเปรียบเทียบความเสี่ยงและผลตอบแทนในการลงทุนประเภทต่าง ๆ

นอกจากนี้ ไม่ควรนำเงินที่มีทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดไปออมหรือลงทุนประเภทเดียวกัน เพราะหากเกิดความเสียหายขึ้น คุณอาจสูญเสียเงินที่เก็บออมมาตลอดชีวิตก็เป็นได้ ดังนั้น **ควรเลือกลงทุนให้หลากหลาย เพื่อช่วยกระจายความเสี่ยงและลดความเสียหายจากการลงทุน** เช่น ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ถ้าลงทุนในทองคำอย่างเดียว 100% แล้วราคาทองลดลง ก็

Tips

ถ้าคุณอายุยังน้อยและรับความเสี่ยงได้มาก การลงทุนในหุ้นซึ่งมีความเสี่ยงสูงก็อาจตอบโจทย์คุณ แต่ถ้าคุณอยู่ในวัยเกษียณ และมีเพียงเงินก้อนสุดท้าย การลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น ตราสารหนี้ ก็อาจเหมาะสมกว่า เพราะในวัยนี้ต้องการความมั่นคงในชีวิต และไม่ต้องการรับความเสี่ยงแต่อย่างใด เนื่องจากโอกาสที่จะหารายได้มาชดเชยผลขาดทุนมีค่อนข้างน้อย

Tips

คุณสามารถทดสอบวัดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้เบื้องต้นได้จากลิงก์ QR code ด้านล่าง

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
(<https://www.set.or.th/>)

ได้รับความเสียหายหรือขาดทุนค่อนข้างสูง แต่ถ้าแบ่งเงินไปลงทุนในทองคำ 30% สลากออมทรัพย์ 20% หุ้น 10% พันธบัตร 20% และเงินฝาก 20% คุณอาจได้รับความเสียหายจากการลงทุนในทองคำ แต่ยังได้ผลตอบแทนจากสลากออมทรัพย์ หุ้น พันธบัตร และเงินฝากอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การกระจายความเสี่ยงช่วยลดความเสียหายได้ในระดับหนึ่ง

Tips

- สิ่งที่ควรทำก่อนการลงทุน
- รู้จักตนเองว่ารับความเสี่ยงได้แค่ไหน
 - ศึกษาข้อมูลของสิ่งที่จะลงทุนอย่างละเอียด
 - ตัดสินใจเลือกลงทุนให้เหมาะกับตนเองทั้งผลตอบแทนและความเสี่ยง
 - กระจายความเสี่ยงในการลงทุน

กิจกรรมที่ 2.3 เกมโยนห่วง

ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการลงทุน รวมถึงระดับความเสี่ยงที่ตนเองสามารถยอมรับได้ผ่านเกมโยนห่วง

การประเมินผล

ผู้เรียนตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 10 ข้อ

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) เกี่ยวกับดอกเบี้ยทบต้น เงินเฟ้อ และหลักการลงทุนของผู้เรียน จากการตอบแบบทดสอบดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการลงทุน เรื่อง ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยง
2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความเสี่ยงที่ตนเองสามารถยอมรับได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ห่วงและที่คล้องห่วง 3 ชุด (อาจปรับเป็นลูกบอลและตะกร้าได้)
2. ธนบัตรจำลองมูลค่า 50 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1,000 บาท

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนให้ธนบัตรจำลองแก่ผู้เรียนกลุ่มละ 1,500 บาท
3. ผู้สอนชี้แจงกติกาในการเล่นเกมนำให้ผู้เรียนทราบดังนี้
 - เกมจะสิ้นสุดเมื่อผู้เล่นแต่ละคนโยนห่วงครบคนละ 2 ครั้ง หรือเงินสะสมในกลุ่มหมด แล้วแต่สถานการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน
 - ผู้เล่นแต่ละกลุ่มมีสิทธิ์เลือกที่จะโยนห่วงหรือไม่ก็ได้
 - หากต้องการโยนห่วง ผู้เล่นแต่ละคนมีสิทธิ์โยนได้ 2 ครั้ง และในการโยนทุกครั้งต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้สอน 100 บาท
 - ผู้เล่นจะได้รับเงินจากการโยนห่วงตามระยะ ดังนี้
 - โยนห่วงไม่เข้าเป้า จ่ายเงิน 50 บาท
 - โยนห่วงเข้าที่ระยะ 3 เมตร ได้รับเงิน 100 บาท
 - โยนห่วงเข้าที่ระยะ 5 เมตร ได้รับเงิน 500 บาท
 - โยนห่วงเข้าที่ระยะ 7 เมตร ได้รับเงิน 1,000 บาท
 - กลุ่มที่มีเงินเหลือสูงสุดจะเป็นผู้ชนะการแข่งขัน

คำแนะนำ

ผู้สอนต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการลงทุนดังนี้

1. ผู้ลงทุนจะมีต้นทุนในการลงทุน ซึ่งจะเห็นได้ว่า หากผู้เล่นเลือกโยนห่วงจะต้องจ่ายเงิน 100 บาทให้แก่ผู้สอนทุกครั้ง
2. การลงทุนย่อมมีความเสี่ยง นอกจากจะไม่ได้ผลตอบแทนตามที่คาดแล้ว ยังมีโอกาสสูญเสียเงินต้นด้วย เช่นเดียวกับในเกมที่ผู้เล่นต้องจ่ายเงิน 100 บาท และ 50 บาท หากโยนห่วงไม่เข้าเป้า
3. การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง ย่อมมีความเสี่ยงสูงด้วย เช่นเดียวกับการโยนห่วงที่ระยะไกล แม้มีโอกาสเข้าเป้าบ่อย แต่หากเข้าเป้าแล้วจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าโยนห่วงเข้าที่ระยะใกล้
4. ผู้ลงทุนแต่ละคนยอมรับความเสี่ยงได้แตกต่างกัน เช่น ผู้เล่นที่โยนห่วงที่ระยะ 7 เมตร สามารถยอมรับความเสี่ยงได้สูงกว่าผู้เล่นที่โยนห่วงที่ระยะ 3 เมตร หรือผู้เล่นที่เลือกไม่โยนห่วงเลย ทั้งนี้เมื่อผู้เรียนเข้าใจความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้แล้ว ก็จะสามารถเลือกลงทุนให้เหมาะสมกับตนได้

ธนบัตรจำลอง (สำหรับผู้เรียน)

50 บาท	50 บาท	50 บาท
50 บาท	50 บาท	50 บาท
100 บาท	100 บาท	100 บาท
100 บาท	100 บาท	100 บาท
500 บาท	500 บาท	500 บาท
500 บาท	500 บาท	500 บาท
1,000 บาท	1,000 บาท	1,000 บาท
1,000 บาท	1,000 บาท	1,000 บาท

หัวข้อ การลงทุน (ประมาณ 15 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับดอกเบี้ยทบต้น เงินเฟ้อ และหลักการลงทุน ได้แก่ ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง

วิธีการประเมินผล

ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 10 ข้อ

การดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินผล มี 2 รูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม

รูปแบบที่ 1

- (1) ผู้สอนแจกแบบทดสอบให้แก่ผู้เรียน และให้เวลาผู้เรียนทำแบบทดสอบ 5 – 10 นาที
- (2) ผู้สอนเก็บแบบทดสอบ และนำมาวิเคราะห์หว่าผู้เรียนตอบคำถามได้มากน้อยเพียงใด โดยผู้เรียนแต่ละคนควรตอบถูกไม่น้อยกว่า 7 ข้อ จึงถือว่าผ่านการประเมินในหัวข้อนี้

รูปแบบที่ 2

- (1) ผู้สอนถามคำถามทีละข้อ แล้วให้ผู้เรียนยกมือในข้อที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง สำหรับข้อที่ต้องใช้การคำนวณ ผู้สอนอาจพิจารณาทอเวลาให้ผู้เรียนมากกว่าข้ออื่น ๆ
- (2) ผู้สอนนับจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูก โดยในแต่ละข้อ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกไม่ควรน้อยกว่า 70% ของผู้เรียนทั้งหมด จึงถือว่าผ่านการประเมิน

คำแนะนำ

ผู้สอนควรอธิบายและชี้แจงคำตอบในแต่ละข้อ โดยอาจยกตัวอย่างสถานการณ์รอบตัวเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถดูแนวทางการอธิบายได้ในส่วนของเฉลยคำตอบ

คำถามสำหรับการประเมินผล

1. สิ่งที่เป็นต้องมีก่อนเริ่มการลงทุน คืออะไร

- ก. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดอกเบี้ยทบต้น และเงินเฟ้อ
- ข. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการลงทุน และผลตอบแทนที่ต้องการ
- ค. เงินออมเพื่อลงทุน
- ง. ถูกทุกข้อ

2. เงินเฟ้อ คืออะไร

- ก. ผลตอบแทนที่แท้จริงซึ่งได้รับจากการลงทุน
- ข. การที่ราคาสินค้าและอาหารแพงขึ้น
- ค. การได้รับเงินต้นและดอกเบี้ย
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

3. สมมติว่าอีก 1 ปีข้างหน้าเกิดภาวะเงินเฟ้อ คุณคิดว่าเงิน 100 บาทที่มีอยู่ในวันนี้ จะซื้อของได้มากขึ้นหรือน้อยลงในปีหน้า

- ก. มากขึ้น
- ข. น้อยลง
- ค. เท่าเดิม
- ง. ถูกทุกข้อ

4. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. การหยอดกระปุกกับการฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์ ถือเป็นการออมที่ได้รับผลตอบแทนเท่ากัน
- ข. การออมหรือการลงทุนที่ดีจะต้องสร้างผลตอบแทนได้เท่ากับเงินเฟ้อ
- ค. ดอกเบี้ยทบต้นเป็นดอกเบี้ยที่คิดจากเงินต้นและดอกเบี้ยที่สะสมของงวดก่อนหน้า ช่วยทำให้เงินออมงอกเงยและไปถึงเป้าหมายการออมได้เร็วขึ้น
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

5. ถ้าคุณนำเงินไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ย 1.5% ต่อปี (โดยไม่ต้องเสียภาษี) ในขณะที่เงินเฟ้อเท่ากับ 2% อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงที่คุณจะได้รับคือเท่าไร

- ก. -0.5%
- ข. 0.5%
- ค. 1.5%
- ง. 3.5%

6. ใครเป็นผู้ลงทุนที่ดี

- ก. นาย A ฝากเงินที่ธนาคาร 100 บาท ได้ดอกเบี้ย 3% ต่อปี เมื่อครบ 1 ปี เงินฝากของนาย A จะเพิ่มขึ้นเป็น 103 บาท นาย A เห็นว่าตนเองรับความเสี่ยงได้น้อย จึงยังคงฝากเงินที่ธนาคารต่อไป
- ข. นาย B ชอบการลงทุน แต่ไม่มีเวลาหาข้อมูลเพิ่มเติม จึงเลือกลงทุนในทองคำเพียงอย่างเดียว เพราะได้ผลตอบแทนสูง
- ค. นาย C อายากมีเงินเยอะ ๆ จึงเลือกลงทุนตามเพื่อน เพราะเพื่อนบอกว่าได้ผลตอบแทนสูงต่อเนื่องยาวนาน
- ง. ถูกทุกข้อ

7. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการจัดสรรเงินลงทุน

- ก. ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ผลตอบแทนที่ต้องการ
- ข. ฐานะทางการเงิน เป้าหมายในการลงทุน
- ค. ถูกทั้ง ก. และ ข.
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

8. ใครเป็นผู้ที่ใช้หลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

- ก. นาย A เก็บเงินทั้งหมดที่มีไว้ในตู้เซฟที่บ้าน แม้ว่าจะไม่ได้ผลตอบแทนใด ๆ เลยก็ตาม เพราะคิดว่าปลอดภัยและไม่ต้องรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเงินที่มีอยู่ไปลงทุน
- ข. นาย B แบ่งเงินไปลงทุนในหลาย ๆ อย่างให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่รับได้ และผลตอบแทนที่ต้องการด้วย เช่น เงินฝาก และหุ้นกู้
- ค. นาย C มีความมั่นใจในบริษัท ก. มากเนื่องจากมีความมั่นคงสูง จึงนำเงินออมทั้งหมดลงทุนในหุ้นของบริษัทนั้น
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

9. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. นาย A และนาย B เรียน ปวช. มาด้วยกัน จึงรับความเสี่ยงในการลงทุนได้เท่ากัน
- ข. นาย C เลือกการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง จึงมีโอกาที่จะได้รับผลตอบแทนสูง แต่ก็มีโอกาสที่จะขาดทุนสูงเช่นกัน
- ค. นาย D ไม่มีต้นทุนในการลงทุนเลยเพราะยืมเงินจากธนาคารมาลงทุน
- ง. นาย E มีความมั่นใจในสิ่งที่ลงทุนแล้ว จึงคิดว่าไม่จำเป็นต้องเสียเวลาติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

10. หากคุณเป็นคนที่อยู่ในวัยใกล้เกษียณและรับความเสี่ยงได้ค่อนข้างน้อย คุณจะเลือกลงทุนอะไร

- ก. ทองคำ
- ข. กองทุนรวมที่ไปลงทุนในต่างประเทศ
- ค. หุ้นในตลาดหลักทรัพย์
- ง. เงินฝากธนาคาร

เฉลยคำตอบ

1. ง.

การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดอกเบี้ยทบต้น เงินเฟ้อ ความเสี่ยงจากการลงทุน และผลตอบแทนที่ต้องการ จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการ และหาทางเลือกในการลงทุนที่เหมาะสมกับตนเองได้ นอกจากนี้ สิ่งที่จะขาดไม่ได้เลยก่อนเริ่มการลงทุน คือ การมีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันรองรับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น แล้วจึงออมเงินอีกส่วนหนึ่งเพื่อลงทุนหาผลตอบแทน

ผู้สอนควรเน้นย้ำในเรื่องการเตรียมตัวก่อนเริ่มลงทุน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักว่า สิ่งที่สำคัญก่อนเริ่มลงทุนคือการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องข้างต้น รวมถึงต้องมีวินัยในการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานต่อยอดเพื่อการลงทุนต่อไป

2. ข.

เงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ราคาสินค้า อาหาร และบริการแพงขึ้น ทำให้เงินจำนวนเท่าเดิมสามารถซื้อสินค้าและบริการได้น้อยลง หรือต้องจ่ายเงินมากขึ้นเพื่อให้ได้สินค้าและบริการจำนวนเท่าเดิม เช่น เคยซื้อข้าวไข่เจียวจานละ 10 บาท แต่ปัจจุบันต้องซื้อข้าวไข่เจียวจานละ 20 บาท

ผู้สอนควรชี้แจงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเข้าใจในเรื่องเงินเฟ้อ เพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างเหมาะสม เช่น ไม่ได้คำนึงว่าจำนวนเงินที่ออมไว้ อาจไม่เพียงพอสำหรับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในอนาคต หรือไม่ได้นำเงินออมที่มีอยู่ไปบริหารจัดการให้เกิดผลตอบแทนที่เพียงพอ

3. ข.

ภาวะเงินเฟ้อทำให้อำนาจซื้อน้อยลง โดยเงินจำนวนเท่าเดิมจะซื้อของได้น้อยลง

ผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมว่า ภาวะเงินเฟ้อทำให้อำนาจซื้อน้อยลง ดังนั้น ควรมีการวางแผนทางการเงิน โดยนำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงกว่าเงินเฟ้อ และสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่แต่ละคนยอมรับได้

4. ค.

ข้อ ค. เป็นประโยคที่กล่าวได้ถูกต้อง กล่าวคือ ดอกเบี้ยทบต้นเป็นดอกเบี้ยที่คิดจากเงินต้นและดอกเบี้ยที่สะสมของงวดก่อนหน้า ดังนั้น เมื่อเก็บออมได้ระดับหนึ่ง ก็ควรนำไปลงทุนเพื่อให้พลังของดอกเบี้ยทบต้นช่วยสร้างผลตอบแทน และทำให้ไปถึงเป้าหมายการออมได้เร็วขึ้น

ข้อ ก. การหยอดกระปุกกับการฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์ เป็นการออมที่ได้รับผลตอบแทนไม่เท่ากัน เพราะการหยอดกระปุกจะไม่ได้รับผลตอบแทนจากการออม จะได้เฉพาะจำนวนเงินที่หยอด ในขณะที่การฝากเงินในบัญชีออมทรัพย์ จะได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน

ข้อ ข. การออมหรือการลงทุนที่ดีต้องสร้างผลตอบแทนสูงกว่าเงินเฟ้อ เพื่อให้เงินของคุณงอกเงยขึ้นเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นตามภาวะเงินเฟ้อ

ผู้สอนควรชี้แจงให้เห็นประโยชน์ของดอกเบี้ยทบต้น โดยอาจยกตัวอย่างจาก Infographic ที่อยู่ในเนื้อหาการสอน หรือลองให้ผู้เรียนคำนวณผลตอบแทนจากการหยอดกระปุก กับการฝากเงิน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจชัดเจนมากขึ้น

5. ก.

อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง คือ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับหักด้วยอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งในที่นี้จะได้รับผลตอบแทนที่แท้จริง -0.5% นั้นแปลว่า การฝากเงินของคุณไม่ได้สร้างผลตอบแทนให้คุณเลย ดังนั้น คุณควรเลือกลงทุนในสิ่งที่ให้ผลตอบแทนมากกว่าอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งในกรณีนี้คือ 2% ต่อปี

ผู้สอนควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนตระหนักว่า ในการเลือกลงทุนควรพิจารณาผลตอบแทนที่จะได้รับ โดยคำนึงถึงปัจจัยเรื่องเงินเฟ้อประกอบด้วย เพื่อให้การลงทุนของผู้เรียนเกิดผลงอกเงยและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

6. ก.

ข้อ ก. นาย A เป็นผู้ลงทุนที่ดี เพราะเข้าใจว่าตนเองรับความเสี่ยงได้เพียงใด และเลือกลงทุนให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ตนเองรับได้

ข้อ ข. นาย B แม้ว่าชอบการลงทุน แต่ไม่หาข้อมูล และไม่ลงทุนให้หลากหลาย เพื่อช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนในสิ่งเดียว

ข้อ ค. นาย C เป็นการลงทุนตามเพื่อน โดยไม่หาข้อมูล และประเมินความเสี่ยงที่ตนเองรับได้

จึงไม่ถือว่านาย B และ นาย C เป็นนักลงทุนที่ดี

ผู้สอนควรเน้นย้ำถึงหลักการลงทุนที่ดี คือ การรู้จักตนเองว่ามีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะลงทุนเพียงใด รับความเสี่ยงในการลงทุนได้แค่ไหน รวมถึงมีความรู้ความเข้าใจหลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

7. ค.

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสรรเงินลงทุน ประกอบไปด้วย ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ผลตอบแทนที่ต้องการ ฐานะทางการเงิน และเป้าหมายในการลงทุน

ผู้สอนอาจยกตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจชัดเจนขึ้น เช่น หากมีเงิน 100,000 บาท ที่จะลงทุน ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ตนเองว่าสามารถรับความเสี่ยงได้มากน้อยแค่ไหน ผลตอบแทนที่ต้องการคืออะไร มีเป้าหมายการลงทุนอย่างไร เพื่อให้สามารถจัดสรรเงินลงทุนได้เหมาะสม ถ้าเป็นคนที่รับความเสี่ยงได้ไม่สูงนักและต้องการผลตอบแทนสูงกว่าเงินเฟ้อเล็กน้อย อาจจัดสรรเงินไปลงทุนในเงินฝากประจำ หรือหุ้นกู้ เป็นต้น

8. ข.

ข้อ ข. นาย B เป็นผู้ที่ใช้หลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน คือ แบ่งสัดส่วนการลงทุนให้หลากหลาย เช่น เงินฝาก และหุ้นกู้ ตามความเสี่ยงที่รับได้และผลตอบแทนที่ต้องการ เพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุน ดังคำกล่าวที่ว่า "อย่าใส่ไข่ในตะกร้าใบเดียวกัน"

ข้อ ก. นาย A ไม่ได้ใช้หลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน การเก็บเงินไว้ที่บ้านก็อาจมีความเสี่ยงที่เงินจะสูญหาย หรือถูกขโมยได้ นอกจากนี้ การเก็บเงินโดยที่ไม่ได้นำไปลงทุน ทำให้เงินมีมูลค่าลดลงเนื่องจากผลของเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น

ข้อ ค. นาย C ไม่ได้ใช้หลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน การนำเงินออมทั้งหมดไปลงทุนในหุ้นของบริษัทเดียว หากเกิดสิ่งที่ไม่คาดฝัน เช่น บริษัท ก. มีผลขาดทุนจำนวนมาก ทำให้ราคาหุ้นตกต่ำ ก็อาจทำให้นาย C ขาดทุนจากการลงทุนและไม่ได้รับเงินปันผลได้

ผู้สอนควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนตระหนักว่า หากมีเงินก้อนหนึ่ง ควรแบ่งไปลงทุนให้หลากหลาย โดยคำนึงถึงระดับความเสี่ยงของตนเอง และผลตอบแทนที่ต้องการ

9. ข.

ข้อ ข. นาย C เลือกการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง แม้ว่าจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูง แต่ก็มีความเสี่ยงที่จะขาดทุนสูงเช่นกัน

ข้อ ก. แม้นาย A และ นาย B จะเรียน ปวช. มาด้วยกัน แต่ด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น ทักษะคติ หรือฐานะทางการเงิน อาจมีผลทำให้ นาย A และ นาย B รับความเสี่ยงได้แตกต่างกัน

ข้อ ค. นาย D ยืมเงินจากธนาคารมาลงทุน ก็ต้องจ่ายดอกเบี้ย ซึ่งถือเป็นต้นทุนของการลงทุน

ข้อ ง. แม้นาย E จะมีความมั่นใจในสิ่งที่ลงทุนแล้ว แต่เมื่อเวลาผ่านไป สถานการณ์ต่าง ๆ ก็อาจกระทบต่อผลตอบแทนที่คาดการณ์ไว้ ดังนั้น จึงต้องติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถวางแผน และปรับเปลี่ยนการลงทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

ผู้สอนอาจสอดแทรกหลักการในการลงทุน คือ ผลตอบแทน ความเสี่ยง และการกระจายความเสี่ยง รวมถึงแนะนำให้ติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ

10. ง.

เงินฝากธนาคารมีความเสี่ยงต่ำกว่าตัวเลือกอื่น ๆ เนื่องจากผู้ฝากเงินจะได้รับผลตอบแทนหรือดอกเบี้ยตามที่กำหนด หากฝากครบตามระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ และยังได้รับเงินต้นคืนเต็มจำนวนอีกด้วย ในขณะที่ทองคำ กองทุนรวม และหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ มีความเสี่ยงสูงกว่าเงินฝากธนาคาร เพราะราคาผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจ ทำให้มีโอกาสได้รับผลตอบแทนรวมทั้งเงินต้นต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ได้ จึงไม่เหมาะกับผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณที่รับความเสี่ยงได้น้อย

ผู้สอนอาจสอดแทรกหลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน ซึ่งคือการลงทุนหลากหลาย เพื่อช่วยลดความเสียหายจากการลงทุน

2.3 หนี้และการบริหารจัดการหนี้

 ระยะเวลา : 90 นาที

(เนื้อหาการสอน 30 นาที + กิจกรรม 30 นาที + การประเมินผล 30 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องประเภทของหนี้ ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ วิธีปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข และแนวทางจัดการกับปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้น

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. ทำไมต้องเป็นหนี้
2. หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ
3. คิดสักนิดก่อนตัดสินใจเป็นหนี้
4. ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้ได้อย่างเป็นสุข
5. จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_2.3_PersonalFinance_Debt.pptx

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอป ตอนที่ 1

ผู้เรียนจะได้ชม VDO Clip “แนน สาวคลั่งชอป” ตอนที่คุณแนนเริ่มมีปัญหาทางการเงิน เพราะใช้จ่ายเกินตัว พร้อมวิเคราะห์และอภิปรายสาเหตุของปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น

1. กำไรต้องเป็นหนี้

หลายคนอาจคิดว่าการเป็นหนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรกระทำ แต่จริง ๆ แล้ว การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งผิดแต่อย่างใด เพราะคุณอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่คุณมีอยู่ แต่เมื่อเป็นหนี้แล้วต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า คุณมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ยืมมาพร้อมจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้ให้ยืม หรือที่เรียกกันว่า “ดอกเบี้ยเงินกู้” นั่นเอง

“หนี้” มีหลายแบบ โดยอาจแบ่งตามระยะเวลาของการเป็นหนี้ได้เป็น (1) **หนี้ระยะสั้น** คือ หนี้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนน้อยกว่า 1 ปี เช่น หนี้บัตรเครดิต และ (2) **หนี้ระยะยาว** คือ หนี้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนมากกว่า 1 ปี เช่น หนี้จากการซื้อบ้านหรือรถยนต์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นหนี้ระยะสั้นหรือระยะยาว ผู้กู้จะต้องผ่อนชำระหนี้เป็นงวดตามที่ตกลงกับผู้ให้ยืม เช่น รายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน

การเป็นหนี้ไม่ใช่สิ่งผิดแต่อย่างใด เพราะคุณอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่คุณมีอยู่ แต่เมื่อเป็นหนี้แล้วต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า คุณมีหน้าที่ต้องคืนเงินที่ยืมมาพร้อมจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้ให้ยืม

2. หนี้แบบไหนเหมาะสมกับคุณ

หนี้หรือเงินที่กู้ยืมมาซื้อเรียกทางธุรกิจว่า “สินเชื่อ” โดยสินเชื่อแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์และเงื่อนไขแตกต่างกัน ดังนั้น สิ่งแรกที่ควรทำความเข้าใจคือ สินเชื่อประเภทใดที่ตรงกับความต้องการและความสามารถในการผ่อนชำระของคุณ นอกจากนี้ คุณควรทราบว่ายังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นหลังจากตัดสินใจกู้ยืมเงิน เช่น ค่าปรับ และค่าติดตามทวงถามหนี้ เพราะฉะนั้นก่อนกู้ยืมเงินคุณควรทำความเข้าใจกับสินเชื่อประเภทต่าง ๆ ที่หลายคนคุ้นเคยกันดี เช่น

1. บัตรเครดิต เป็นสินเชื่อที่พบเจอได้บ่อยที่สุด ซึ่งคุณสามารถใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าและบริการได้ โดยไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที ทั้งนี้ คุณสามารถทำบัตรเครดิตได้หากมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่ทางการกำหนด เช่น มีรายได้ 15,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป โดยอาจต้องจ่ายดอกเบี้ย (รวมค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม) ไม่เกิน 18% ต่อปี อย่างไรก็ตาม คุณจะมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยตามที่ผู้ออกบัตรกำหนด (ประมาณ 45-50 วัน) ถ้าชำระหนี้เต็มจำนวนตรงเวลา แต่หากไม่ชำระหนี้ตรงเวลาหรือชำระหนี้บางส่วนจะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ออกบัตร ซึ่งมักคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่สำรองจ่ายเงินให้กับลูกค้า หรือวันที่คุณซื้อสินค้าและบริการนั่นเอง

ดังนั้น ผู้ถือบัตรเครดิตควรมีสติและวินัยในการใช้ จ่ายเงินตรงเวลาเต็มจำนวน แทนที่จะชำระเฉพาะขั้นต่ำ นอกจากนี้ ควรตรวจสอบความถูกต้องของรายการค่าใช้จ่ายตามใบแจ้งหนี้ก่อนชำระทุกครั้งด้วย

เงื่อนไขบัตรเครดิต

รายได้ต่อเดือน	วงเงินอนุมัติ
15,000 บาท - 30,000 บาท	1.5 เท่าของรายได้
30,000 บาท - 50,000 บาท	3 เท่าของรายได้
ตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป	5 เท่าของรายได้

ผ่อนชำระขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10%
ของยอดคงค้าง

ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม รวมกันไม่เกิน 18% ต่อปี

ผู้ถือบัตรเครดิตควรมีสติและวินัยในการใช้ จ่ายเงินตรงเวลาเต็มจำนวน แทนที่จะชำระหนี้เฉพาะขั้นต่ำ เพื่อป้องกันการถูกคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่อาจสูงถึง 18% ต่อปี

2. การเช่าซื้อ (เช่น รถยนต์ และรถจักรยานยนต์) เป็นธุรกรรมคล้ายการให้สินเชื่อ ซึ่งผู้เช่าซื้อจะชำระค่าสินค้าเป็นงวด และสามารถนำสินค้านั้นมาใช้งานได้ โดยกรรมสิทธิ์จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อเมื่อมีการชำระเงินครบถ้วน และหากผู้เช่าซื้อชำระหนี้ครบก่อนกำหนด ผู้ให้เช่าซื้อต้องให้ส่วนลดไม่น้อยกว่า 50% ของดอกเบี้ยที่ยังไม่ครบกำหนดจ่ายด้วย แต่ถ้าผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดกัน อาจถูกบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อและถูกยึดรถได้

3. สินเชื่อส่วนบุคคล เป็นสินเชื่อเพื่อให้ผู้กู้นำไปใช้ในการอุปโภคบริโภค โดยผู้กู้ไม่ต้องวางสินทรัพย์เป็นหลักประกัน และต้องเสียดอกเบี้ยรวมค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียม สูงสุดไม่เกิน 28% ต่อปี ซึ่งสินเชื่อส่วนบุคคลนี้รวมถึงหนี้บัตรเครดิตด้วย

4. สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เป็นสินเชื่อเพื่อการจัดหาที่อยู่อาศัย ซึ่งรวมถึงการซื้อที่ดินและการกู้ยืมเพื่อต่อเติมหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยมักจะเป็นหนี้ระยะยาว 20-30 ปี แต่ผู้กู้ต้องผ่อนชำระหนี้เป็นงวดทุกเดือนหรือตามที่ตกลงกับผู้ให้ยืม

นอกจากนี้ ยังมีสินเชื่อประเภทอื่น ๆ อีกหลายประเภท เช่น สินเชื่อเพื่อการค้าและการประกอบธุรกิจ

3. คัดสัณนิคก่อนตัดสินใจเป็นหนี้

เมื่อคุณรู้จักหนี้หรือสินเชื่อประเภทต่าง ๆ แล้วว่าแบบใดตรงกับความต้องการของคุณ มาดูกันว่าสิ่งที่ควรคิดก่อนตัดสินใจเป็นหนี้มีอะไรบ้าง

- **พิจารณาความจำเป็นก่อนก่อนหนี้** หากเป็นสิ่งที่จำเป็นจริง ๆ แต่สามารถรอได้ อาจทยอยเก็บเงินเพื่อซื้อโดยไม่ต้องกู้ยืม เช่น ถ้านาย A จะซื้อโทรศัพท์มือถือราคา 20,000 บาท เพื่อทำการค้าออนไลน์ เพราะโทรศัพท์ที่ใช้อยู่ไม่รองรับการติดต่อลูกค้าและมีเงินเก็บไม่พอก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกู้ยืม แต่ถ้านาย A จะซื้อเพื่อใช้งานส่วนตัวตามปกติ เพราะเครื่องตกครุ่นและหน่วยความจำใกล้เต็ม ก็ถือว่าจำเป็นต้องซื้อแต่ยังรอได้ จึงอาจทยอยเก็บเงินให้ครบก่อนได้
- **ชำระหรือผ่อนหนี้ไหวหรือไม่** หากไม่สามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา ก็จะต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น ซึ่งหลักการง่าย ๆ ที่ควรท่องจำให้ขึ้นใจ คือ ในแต่ละเดือน ยอดรวมการผ่อนชำระหนี้ทั้งหมดต้องไม่เกิน 1 ใน 3 ของรายรับ เพื่อป้องกันการสร้างภาระหนี้เกินกำลัง แถมทำให้มีเงินเหลือใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ดังนั้น หากนาย A จะกู้ซื้อโทรศัพท์ราคา 20,000 บาท เพื่อทำการค้าออนไลน์ แต่พิจารณาแล้วว่ารายรับที่ได้ไม่พอก็จะผ่อนโทรศัพท์ นาย A ควรลดสเปคโทรศัพท์ที่จะซื้อให้อยู่ในระดับราคาที่ผ่อนชำระไหว ขณะเดียวกันนาย A ก็ยังสามารถทำการค้าออนไลน์ได้เช่นเดิม

4. ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้อย่างเป็นสุข

เมื่อคุณเดินทางมาถึงจุดที่ตัดสินใจกู้ยืมเงินเรียบร้อยแล้ว **เคล็ดลับที่จะทำให้เป็นหนี้อย่างเป็นสุขและห่างไกลจากปัญหาหนี้** ได้แก่

- **จ่ายเงินตรงเวลาและเต็มจำนวนทุกครั้ง** หากไม่สามารถทำได้ ก็ควรจ่ายหนี้ให้มากที่สุด เพื่อไม่ให้เสียดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น และเป็นหนี้นานขึ้น
- **รีบชำระหนี้เมื่อมีเงินก้อน** หากคุณโชคดีได้รับเงินก้อนโต ควรแบ่งเงินนั้นมาชำระหนี้ด้วย โดยอาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อน เพื่อลดภาระหนี้บางอย่างทิ้งไป หรือเลือกชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อน เช่น หนี้นอกระบบ หรือหนี้บัตรเครดิตเงินสด เพื่อลดภาระดอกเบี้ย นอกจากนี้ หากคุณกำลังสับสนว่าจะนำเงินก้อนนั้นมา**ปิดหนี้** (จ่ายเงินทั้งหมดที่เหลือจากการผ่อน) หรือ**โปะหนี้** (จ่ายเงินเพิ่มขึ้นกว่าค่างวดที่กำหนดต้องจ่าย) คุณอาจตัดสินใจจากการคิดดอกเบี้ยของหนี้ ดังนี้
 - **หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบคงที่** คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากเงินต้นตามระยะเวลาการผ่อนชำระทั้งหมด เช่น การเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ โดยดอกเบี้ยประเภทนี้ไม่สามารถทำให้น้อยลง แต่สามารถทำให้หายไปได้ จึงทำให้**ปิดคຸ້ມกว่าโปะ**
 - **หนี้ที่คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก** คือ หนี้ที่คิดดอกเบี้ยจากฐานเงินต้นที่ทยอยลดลงตามการชำระหนี้ โดยมักใช้กับสินเชื่อทุกประเภท ซึ่งรวมถึงบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อบ้าน ดังนั้น ถ้าคุณจ่ายมากกว่าปกติ เงินต้นคงเหลือจะลดลงมากขึ้น

ดอกเบ็ญที่ต้งจ่ายก็จลดลง โดยควรเลือกโปะหนี่ที่มีดอกเบ็ญสูงก่อน แต่ถ้ามึเงินกัอนจำนวนมากก็อาจเลือกปดหนี่ได้เช่นเดีวกัน

ดั่งนั้น คุณจเลือกปดหรือโปะหนี่ที่คดดอกเบ็ญแบบลตต้นลตดอกก็ได้ เพราะมึข้อดีที่ททำให้ภาระการม่อนหนี่ลดลงหรือหมดไป แคเลือกวิธึการบริหารที่ถูกต้อง ก็จะทำใ้ได้รับประโยชน์มากขึ้น

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคล้งซอป ตอนที่ 2

ผู้เรียนจะได้ชม VDO Clip “แนน สาวคล้งซอป” ตอนที่คุณแนนเริ่มแก้ไขปัญหานั้น พร้อมวิเคราะห์และอภิปรายวิธึแก้ปัญหของสาวนักซอป

5. จัดการกับปัญหหนี่ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

หลังจากที่กัยืมเงินได้สัักพักหนึ่ หากพลาดปล้งเกิดสถานการณ์เงินไม่พอใช้หนึ่ คุณจต้องบริหารจัดการหนึ่หรือพยายามแก้ไขปัญหที่่เกิดขึ้น โดยยัดหลักเบ้องต้น ดั่งนี้

1. **สำรวจภาระหนึ่สิน** โดยพยายามจดหนึ่สินที่มีอยู่ออกมาให้หมด และแยกรายละเอียดประเภทของหนึ่ ยอดหนึ่ ดอกเบ็ญ และกำหนดชำระของหนึ่แต่ละประเภท พร้อมคำนวณว่ายอดม่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับหรือไม่

ตัวอย่าง นางสาวจึบ มึรายรับเดือนละ 15,000 บาท และมีภาระหนึ่สินต่อเดือน ดั่งนี้

ประเภทหนึ่	ยอดชำระ (บาท)	ดอกเบ็ญ (บาท)	กำหนดชำระ
เช่าซือจักรยานยนต์	5,000	500	วันที่ 25 ของทุกเดือน
ม่อน Notebook	3,400	612	วันที่ 15 ของทุกเดือน
ม่อนกล้องถ่ายรูป	2,200	396	วันที่ 30 ของทุกเดือน
ม่อนมือถือ	2,000	-	วันที่ 30 ของทุกเดือน
ยอดรวม	12,600	1,508	
	14,108		
ยอดม่อนชำระต่อเดือน > 1 ใน 3 ของรายรับหรือไม่ =>> เกิน!!!			
เหลือเงินใช้แค่ 892 บาท/ เดือน			

2. **ปรับพฤติกรรมตนเอง** โดยลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และหาวิธึเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีเงินมาชำระหนึ่ รวมถึงต้งไม่ก่หนึ่เพิ่มด้วย นอกจากนี้ หากยอดม่อนชำระรวมต่อเดือนมากกว่า 1 ใน 3 ของรายรับ จนทำให้ม่อนชำระหนึ่ไม่ไหว คุณจต้องสำรวจตัวเองว่ามีสินทรัพย์อะไรบ้างอะไรเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและสามารถนำมาขายเพื่อชำระหนึ่ได้บ้าง

3. **ปลดหนึ่ที่ปลดได้** หากมีหนึ่หลายกัอน เทคนิคในการปลดหนึ่คือ ปลดหนึ่ที่มียอดน้อยกัอน เพื่อลดภาระหนึ่บางอย่างทิ้งไป หรือชำระหนึ่ที่มีดอกเบ็ญสูงที่สุด (เช่น หนึ่นอกระบบและหนึ่บัตรเครดิตเงินสด) เพราะหากปล่อยไว้นาน ดอกเบ็ญจากหนึ่กัอนนี้อาจทับถมทำให้ปัญหหนึ่สินหนักขึ้นได้

ถาม!!!

ปลดหนี้ ควรเริ่มที่ก่อนไหน

ตอบ!!!

เริ่มที่ **“ดอกเบี้ยสูงสุด”** ก่อน

หนี้บัตรเครดิต **18%** ต่อปี

หนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ **28%** ต่อปี

หนี้ออกระบบ บางทีคิดดอกเบี้ยเป็นรายวันด้วย...โหดมาก

***อัตราดอกเบี้ย+ค่าธรรมเนียม**

Tips

ทำอย่างไรจึงเป็นหนี้
อย่างมีความสุข

- ก่อหนี้เมื่อจำเป็น (คิดก่อนเป็นหนี้หรือก่อนตัดสินใจผ่อน ว่าจำเป็นหรือไม่)
- ไม่ควรมียอดผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายรับ
- ศึกษาเงื่อนไขการกู้ยืมอย่างละเอียด
- ใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์
- จ่ายหนี้ตรงเวลาและเต็มจำนวนทุกครั้ง หรือพยายามจ่ายให้มากที่สุด
- หาเงินก่อนมาปิดหรือโปะ และควรเจรจากับเจ้าหนี้ก่อนหนี้ท่วม

4. เจรจากับเจ้าหนี้ ถ้าปัญหาหนี้สินยังไม่ดีขึ้น ควรเข้าไปหารือกับเจ้าหนี้ เพื่อปรึกษาและหาทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในแต่ละงวด ขยายระยะเวลาการชำระ หรือขอเปลี่ยนเจ้าหนี้ (รีไฟแนนซ์) ที่คิดดอกเบี้ยถูกลงกว่าเดิม

การประเมินผล

ผู้เรียนตอบแบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) 6 ข้อ แบบจับคู่ (Matching) 4 ข้อ และอภิปรายเหตุการณ์สมมติ 2 เหตุการณ์

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับประเภทของหนี้ ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำวิธีการบริหารจัดการหนี้สินมาประยุกต์ใช้ เพื่อจัดการกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากการตอบแบบทดสอบดังกล่าว

กิจกรรมที่ 2.4 แนน สาวคลั่งชอบ ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 (ประมาณ 30 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักเรื่องการใช้จ่ายอย่างไม่จำเป็นจนทำให้เกิดปัญหาหนี้สิน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างวิธีการจัดการปัญหาหนี้สิน

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. VDO clip รายการเดอะมันนี่ “แนน สาวคลั่งชอบ” (<https://www.youtube.com/watch?v=b1gbohFL8gw>) ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สอนไม่มีอุปกรณ์ สำหรับเปิด VDO clip ให้ผู้สอนเล่าเนื้อหาให้ผู้เรียนฟังแทน (เนื้อหาอยู่ในแนวคำตอบกิจกรรม)

วิธีการ

1. ผู้สอนเปิด VDO clip “แนน สาวคลั่งชอบ” (ตอนที่ 1) ซึ่งเป็นตอนที่สาวนักชอปเริ่มมีปัญหาทางการเงิน (นาทีที่ 2.40-3.54) ให้ผู้เรียนดูก่อนเข้าสู่บทเรียน
2. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 3-5 คน เพื่ออภิปรายสาเหตุการเป็นหนี้ของสาวนักชอป
3. ผู้สอนเปิด VDO clip “แนน สาวคลั่งชอบ” (ตอนที่ 2) ซึ่งเป็นตอนที่สาวนักชอปเริ่มแก้ไขปัญหานี้ (นาทีที่ 13.17-16.35) ให้ผู้เรียนดูก่อนเริ่มสอน หัวข้อ จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร
4. ผู้สอนซักถามผู้เรียนถึงวิธีการแก้ปัญหของสาวนักชอปเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง จัดการกับปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างไร

แนวคำตอบกิจกรรม “แนน สาวคลั่งชอป” (สำหรับผู้สอน)

ตอนที่ 1: คุณแนนสาวนักชอปมีหนี้สินเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่วางแผนการใช้จ่ายโดยเริ่มทำบัตรเครดิต เพราะอยากได้กระเป๋าของแถม จากนั้นคุณแนนก็ชอป กิน เที่ยว และใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและบัตรกดเงินสด ต่าง ๆ ที่มีอยู่ถึง 9 ใบ เพราะเห็นว่ามีส่วนลดและโปรโมชั่นมากมาย อีกทั้งยังนำเงินจากบัตรเครดิตและบัตรกดเงินสดไปลงทุนทำกิจการ ซึ่งเป็นการใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ จนทำให้ภาระหนี้เพิ่มและไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ โดยมีหนี้สินพอกพูนที่เกิดจากการชำระหนี้ขั้นต่ำ หรือชำระบางส่วนรวมกว่า 300,000 บาท

คำแนะนำ

ผู้สอนต้องชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงโทษจากการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว นอกจากนี้ ผู้สอนควรสอดแทรกเรื่องการใช้บัตรเครดิตให้กับผู้เรียนด้วย เช่น ใช้บัตรเครดิตอย่างไรให้ถูกต้องและมีสติ

ตอนที่ 2: นักวางแผนทางการเงินให้คำปรึกษาคุณแนนเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานี้ โดยได้ประเมินทรัพย์สินและหนี้สินของคุณแนน ซึ่งพบว่าคุณแนนมีรายได้ประมาณ 30,000 บาทต่อเดือน แต่มีภาระต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยถึง 18,000 บาท ทำให้เหลือเงินไว้ใช้ชีวิตประจำวันค่อนข้างน้อย โดยนักวางแผนทางการเงินเสนอแนวทางแก้ปัญหา และคุณแนนตัดสินใจดำเนินการเพื่อปลดหนี้ ดังนี้

- (1) นำเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า ที่มีอยู่ออกขายให้ได้มากที่สุดเพื่อช่วยลดภาระหนี้
- (2) ออมเงินเดือนละ 10% ของเงินเดือน หรือเดือนละ 3,000 บาท เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน
- (3) ลดรายจ่ายโดยพยายามใช้เงินให้น้อยลงเป็นวันละ 150 บาท
(คุณแนนทำเพิ่มเติมจากคำแนะนำของนักวางแผนทางการเงิน)
- (4) เจรจากับเจ้าหนี้เพื่อขอแฮร์คัท (Haircut) หนี้บัตรเครดิต ซึ่งการ Haircut คือ การที่เจ้าหนี้ลดดอกเบี้ย หรือเงินต้น หรือทั้งสองอย่างให้แก่ลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ปิดบัญชีได้ ซึ่งวิธีการนี้ดีกว่าการชำระขั้นต่ำที่ใช้เวลานานและเสียดอกเบี้ยมาก หากเจรจาสำเร็จจะทำให้ภาระหนี้ลดลง
- (5) เจรจาขอยืมเงินจากคนรู้จักเพื่อนำมาชำระหนี้บัตรเครดิตที่มีดอกเบี้ยสูงกว่า
(ผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมว่า การขอยืมเงินคนรู้จักเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ควรทำ เพื่อให้ผู้มีปัญหาหนี้สินรู้จักพึงพาตนเองก่อน และป้องกันไม่ให้เกิดนิสัยสร้างหนี้เพื่อมาโปะหนี้)

คำแนะนำ

ผู้สอนต้องชี้ให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการปลดหนี้ เช่น การปรับพฤติกรรมตนเองโดยการลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การสำรวจทรัพย์สินและหนี้สินที่มีทั้งหมด การขายทรัพย์สินที่ไม่จำเป็น และการเจรจากับเจ้าหนี้ ซึ่งจะช่วยให้ภาระหนี้สินค่อย ๆ ลดลง จนหมดไปในที่สุด

หัวข้อ หนึ่งและการบริหารจัดการหนึ่ง (ประมาณ 30 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ (Awareness) ของผู้เรียนเกี่ยวกับประเภทของหนึ่ง ปัจจัยที่ต้องคำนึง ก่อนตัดสินใจเป็นหนึ่ง
2. เพื่อวัดการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำวิธีการบริหารจัดการหนึ่งมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

วิธีการประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) และแบบจับคู่ (Matching)
ส่วนที่ 2 ใช้การอภิปราย

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

1. แบบทดสอบแบบเลือกตอบถูก-ผิด (True False) 6 ข้อ และแบบจับคู่ (Matching) 4 ข้อ
2. หัวข้ออภิปรายซึ่งประกอบไปด้วยคำถาม 2 ข้อ

การดำเนินการ และเกณฑ์การประเมินผล ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1

- (1) ผู้สอนถามคำถามทีละข้อ แล้วให้ผู้เรียนยกมือในข้อที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง สำหรับคำถามที่ให้จับคู่ ให้ผู้สอนอ่านตัวเลือกให้ผู้เรียนฟัง
- (2) ผู้สอนนับจำนวนผู้เรียนที่ตอบถูก โดยในแต่ละข้อ จำนวนผู้เรียนที่ตอบถูกไม่ควรน้อยกว่า 70% ของผู้เรียนทั้งหมด จึงถือว่าผ่านการประเมิน

ส่วนที่ 2

- (1) ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
- (2) ผู้สอนแจกหัวข้ออภิปรายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์
- (3) ผู้สอนสุ่มเลือกสมาชิกของแต่ละกลุ่มให้ตอบคำถาม พร้อมกระตุ้นให้ผู้เรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็น หากผู้เรียนตอบคำถาม และให้เหตุผลได้เหมาะสม ถือว่าผ่านการประเมิน

คำแนะนำ

ผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมถึงเหตุผลว่าทำไมประโยคที่กล่าวถึง ถูก หรือ ผิด รวมถึงควรเน้นย้ำหลักการเตรียมตัวก่อนการเป็นหนึ่ง และการบริหารจัดการหนึ่ง โดยสามารถดูแนวทางการอธิบายได้ที่เฉลยคำตอบทั้งส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2

คำถามสำหรับการประเมินผล

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ

1.1 พิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูก หรือทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- (1) ภาระหนี้ที่มีไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายรับต่อเดือน
- (2) การเป็นหนี้ต้องมีเหตุมีผล โดยควรเลือกเป็นหนี้เท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์ต่อการสร้างความมั่งคั่งในอนาคต และต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ก่อนนั้นด้วย
- (3) ก่อนเป็นหนี้ ไม่จำเป็นต้องหาข้อมูล หรือทำความเข้าใจสินเชื่อที่จะกู้ เพราะเจ้าหน้าที่ธนาคารจะเป็นผู้บอกรายละเอียด
- (4) การชำระหนี้ไม่จำเป็นต้องตรงเวลามากนัก เพราะสถาบันการเงินจะผ่อนผันให้กับลูกค้าอยู่แล้ว
- (5) หากมีเงินก้อน ควรแบ่งมาชำระหนี้ โดยอาจเลือกหนี้ที่มียอดน้อย หรือหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อนก็ได้
- (6) การใช้เงินที่กู้มา ต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจตอนขอสินเชื่อจริง ๆ ไม่ควรแบ่งเงินไปทำอย่างอื่น

1.2 จับคู่สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ด้านซ้ายมือ กับลักษณะของสินเชื่อด้านขวามือ

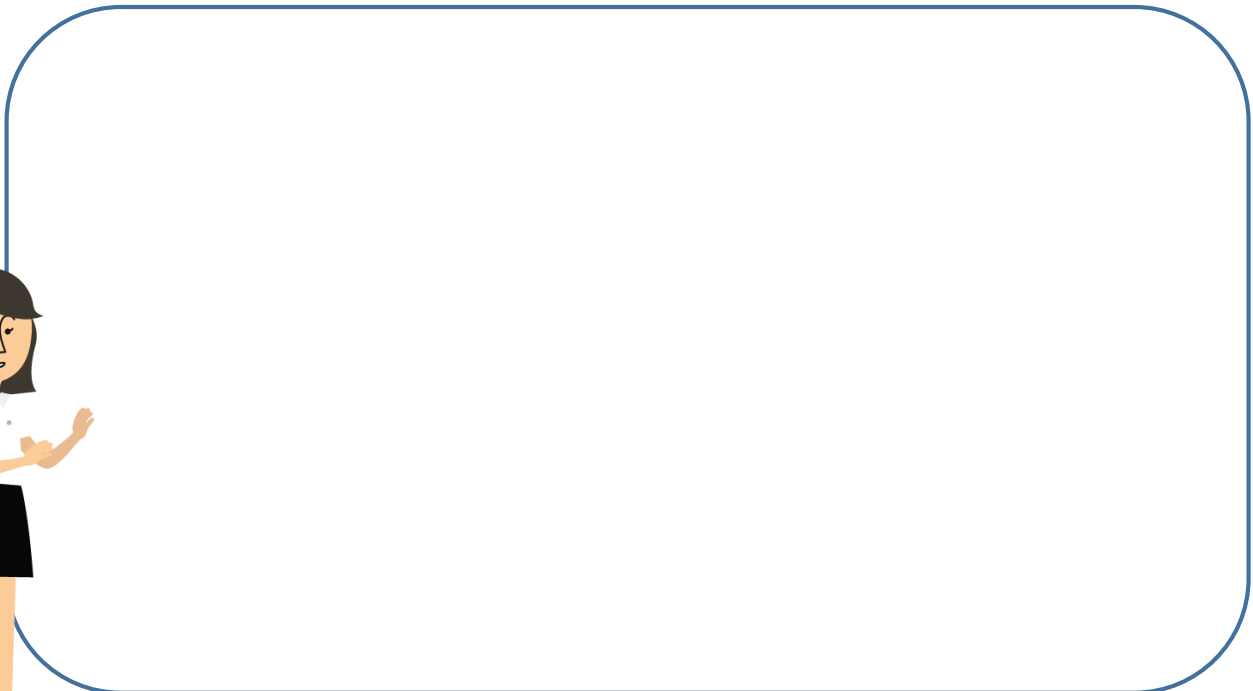
(1) บัตรเครดิต	ชำระค่าสินค้าเป็นงวด และได้กรรมสิทธิ์เมื่อชำระเงินครบ
(2) สินเชื่อส่วนบุคคล	มักเป็นหนี้ระยะยาว มีมูลค่าค่อนข้างสูงและอาจผ่อนชำระได้นานถึง 20 – 30 ปี
(3) เช่าซื้อรถยนต์	มีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย หากชำระหนี้บางส่วน จะเริ่มคิดดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ซื้อสินค้า
(4) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	นำไปใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค โดยไม่ต้องมีหลักประกัน ดอกเบี้ย 28% ต่อปี คำนวณแบบลดต้นลดดอก

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ ให้ผู้เรียนอภิปรายพอสังเขป

1. หากคุณมีรายได้เดือนละ 12,000 บาท และคุณต้องการกู้เงินเพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือในราคา 15,000 บาท คำถามคือ (1) สิ่งที่คุณควรคิดก่อนตัดสินใจกู้เงินก้อนนี้คืออะไรบ้าง และ (2) คุณไม่ควรผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนเกินเท่าใด และเพราะเหตุใด

2. หากคุณมีรายได้เดือนละ 18,000 บาท แต่มีภาระหนี้ที่ต้องจ่ายต่อเดือน 15,000 บาท คุณจะยังมีเงินเหลือใช้ต่อเดือน และต่อวัน ประมาณเท่าใด และคุณจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

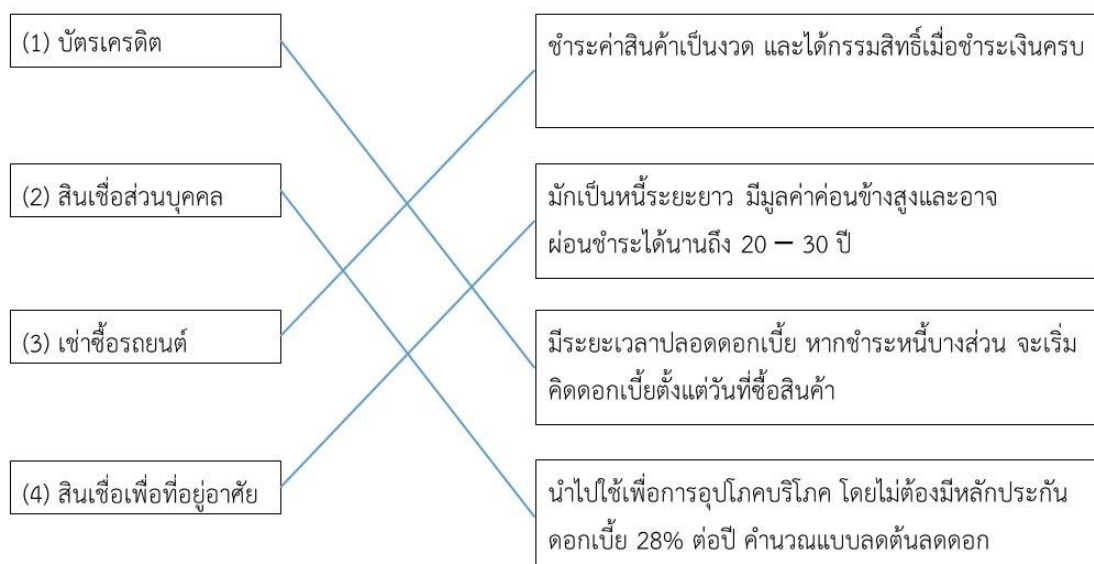

เฉลยคำตอบ ส่วนที่ 1

1.1 พิจารณาข้อความต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง หรือทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- (1) ✓ การมีภาระหนี้เกิน 1 ใน 3 ของรายรับต่อเดือน อาจทำให้คุณมีเงินไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอื่น ๆ
- (2) ✓ สิ่งที่คุณควรคิดก่อนเป็นหนี้ คือ การพิจารณาว่าหนี้ก้อนนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด สามารถรอได้หรือไม่ รวมถึงผู้กู้มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้ตรงเวลาหรือไม่ เพราะการชำระไม่ตรงเวลา หรือชำระเพียงบางส่วน จะต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายมากขึ้น
- (3) ✗ ก่อนที่จะเริ่มต้นเป็นหนี้ ผู้กู้ต้องทำความรู้จักกับสินเชื่อที่ต้องการ เพื่อให้สามารถเลือกสินเชื่อได้อย่างเหมาะสมตามความจำเป็น สามารถใช้อย่างระมัดระวัง และเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของผู้ให้กู้ หรือผู้ให้บริการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น www.gobear.com, www.checkraka.com, www.refinn.com หรือเว็บไซต์ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (หน้าเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์: www.1213.or.th/th/aboutfcc/Pages/productdisclosure.aspx)
- (4) ✗ การชำระหนี้ไม่ตรงตามที่กำหนดจะทำให้คุณต้องจ่ายดอกเบี้ย รวมถึงค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ นอกจากนี้ การชำระหนี้ไม่ตรงเวลาอาจทำให้คุณเสียประวัติ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการขอกู้เงินครั้งต่อไป หรือธนาคารอาจคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าคนที่ชำระหนี้ตรงเวลา
- (5) ✓ การนำเงินก่อนมาชำระหนี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยได้ กล่าวคือ เมื่อยอดเงินต้นของหนี้ลดลง ดอกเบี้ยที่จะต้องจ่ายก็จะลดลงด้วยเช่นกัน โดยอาจเลือกชำระหนี้ที่มียอดน้อยก่อน เพื่อลดภาระหนี้บางอย่าง หรือชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูง เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น
- (6) ✓ การไม่ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้เงินเหลือไม่พอที่จะทำสิ่งที่ตั้งใจ เช่น หากตั้งใจจะกู้เงินมาประกอบอาชีพที่ช่วยเพิ่มรายได้ แต่นำเงินบางส่วนไปชอปปิง ผลสุดท้ายอาจมีเงินไม่พอไปชำระหนี้ตามที่ตั้งใจไว้ได้

1.2 จับคู่สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ด้านซ้ายมือ กับลักษณะของสินเชื่อด้านขวามือ

- (1) **บัตรเครดิต** มีประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทำให้ซื้อสินค้าโดยไม่ต้องจ่ายเงินสดทันที และมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ยประมาณ 45-50 วัน สำหรับผู้ที่จ่ายเงินคืนเต็มจำนวนเท่านั้น หากชำระเงินคืนเพียงบางส่วน จะคิดดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันที่ซื้อสินค้านั้น ๆ ในอัตราไม่เกิน 18% ต่อปี
- (2) **สินเชื่อส่วนบุคคล** เป็นสินเชื่อที่นำไปใช้ซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อการอุปโภคบริโภค (ไม่รวมรถยนต์และรถจักรยานยนต์) สินเชื่อประเภทนี้ไม่ต้องใช้หลักประกัน ปัจจุบันมีอัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 28% ต่อปี โดยคำนวณแบบลดต้นลดดอก
- (3) **เช่าซื้อรถยนต์** เป็นสินเชื่อที่คิดอัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ โดยผู้เช่าซื้อจะชำระค่าสินค้าเป็นงวด ๆ และสามารถนำสินค้ามาใช้งานได้ หากชำระหนี้ครบ กรรมสิทธิ์จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อ แต่หากค้างชำระ เช่น 3 งวดติดกัน ก็อาจถูกยึดรถได้
- (4) **สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย** เป็นหนี้ก้อนใหญ่ มีมูลค่าสูง จึงมักมีระยะเวลาในการชำระหนี้ยาวนาน เช่น 20 - 30 ปี

เฉลยคำตอบ ส่วนที่ 2

1. หากคุณมีรายได้เดือนละ 12,000 บาท และคุณต้องการกู้เงินเพื่อไปซื้อโทรศัพท์มือถือในราคา 15,000 บาท คำถามคือ (1) สิ่งที่คุณควรคิดก่อนตัดสินใจกู้เงินก่อนนี้คืออะไรบ้าง และ (2) คุณไม่ควรผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนเกินเท่าใด และเพราะเหตุใด

แนวคำตอบ :

- (1) ก่อนตัดสินใจเป็นหนี้ คุณควรตั้งคำถามกับตัวเองเบื้องต้นดังนี้
- การซื้อโทรศัพท์มือถือที่มีความจำเป็นหรือไม่ และคุณมีเงินเพียงพอในการซื้อหรือไม่ หากมีไม่พอสามารถรอได้หรือไม่
 - คุณได้เปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องตลาดหรือยัง เช่น ซื้อเงินสด 15,000 บาท ได้ส่วนลด 5% หรือโปรโมชั่นผ่อน 0% นาน 10 เดือน แต่ไม่ได้ส่วนลด และหากผิดนัดชำระหนี้จะเสียดอกเบี้ย 18% ต่อปี เป็นต้น
 - คุณมั่นใจว่าจะสามารถผ่อนชำระไหวหรือไม่ หากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันที่ทำให้ต้องใช้เงินก้อนใหญ่ คุณจะมีแผนสำรองในการผ่อนชำระหนี้ก่อนนี้อย่างไรบ้าง
- (2) จากรายได้เดือนละ 12,000 บาท คุณไม่ควรมีหนี้ที่ต้องผ่อนชำระต่อเดือนเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ หรือ 4,000 บาท หากเกินกว่านี้อาจทำให้คุณมีเงินไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในชีวิตประจำวันอื่น ๆ

2. หากคุณมีรายได้เดือนละ 18,000 บาท แต่มีภาระหนี้ที่ต้องจ่ายต่อเดือน 15,000 บาท คุณจะมีเงินเหลือใช้ต่อเดือน และต่อวัน ประมาณเท่าใด และคุณจะทำแผนการแก้ไขอย่างไร

แนวคำตอบ : ในกรณีนี้ถือว่าคุณมีหนี้ในระดับสูง คือต้องใช้เงินกว่า 80% ของรายได้ในการชำระหนี้ โดยคุณจะมีเงินเหลือใช้ในชีวิตประจำวันประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน หรือเพียงวันละ 100 บาท ซึ่งคุณสามารถแก้ไขโดยดำเนินการ ดังนี้

1. **สำรวจภาระหนี้สิน** โดยแยกรายละเอียดหนี้แต่ละประเภท (ยอดหนี้ ดอกเบี้ย และกำหนดชำระ)
2. **วิเคราะห์สาเหตุของการเป็นหนี้ และปรับพฤติกรรม** โดยการลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ พร้อมสำรวจสินทรัพย์ที่มี เช่น ถ้าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ก็หารู้ไว้ ด้วยการแยกจ่ายจำเป็น ไม่จำเป็น และพยายามลดรายจ่ายไม่จำเป็นนั้น หากไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ก็ให้นำสินทรัพย์ที่ไม่จำเป็นมาขายเพื่อชำระหนี้ รวมถึงหารายได้เสริม และไม่สร้างหนี้ใหม่เพิ่ม
3. **ปลดหนี้ที่ปลดได้** โดยการปลดหนี้ที่มียอดน้อย หรือปลดหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงก่อน
4. **เจรจากับเจ้าหนี้** เพื่อหาแนวทางร่วมกัน เช่น ลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายต่องวด

บทที่ 3

Digital Literacy . . .

เพื่อชีวิตการเงินดีในยุคดิจิทัล

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 70 นาที

● บัตรอิเล็กทรอนิกส์...ใช้แบบไหนถึงจะเหมาะ

● ธนาคารออนไลน์...เมื่อ Online banking มาแรง

● พร้อมเพย์...การโอนเงินที่ประหยัดค่าธรรมเนียม

● การชำระเงินด้วย QR Code ... มั่นใจ ใช้ง่าย

กิจกรรมที่ 3.1
เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล
(10 นาที)

Slide (40 นาที)

กิจกรรมที่ 3.2
แฮร์ไอเดี่ย Next time, I will ...
(20 นาที)

บทที่ 3

Digital Literacy...เพื่อชีวิตการเงินดี ในยุคดิจิทัล

🕒 **ระยะเวลา : 70 นาที**

(เนื้อหาการสอน 40 นาที + กิจกรรมและการประเมินผล 30 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักบริการทางการเงินที่สำคัญในยุคดิจิทัล (เช่น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารออนไลน์ การโอนเงินแบบพร้อมเพย์ และการชำระเงินด้วย QR Code) และสามารถเลือกใช้บริการดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย โดยเข้าใจประโยชน์ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และข้อควรระวังในการใช้บริการ

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. บัตรอิเล็กทรอนิกส์...ใช้แบบไหนถึงจะเหมาะสม
2. ธนาคารออนไลน์...เมื่อ Online banking มาแรง
3. พร้อมเพย์...การโอนเงินที่ประหยัดค่าธรรมเนียม
4. การชำระเงินด้วย QR Code...มั่นใจ ใช้ง่าย

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_3_DigitalLiteracy.pptx

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)
 - Booklet รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน e-Payment :
<https://www.1213.or.th/ebooks/fccbooklet08/>

2. บัตรอิเล็กทรอนิกส์

- บทความ “มาทำความรู้จัก 4 แปรณดัยักษ์ใหญ่กับการเป็นผู้นำด้าน e-Wallet กระเป๋าเงินออนไลน์ที่ทุกคนต้องรู้” (kobkid.com เผยแพร่วันที่ 12 มี.ค. 61) : <https://bit.ly/2AwUq0n>

3. ธนาคารออนไลน์

- บทความ “Internet & Mobile Banking App แงค์ไหนมีอะไรบ้าง? ดูได้ที่นี้” (checkraka.com เผยแพร่วันที่ 26 ต.ค. 61) : <https://bit.ly/2S4RjF1>

4. การโอนเงินแบบพร้อมเพย์

- ข้อมูลบริการพร้อมเพย์ : <https://bit.ly/29kWhl5>
- พร้อมเพย์: ระบบชำระเงินของโลกยุคใหม่ : <https://bit.ly/2sfaOiq>

5. การชำระเงินด้วย QR Code

- ข้อมูลบริการ QR Code : <https://bit.ly/2Led423>
- ข่าว “คิวอาร์โค้ด ส่งคมไร้เงินสด ชำระสินค้าสารพัด บาทเดียวก็จ่ายได้” (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เผยแพร่วันที่ 4 ก.ย. 60) : <https://bit.ly/2LgilpC>

กิจกรรมที่ 3.1 เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล

ผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล ทั้งผู้ให้บริการ รูปแบบการใช้บริการ ชื่อแอปพลิเคชัน และวิธีการรักษาความปลอดภัย/ลดความเสี่ยงในการใช้บริการ

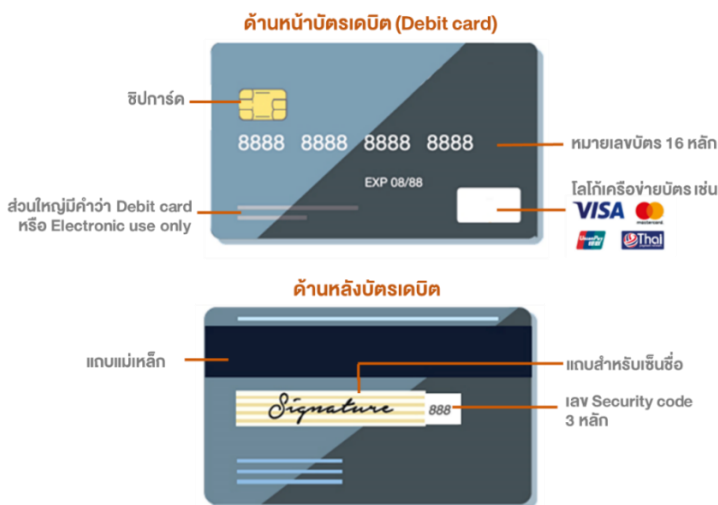
ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการ Internet banking และ Mobile banking หรือที่เรียกรวม ๆ ว่า Online banking ซึ่งนอกจากจะช่วยเพิ่มความสะดวกให้คุณสามารถทำรายการได้ทุกที่ ทุกเวลาแล้ว ยังช่วยคุณประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปสาขาหรือหาตู้ ATM และค่าธรรมเนียมในการใช้บริการด้วย

อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าของบริการทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อให้เกิดความเสี่ยงรูปแบบใหม่ เช่น ภัยไซเบอร์ ดังนั้น ผู้ใช้บริการควรใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม และปลอดภัย โดยเฉพาะบริการที่ทุกคนมักใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารออนไลน์ (Online banking) การโอนเงินแบบพร้อมเพย์ และการชำระเงินด้วย QR Code

1. บัตรอิเล็กทรอนิกส์...ใช้แบบไหนถึงจะเหมาะ

บัตรอิเล็กทรอนิกส์เป็นบัตรพลาสติกที่ใช้แทนเงินสด สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทตามช่วงเวลาที่ใช้บริการต้องจ่ายเงินหรือถูกหักบัญชีเงินฝาก ดังนี้ **(1) บัตร ATM (ATM card) และบัตรเดบิต (Debit card)** เป็นบัตรที่จ่ายเงินทันทีที่ใช้ **(2) บัตรเครดิต (Credit card)** เป็นบัตรที่จ่ายเงินหลังใช้ และ **(3) บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตร e-Money (e-Money card)** เป็นบัตรที่ต้องเติมเงินก่อนใช้ โดยบัตรอิเล็กทรอนิกส์แต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้

1. บัตร ATM และบัตรเดบิต มีลักษณะคล้ายกัน โดยเป็นบัตรที่ผูกกับบัญชีเงินฝากสามารถใช้ถอนเงินสด โอนเงิน หรือจ่ายบิลผ่านตู้ ATM แต่สิ่งที่บัตรเดบิตสามารถทำได้มากกว่า คือ ใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ร้านค้าทั่วไปหรือร้านค้าออนไลน์ได้

Tips

ลูกค้ามีสิทธิ์เลือกทำหรือไม่ทำบัตร ATM บัตรเดบิต รวมถึงบริการเสริมต่าง ๆ (เช่น ประกันอุบัติเหตุ) ได้ โดยควรพิจารณาตามความจำเป็นในการใช้งาน เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมมากเกินไป

2. บัตรเครดิต สามารถใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ร้านค้าทั่วไปหรือร้านค้าออนไลน์ได้เหมือนบัตรเดบิต หรือขอใช้บริการเพื่อจ่ายบิลได้ เช่น ค่าโทรศัพท์มือถือ โดยผู้ใช้จ่ายไม่ต้องจ่ายเงินทันที แต่หากไม่ชำระเต็มจำนวนภายในเวลาที่กำหนดจะต้องเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม เช่น ค่าปรับ ค่าทวงหนี้ รวม ๆ แล้วสูงถึง 18% หรือร้อยละ 18 ต่อปี นอกจากนี้ บัตรเครดิตยังสามารถใช้กดเงินสดจากตู้ ATM ได้ แต่ต้องเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมตั้งแต่วันที่กดเงินเลย

บัตรเครดิตส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายบัตรเดบิต แต่มีจุดที่แตกต่างกันในด้านหน้าบัตร คือ (1) มีชื่อและนามสกุลผู้ถือบัตรเป็นภาษาอังกฤษ (แทนคำว่า Debit card หรือ Electronic use only) และ (2) มีโลโก้ผู้ออกบัตร

3. บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตร e-Money เป็นบัตรที่ผู้ใช้ต้องเติมเงินไว้ล่วงหน้าก่อนนำไปซื้อสินค้า (Prepaid card) โดยอาจเติมด้วยเงินสด หรือหักเงินจากบัญชีเงินฝากหรือบัตรเครดิตที่ผูกไว้ก็ได้ บัตร e-Money สามารถนำไปใช้ชำระค่าสินค้าหรือบริการที่ร้านค้าทั่วไปหรือร้านค้าออนไลน์ เช่น บัตรซื้อของในร้านสะดวกซื้อ บัตรทางด่วน บัตรโดยสารรถไฟฟ้า นอกจากนี้ e-Money อาจอยู่ในรูปของแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน ซึ่งนอกจากนำไปชำระค่าสินค้าและบริการได้แล้ว ยังสามารถนำไปถอน โอนเงิน หรือจ่ายบิลได้อีกด้วย เช่น true money wallet, mPay, BluePay, rabbit LINE Pay

Tips

แม้ผู้ถือบัตรเครดิตจะได้สิทธิประโยชน์ เช่น ที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า หรือใช้คะแนนสะสมแลกส่วนลดหรือแลกสินค้าและบริการ แต่ก็มีข้อควรระวังในการใช้บัตร เพราะทุกการใช้จ่ายเป็นการนำเงินของผู้ถือบัตรไปใช้ก่อน หากผู้ถือบัตรไม่ชำระหนี้เต็มจำนวนและตรงเวลา จะถูกคิดดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสูงถึง 18% ต่อปี

ตัวอย่างบัตร e-Money	ตัวอย่างแอปพลิเคชัน e-Money
 <p>บัตรซื้อของในร้านสะดวกซื้อ บัตรทางด่วน</p> <p>บัตรโดยสารรถไฟฟ้า</p>	

ทั้งนี้ e-Money อาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น e-Purse, e-Wallet, e-Cash หรือ Mobile money และคุณสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการ e-Money ทั้งที่เป็นธนาคารและไม่ใช่อาคารเพิ่มเติมได้ที่ <https://bit.ly/2DC395s>

วิธีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์

การใช้บัตรเดบิต บัตรเครดิต หรือบัตร e-Money เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการจะมีวิธีการแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทร้านค้า เช่น

- **ร้านค้าทั่วไป** คุณจะต้องเซ็นชื่อในสลิปที่พิมพ์ออกมาจากเครื่องรับบัตร (EDC) หรือใช้วิธีแตะบัตร หรือกรอกรหัส PIN (เลข 4-6 หลัก) ตามแต่ละประเภทของบัตร
- **ร้านค้าออนไลน์** คุณจะต้องกรอกข้อมูลส่วนตัว รายละเอียดของบัตร เช่น วันที่บัตรหมดอายุ รวมทั้งเลข Security code 3 หลักด้านหลังบัตร เพื่อยืนยันความเป็นเจ้าของบัตรด้วย

ดังนั้น ข้อมูลรายละเอียดบัตร รหัส PIN และ Security code เหล่านี้ต้องเก็บรักษาให้ดี เพื่อป้องกันผู้อื่นนำบัตรไปใช้

ข้อดีของการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์

- **ผู้ถือบัตร (ผู้ซื้อ)** ได้รับความสะดวกในการซื้อสินค้าทั้งที่ร้านค้าทั่วไปและร้านค้าออนไลน์ ไม่ต้องพกเงินสดหรือกดเงินสดจากตู้ ATM มาจ่ายร้านค้า ลดความเสี่ยงที่เงินสดจะสูญหายหรือถูกขโมย
- **ผู้รับบัตร (ผู้ขาย)** ไม่ยุ่งยากเรื่องเงินทอนและจัดการเงินสดในแต่ละวัน เพราะเงินโอนเข้าบัญชีโดยตรง

นอกจากนี้ บัตรแต่ละประเภทยังมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป เช่น **บัตรเดบิต** ช่วยควบคุมไม่ให้ใช้จ่ายเกินตัว ไม่สร้างหนี้เหมือนบัตรเครดิต เพราะใช้จ่ายได้สูงสุดเท่าเงินที่มีในบัญชี **บัตรเครดิต** ใช้จ่ายจากวงเงินที่ได้รับอนุมัติ จึงยังไม่ต้องจ่ายเงินเองทันที **บัตร e-Money** ช่วยจำกัดความเสี่ยงในการสูญเงินเท่าจำนวนที่เติมในบัตร จึงเสี่ยงที่จะสูญเงินน้อยกว่าการใช้บัตรเดบิตหรือบัตรเครดิต เพราะเงินที่เติมไว้ใน e-Money สามารถจำกัดจำนวนให้น้อยกว่าเงินในบัญชีเงินฝากที่ผูกกับบัตรเดบิต หรือวงเงินบัตรเครดิตที่ได้รับอนุมัติ

ข้อควรระวังในการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์

- **บัตรเครดิต** ควรรูดเฉพาะที่จำเป็น และควรชำระหนี้เต็มจำนวนและตรงเวลาทุกครั้ง เพราะถ้าจ่ายไม่ครบหรือจ่ายช้า จะต้องเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสูงถึง 18% ต่อปี และหากผิดนัดชำระหนี้บ่อยครั้ง อาจเสียประวัติจนส่งผลให้ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อประเภทอื่น
- **บัตร e-Money** ควรเก็บรักษาบัตรให้ดี เพราะถ้าทำบัตรหาย ผู้เก็บได้สามารถนำไปใช้ต่อได้เลย

การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ให้ปลอดภัย

- มีบัตรเท่าที่จำเป็น เพราะหากมีบัตรจำนวนมากก็เสี่ยงต่อการหลงลืมว่าเก็บไว้ที่ไหน โดยเฉพาะบัตรที่ไม่ได้ใช้เป็นประจำ หากสูญหายก็อาจลืมนำบัตรทำให้ถูกมิจฉาชีพนำไปใช้งานได้
- เก็บรักษาบัตรให้ดีและปกปิดเลขรหัส เช่น รหัส PIN เลข Security code หลังบัตร และไม่ถ่ายรูปลง Social media เพื่อป้องกันการขโมยข้อมูลบัตรไปใช้
- ตั้ง Password ให้เดายาก และเปลี่ยนบ่อย ๆ
- จำกัดวงเงินแค่พอใช้ เพื่อลดความเสี่ยงหากบัตรหายหรือถูกขโมย
- เลือกใช้บัตรกับร้านค้าที่ไว้ใจได้ เช่น ก่อนซื้อของออนไลน์ ควรหาข้อมูลร้านค้านั้นจากรีวิวของผู้ที่เคยใช้บริการมาก่อน
- ระวังมากขึ้นเมื่อใช้บัตรที่แตะก็จ่ายได้ เพราะถ้าทำบัตรหาย ผู้ที่เก็บบัตรของคุณอาจนำไปใช้งานต่อ โดยไม่ต้องเซ็นชื่อหรือใส่รหัสอะไรเลย หรือพูดง่าย ๆ ว่า บัตรหายเท่ากับเงินหาย

- ตรวจสอบความถูกต้องของสลิป SMS แจ้งการใช้บัตร และใบแจ้งหนี้ทุกครั้ง
- รีบอายัดหรือติดต่อ Call center ของธนาคาร/ผู้ออกบัตรทันที ถ้าพบรายการผิดปกติหรือทำบัตรหาย เพราะผู้ถือบัตรอาจต้องรับผิดชอบยอดใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนแจ้งอายัด นอกจากนี้ ควรจดหรือจำเบอร์ Call center ของบัตรที่ใช้บริการสำหรับติดต่อในยามฉุกเฉิน

 มีบัตรเก่าที่จำเป็น	 ใช้บัตรกับร้านค้าที่ไวใจได้
 เก็บรักษาบัตรให้ดีและปกปิดเลขรหัส	 ระวังมากขึ้นเมื่อใช้บัตรที่แตะก็จ่ายได้
 ตั้ง Password ให้ตายยากและเปลี่ยนบ่อย ๆ	 ตรวจสอบสลิป SMS และใบแจ้งหนี้ทุกครั้ง
 จำกัดวงเงินแค่พอใช้	 รีบอายัดหรือติดต่อ Call center ถ้าพบรายการผิดปกติหรือทำบัตรหาย

2. ธนาคารออนไลน์...เมื่อ Online banking มาแรง

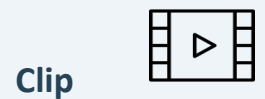
Online banking เป็นบริการทางการเงินผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันของธนาคารที่เปิดบัญชีเงินฝากไว้ ซึ่งช่วยให้ทำรายการต่าง ๆ เช่น โอนเงิน จ่ายบิล เช็กระยอดเงินในบัญชี หรือซื้อของออนไลน์ ได้สะดวกยิ่งขึ้นผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ (Internet banking) หรือผ่านสมาร์ทโฟน (Mobile banking)

- ข้อดีของการใช้ Online banking ช่วยให้ท่านทำรายการได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องเดินทางไปสาขาหรือหาตู้ ATM และฟรีค่าธรรมเนียมหรือเสียค่าธรรมเนียมต่ำกว่าเมื่อเทียบกับช่องทางอื่น

การใช้ Online banking ให้ปลอดภัย

นอกจากความรอบคอบ มีสติ และความละเอียดถี่ถ้วนในการใช้งานแล้ว คุณควรให้ความใส่ใจในเรื่องดังต่อไปนี้

- จำกัดวงเงินการโอนต่อครั้งหรือต่อวัน และแยกบัญชีที่ใช้ทำรายการออนไลน์ออกจากบัญชีเงินออม เพื่อลดความเสียหายหากถูกขโมยเงิน
- ดูแลคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนให้ปลอดภัย เพื่อป้องกันโจรคดลอกข้อมูล โดยใช้โปรแกรมป้องกันไวรัส ไม่ใช่โปรแกรมเถื่อน ไม่ Jailbreak/Root สมาร์ทโฟน ตั้งรหัสล็อคหน้าจอ ใช้ 3G, 4G ในการทำรายการทางการเงินแทน Free wifi หรือหลีกเลี่ยงการใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ เพราะอาจถูกดักจับ Username และ Password หรืออนุญาตให้เครื่องจำข้อมูลโดยไม่ตั้งใจ

Clip

เหตุผลที่เขารู้จักคุณดี
ทั้ง ๆ ที่เจอกันครั้งแรก
(2.28 นาที)
<https://youtu.be/tGqkOw7k0rE>
ที่มา:
www.safeinternetbanking.be

- **คิดก่อนคลิก-ใช้เว็บไซต์/แอปพลิเคชันที่ปลอดภัย** ก่อนเปิดลิงก์ ไฟล์แนบ หรือดาวน์โหลดแอปพลิเคชันที่ผู้ส่งอ้างว่าเป็นธนาคาร ต้องตรวจสอบให้ดีว่าผู้ส่งเป็นธนาคารจริงหรือไม่ และพิมพ์ชื่อเว็บไซต์ธนาคารเองแทนการค้นหาจาก Google ซึ่งสามารถสังเกตเว็บไซต์ที่ปลอดภัยได้จาก [https://...](https://www.bot.or.th/) ที่มีรูปแม่กุญแจล็อก เพื่อหลีกเลี่ยงเว็บไซต์ปลอมที่หลอกลวงขโมยข้อมูล รวมทั้งควรดาวน์โหลดแอปพลิเคชันด้วยตนเองผ่านทาง App Store หรือ Google Play หรือให้เจ้าหน้าที่ธนาคารแนะนำ
- **ตั้ง Username หรือ Password ให้เดายาก แต่จำได้แม่น** ควรเปลี่ยน Password สม่ำเสมอ และเมื่อเลิกใช้งานอย่าลืม Log out ทุกครั้ง นอกจากนี้ อย่าใช้ Password เดียวกันทุกที่ (Online banking/ อีเมล/ Social media) ห้ามบอก Username หรือ Password แก่ผู้อื่น รวมทั้งไม่ตั้งค่าให้คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนจำ Password และถ้าเป็นไปได้คุณควรมีอีเมลสำรองสำหรับกู้คืนบัญชี หรือรีเซ็ต Password
- **ตรวจสอบความถูกต้องก่อนยืนยันการทำรายการทุกครั้ง และตรวจสอบความเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี** ทั้งรายการใช้จ่าย การโอนเงิน และยอดเงินคงเหลือผ่าน SMS หรืออีเมลที่ลงทะเบียนให้ธนาคารแจ้งเตือน
- **รีบติดต่อธนาคาร** หากพบรายการผิดปกติ หรือเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ อีเมล หรือที่อยู่
- **เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใน Social media** เท่าที่จำเป็น และติดตามข่าวสารอยู่เสมอ

LIMIT วงเงิน
XX,000 บาท/วัน

จำกัดวงเงินโอนและ
แยกบัญชีทำรายการออนไลน์
ออกจากบัญชีเงินออม

ดูแลคอมพิวเตอร์หรือ
สมาร์ตโฟนให้ปลอดภัย

ป้องกันไวรัส ไม่ใช้โปรแกรมก่อน
ล็อกหน้าจอ ไม่ใช้ Free WIFI

https://www.
คิดก่อนคลิก ใช้เว็บไซต์/
แอปพลิเคชันที่ปลอดภัย

ตั้ง Username & Password
ให้เดายาก แต่จำได้แม่น

ตรวจสอบความถูกต้อง
ก่อนกดยืนยัน/ ตรวจสอบ
เคลื่อนไหวของเงินในบัญชี

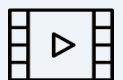
รีบติดต่อธนาคาร
หากพบรายการผิดปกติ
หรือเปลี่ยนข้อมูลส่วนตัว

NEWS
เปิดเผยข้อมูลใน
social media เท่าที่จำเป็น
และติดตามข่าวอยู่เสมอ

3. พร้อมเพย์...การโอนเงินที่ประหยัดค่าธรรมเนียม

พร้อมเพย์ เป็นบริการโอนเงิน/รับโอนเงินด้วยเบอร์โทรศัพท์มือถือ เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลข e-Wallet ของผู้รับโอนเพื่อเข้าบัญชีเงินฝากหรือ e-Money ที่ผูกไว้ ซึ่งช่วยเพิ่มความสะดวก เพราะสามารถใช้ได้ทุกที่ ทุกโอกาส และลดค่าใช้จ่ายของผู้โอน เช่น ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหากโอนเงินครั้งละไม่เกิน 5,000 บาท นอกจากนี้ คุณสามารถโอนพร้อมเพย์ได้หลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นตู้ ATM, Internet banking หรือ Mobile banking

Clip

ภูมิใจใจพร้อมเพย์: ช่างโอนเงิน
กลับบ้าน (31 วินาที)
<https://youtu.be/Kd4U0NLEu9I>

ที่มา: สมาคมธนาคารไทย

● **อยากใช้พร้อมเพย์ ต้องทำอะไร**

- ผู้รับโอนต้องลงทะเบียนพร้อมเพย์ เพื่อผูกบัญชีเงินฝากหรือบัญชี e-Money ที่ใช้รับเงิน กับเบอร์โทรศัพท์มือถือ เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลข e-Wallet 15 หลัก ตามเงื่อนไขที่ผู้ให้บริการกำหนด ในกรณีผูกบัญชีเงินฝาก สามารถทำได้ผ่านช่องทางตู้ ATM, Internet banking, Mobile banking หรือสาขาธนาคาร ส่วนการผูกบัญชี e-Money ต้องทำผ่านสาขาหรือจุดให้บริการที่กำหนด
- ผู้โอนไม่จำเป็นต้องลงทะเบียน ก็สามารถโอนเงินผ่านเมนู “พร้อมเพย์” ได้ผ่านช่องทาง ตู้ ATM, Internet banking หรือ Mobile banking โดยระบุเบอร์โทรศัพท์มือถือ เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลข e-Wallet ของผู้รับโอน

Tips

หากคุณมีบัญชีเงินฝากกับธนาคารหลายแห่ง คุณอาจลงทะเบียนพร้อมเพย์โดยผูกบัญชีธนาคารหนึ่งกับเบอร์โทรศัพท์มือถือ และผูกบัญชีอีกธนาคารหนึ่งกับเลขประจำตัวประชาชนก็ได้

มั่นใจ ปลอดภัย ใช้พร้อมเพย์

- การโอนเงินแบบพร้อมเพย์มีความปลอดภัยเช่นเดียวกับการโอนแบบเดิม โดยมีการพิสูจน์ตัวตนของผู้ทำรายการอย่างรัดกุม เช่น การยืนยันความเป็นเจ้าของเบอร์โทรศัพท์มือถือของผู้รับโอน หรือการกรอก Username, Password, One Time Password (OTP) ของผู้โอนกรณีใช้ Internet banking และ Mobile banking หรือถ้าทำผ่านตู้ ATM ก็ต้องมีบัตร ATM และรหัสผ่าน อย่างไรก็ตาม ผู้โอนควรตรวจสอบชื่อ-นามสกุลของผู้รับโอน และจำนวนเงินที่โอนให้ถูกต้องก่อนทำรายการ
- การบอกเลขประจำตัวประชาชนหรือเบอร์โทรศัพท์มือถือแก่ผู้อื่น ไม่ทำให้เสี่ยงต่อการถูกขโมยเงินในบัญชี เพราะพร้อมเพย์เป็นการผูกบัญชีรับเงินโอนเท่านั้น หากจะโอน/ถอนเงินจากบัญชี ยังต้องทำตามขั้นตอนเพื่อความปลอดภัยเช่นเดิม
- การย้ายค่ายหรือเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือ แต่ไม่เปลี่ยนเบอร์ ไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการพร้อมเพย์ โดยคุณไม่ต้องแจ้งให้ธนาคารทราบ แต่หากเปลี่ยนหรือเลิกใช้เบอร์โทรศัพท์มือถือที่ผูกกับพร้อมเพย์ ต้องแจ้งให้ธนาคารทราบทุกครั้ง

Tips

โอนเงินผิด (ระบุเลขที่บัญชีผิด/จำนวนเงินผิด) ผู้โอนต้องทำอย่างไร

- ติดต่อธนาคารต้นทางเพื่อแจ้งปัญหา
- นำหลักฐานการโอนเงินไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ
- นำไปแจ้งความไปติดต่อธนาคารต้นทางเพื่อประสานกับธนาคารปลายทางติดตามเงินคืนให้

อย่างไรก็ดี ธนาคารปลายทางจะคืนเงินให้ผู้โอนได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้รับโอน เป็นลายลักษณ์อักษร หากผู้รับโอนไม่ยินยอม ผู้โอนอาจต้องฟ้องร้องเพื่อขอเงินคืน

4. การชำระเงินด้วย QR Code...มั่นใจ ใช้ง่าย

QR Code (Quick Response Code) เป็นรหัสที่ใช้เก็บข้อมูล โดยนิยมนำมาใช้

เป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ หรือชื่อ-เลขที่บัญชีเงินฝาก/ e-Wallet ของร้านค้า พร้อมทั้งราคาสินค้า โดยในปัจจุบันมีการนำ QR Code มาใช้ในการชำระเงิน ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขาย

• ข้อดีของการชำระเงินด้วย QR Code

- ผู้ซื้อ สะดวกในการชำระเงินโดยไม่ต้องพกเงินสดหรือบัตร ไม่ต้องกด ATM มาจ่าย ไม่ต้องเก็บสลิป และไม่ต้องขอเลขที่บัญชีเงินฝากของร้านค้า เพียงแค่สแกน QR Code เพื่อจ่ายค่าสินค้าและบริการผ่านทาง Mobile banking หรือแอปพลิเคชัน e-Money (เช่น rabbit LINE Pay, True Money Wallet, BluePay Wallet) ตามเงื่อนไขที่ร้านค้า/ ธนาคาร/ ผู้ให้บริการ e-Money กำหนด นอกจากนั้น ยังมีความปลอดภัยมากขึ้นเพราะไม่ต้องมอบบัตรหรือแจ้งข้อมูลบัตรแก่ร้านค้า
- ผู้ขายหรือเจ้าของร้านค้า เช่น ร้านสะดวกซื้อ ร้านค้าปลีก แผงลอยในตลาด ร้านค้าริมถนน และร้านค้าออนไลน์ ไม่ต้องติดตั้งเครื่องรับบัตร ไม่ต้องทอนเงิน และลดภาระในการจัดการเงินสด เพราะเงินจากการขายสินค้าจะเข้าบัญชีเงินฝากของร้านค้าโดยตรง

• ตัวอย่าง QR Code ณ จุดรับชำระของร้านค้า

QR Code ที่ออกโดยธนาคาร

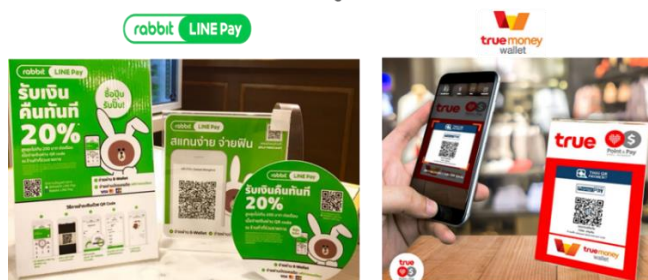

เครื่องจ่ายที่รับชำระ:

QR Code ของร้านค้า

ชื่อบัญชีผู้รับเงิน (ร้านค้า)
จำนวนเงิน (บาท-บาท)

QR Code ที่ออกโดยผู้ให้บริการ e-Money

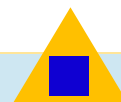
● **อยากใช้ QR Code เริ่มได้อย่างไร**

- **ผู้ขายหรือเจ้าของร้านค้า** สามารถติดต่อธนาคาร/ผู้ให้บริการ e-Money เพื่อขอใช้บริการ และนำป้าย QR Code ซึ่งใส่ข้อมูลบัญชีของร้านค้า (อาจแสดงราคาสินค้าหรือไม่ก็ได้) มาวางให้ผู้ซื้อสแกนง่าย ณ จุดรับชำระ โดยร้านค้าต้องหมั่นตรวจสอบอยู่เสมอว่าป้าย QR Code นั้นแสดงข้อมูลบัญชีของร้านค้าที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันผู้อื่นมาแอบเปลี่ยนข้อมูล
- **ผู้ซื้อ** เปิด Mobile banking หรือแอปพลิเคชัน e-Money ที่ร้านค้ารับชำระเพื่อสแกน QR Code และเลือกวิธีการชำระเงินว่าจะหักเงินจากบัญชีเงินฝาก บัตรเครดิต หรือ e-Money ก็ได้ แล้วระบุจำนวนเงินที่ต้องการจ่าย ที่สำคัญอย่าลืมตรวจสอบความถูกต้องของชื่อบัญชีและจำนวนเงินก่อนยืนยันรายการทุกครั้ง ทั้งนี้ ผู้ซื้อสามารถสแกน QR Code ผ่าน Mobile banking ของธนาคารเดียวกันหรือต่างธนาคารกับบัญชีของร้านค้าได้ แต่ถ้าสแกน QR Code ของ e-Money อาจต้องสแกน QR Code ตามที่ร้านค้ากำหนด โดยไม่สามารถใช้ข้ามเครือข่ายได้

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ QR Code

- ร้านค้าที่รับชำระเงินด้วย QR Code จากผู้ให้บริการ e-Money อาจใช้วิธีรับชำระเงินแตกต่างกัน เช่น ให้ผู้ซื้อสแกน QR Code ของร้านค้าผู้ขายแล้วระบุจำนวนเงินค่าสินค้าเพื่อชำระ หรือให้ผู้ซื้อแสดง QR Code ของตนเองที่สร้างจาก Mobile banking หรือแอปพลิเคชัน e-Money และรับการสแกนเพื่อจ่ายเงินค่าสินค้า ซึ่งผู้ซื้อจะต้องสังเกตยอดเงินที่ถูกตัดไปว่าถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องให้รีบทักท้วง ณ จุดชำระ
- ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์บางแห่งอนุญาตให้เจ้าของบัญชีใช้ Mobile banking สแกน QR Code ที่หน้าจอตู้ ATM เพื่อถอนเงิน หรือส่งค่าชอรัหัสถอนเงินผ่านทาง Mobile banking ได้

กิจกรรมที่ 3.2 แสรโอเดีย Next time, I will ...

ผู้เรียนจะได้ตัดสินใจเลือกใช้บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัยกับตนเอง โดยเข้าใจประโยชน์ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ และข้อควรระวังในการใช้บริการ

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการเลือกบริการทางการเงินในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และปลอดภัย

กิจกรรมที่ 3.1 เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล (ประมาณ 10 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนทำความรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล ทั้งประเภทของผู้ให้บริการ รูปแบบการใช้บริการ ชื่อแอปพลิเคชัน และวิธีการรักษาความปลอดภัย/ ลดความเสี่ยงในการใช้บริการ

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบกิจกรรม “เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล”

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
 2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมให้ผู้เรียนและชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดหมวดหมู่ของคำที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล (รวม 32 คำ) ให้ถูกต้องตามหมวดต่าง ๆ ดังนี้
 - หมวดที่ 1 ผู้ให้บริการทางการเงิน (8 คำ)
 - หมวดที่ 2 รูปแบบการใช้บริการทางการเงิน (8 คำ)
 - หมวดที่ 3 ชื่อแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทางการเงิน (8 คำ)
 - หมวดที่ 4 วิธีการรักษาความปลอดภัย/ ลดความเสี่ยง (8 คำ)
 - 2.2 ให้ตัวแทนผู้เรียนนำเสนอคำตอบของกลุ่ม
- ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถอนุญาตให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในระหว่างที่ทำกิจกรรมได้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ผู้สอนเฉลยและอธิบายคำตอบเพิ่มเติม โดยอาจมอบรางวัล (ถ้ามี) ให้แก่กลุ่มที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด

ใบกิจกรรม “เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล” (สำหรับผู้เรียน)

ให้ผู้เรียนจัดหมวดหมู่ของคำที่เกี่ยวข้องกับบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล (รวม 32 คำ) ให้ถูกต้องตามหมวดต่าง ๆ ดังนี้

- หมวดที่ 1 ผู้ให้บริการทางการเงิน (8 คำ)
- หมวดที่ 2 รูปแบบการใช้บริการทางการเงิน (8 คำ)
- หมวดที่ 3 ชื่อแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทางการเงิน (8 คำ)
- หมวดที่ 4 วิธีการรักษาความปลอดภัย/ ลดความเสี่ยง (8 คำ)

ธนาคารกรุงเทพ	ชื่อของออนไลน์ด้วยบัตรเดบิต	บัวหลวง เอ็มแบงกิ้ง	ไม่บอกรหัสกดเงิน (PIN) ให้ผู้อื่นรู้
ถอนเงินสดด้วยบัตรเดบิต	Krungthai NEXT	ลือคหน้าจอสมาร์ทโฟน	ธนาคารไทยพาณิชย์
rabbit LINE Pay	ตรวจสอบความถูกต้องของสลิป	บริษัท แรบบิท-ไลน์ เพย์ จำกัด	จ่ายบิลผ่าน Internet banking
ตรวจสอบยอดเงินก่อนยืนยันการทำรายการ	บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	โอนเงินแบบพร้อมเพย์	SCB Easy / SCB Connect (LINE)
ธนาคารกสิกรไทย	จ่ายค่าอาหารด้วยบัตร e-Money	K PLUS	ไม่ถ่ายรูปบัตรลง Social media
รูดซื้อสินค้าด้วยบัตรเครดิต	MyMo By GSB	กำหนดวงเงินทำรายการสูงสุดต่อวัน	ธนาคารอมสิน
true money wallet	รีบแจ้งอายัดเมื่อบัตรหาย	บริษัท ทู มั่นนี่ จำกัด	เช็คยอดเงินผ่าน Mobile banking
กำหนด Password ให้เดายาก	บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	ชำระเงินด้วย QR Code	TMB Touch

หมวดที่ 1 ผู้ให้บริการทางการเงิน

หมวดที่ 2 รูปแบบการใช้บริการทางการเงิน

หมวดที่ 3 ชื่อแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทางการเงิน

หมวดที่ 4 วิธีการรักษาความปลอดภัย/ ลดความเสี่ยง

แนวคำตอบกิจกรรม “เกมรู้จักบริการทางการเงินในยุคดิจิทัล” (สำหรับผู้สอน)

หมวดที่ 1 ผู้ให้บริการทางการเงิน
ธนาคารกรุงเทพ
ธนาคารกสิกรไทย
ธนาคารไทยพาณิชย์
ธนาคารออมสิน
บริษัท แรบบิท-ไลน์ เพย์ จำกัด
บริษัท ทู มั่นนี่ จำกัด
บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

หมวดที่ 2 รูปแบบการใช้บริการทางการเงิน
ถอนเงินสดด้วยบัตรเดบิต
รูดซื้อสินค้าด้วยบัตรเครดิต
ซื้อของออนไลน์ด้วยบัตรเดบิต
จ่ายค่าอาหารด้วยบัตร e-Money
จ่ายบิลผ่าน Internet banking
เช็คยอดเงินผ่าน Mobile banking
โอนเงินแบบพร้อมเพย์
ชำระเงินด้วย QR Code

หมวดที่ 3 ชื่อแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทางการเงิน
rabbit LINE Pay
true money wallet
บัวหลวง เอ็มแบงก์กิ้ง
K PLUS
Krungthai NEXT
MyMo By GSB
SCB Easy / SCB Connect (LINE)
TMB Touch

หมวดที่ 4 วิธีการรักษาความปลอดภัย/ ลดความเสี่ยง
ตรวจสอบยอดเงินก่อนยืนยันการทำรายการ
กำหนด Password ให้เดายาก
ไม่บอกรหัสกดเงิน (PIN) ให้ผู้อื่นรู้
ไม่ถ่ายรูปบัตรลง Social media
ล็อคหน้าจอสมาร์ตโฟน
กำหนดวงเงินทำรายการสูงสุดต่อวัน
ตรวจสอบความถูกต้องของสลิป
รีบแจ้งอายัดเมื่อบัตรหาย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจเลือกใช้บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัยกับตนเอง โดยเข้าใจประโยชน์ สิ่งที่ควรปฏิบัติ และข้อควรระวังในการใช้บริการ

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

-

วิธีการ

1. หลังจากเรียนเนื้อหาจบแล้ว ขอให้ตัวแทนผู้เรียน 2 คน (หรือมากกว่า หากมีเวลามากพอ) มาแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนนี้ และให้ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคนอื่นร่วมอภิปรายเพิ่มเติม

บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลที่

- ฉันกำลังใช้/ อยากรู้ คือ.....
- เพราะ

เพื่อให้มั่นใจว่าปลอดภัย

- ฉันจะทำ (do)
- ฉันจะไม่ทำ (don't)

2. ผู้สอนสรุปบทเรียน โดยทบทวนประเด็นสำคัญ และอธิบายตัวอย่างเพิ่มเติม (ถ้ามี)

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการเลือกบริการทางการเงินในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และปลอดภัย

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันของผู้เรียน

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนให้เหตุผลได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคำตอบกิจกรรม “แชร์้ออเดีย Next time, I will ...” เพื่อใช้ประกอบการอธิบายผู้เรียนได้

แนวคำตอบกิจกรรม “แชร์ไอเดีย Next time, I will ...” (สำหรับผู้สอน)

บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลที่

- ฉันกำลังใช้/อยากใช้ คือ บริการโอนเงินแบบพร้อมเพย์ โดยจะผูกหมายเลขโทรศัพท์มือถือกับบัญชีเงินฝาก
- เพราะ ช่วยให้แม่โอนเงินค่าหอพัก/ค่าเทอมมาให้สะดวกมากขึ้น โดยใช้หมายเลขโทรศัพท์ในการโอนเงินแทนเลขที่บัญชีเงินฝาก และสามารถไปโอนที่ตู้ ATM ใกล้บ้าน โดยไม่ต้องเดินทางไปสาขา นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดค่าธรรมเนียมในการโอนด้วย

เพื่อให้มั่นใจว่าปลอดภัย

- ฉันจะทำ (do) ใช้ Internet banking อย่างระมัดระวังมากขึ้น โดยตั้ง Username / Password ให้คาดเดาได้ยาก
- ฉันจะไม่ทำ (don't) บอก Username/ Password กับผู้อื่น หรือเขียนไว้ในที่เปิดเผย

บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลที่

- ฉันกำลังใช้/อยากใช้ คือ บริการ Mobile banking สแกน QR Code เพื่อชำระค่าสินค้า
- เพราะ สะดวก โดยตัดเงินจากบัญชีเงินฝากโดยตรง ทำให้ไม่ต้องพกเงินสด ไม่ต้องถอนเงินจากตู้ ATM หรือไม่ต้องพกบัตรเดบิต/บัตรเครดิต

เพื่อให้มั่นใจว่าปลอดภัย

- ฉันจะทำ (do) ตั้งรหัสล๊อคหน้าจอ จำกัดวงเงินสูงสุดในการทำธุรกรรม ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อบัญชีร้านค้าและจำนวนเงินก่อนยืนยันรายการทุกครั้ง
- ฉันจะไม่ทำ (don't) ใช้ Free wifi ในการทำธุรกรรม หรือวางโทรศัพท์มือถือในที่สาธารณะ

บริการทางการเงินในยุคดิจิทัลที่

- ฉันกำลังใช้/ **อยากใช้** คือ แอปพลิเคชัน e-Money สแกน QR Code เพื่อชำระค่าสินค้า
- เพราะสะดวก โดยตัดเงินจากบัญชีที่ผูกไว้ (อาจเป็นบัญชีเงินฝาก หรือบัตรเครดิต) ทำให้ไม่ต้องพกเงินสด ไม่ต้องถอนเงินจากตู้ ATM ไม่ต้องพกบัตร รวมทั้งมีโปรโมชั่นส่งเสริมการขายที่ให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อ

เพื่อให้มั่นใจว่าปลอดภัย

- ฉันจะทำ (do) สังเกตยอดเงินที่ตัดไปว่าถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องจะทักท้วงทันที ณ จุดชำระเงิน และหากพบความผิดปกติจะรีบแจ้งผู้ให้บริการทันที
- ฉันจะไม่ทำ (don't) ละเลย SMS ที่ส่งมาแจ้งเตือนการทำธุรกรรม ขณะที่ไม่ได้ทำรายการใด ๆ

บทที่ 4

รู้ทันภัยทางการเงิน . . . ตั้งสติไว้ไม่โดนหลอก

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 60 นาที

- แชร์ลูกโซ่...คุยไม่ว่าลงทุนแล้วรวยเร็ว
- แท็ง Call center ...รับสายแล้วเพลอเชื่อ ตกเป็นเหยื่อไม่ได้เงินคืน
- โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)...รับมืออย่างไร แล้วจะปลอดภัย

Slide (25 นาที)

กิจกรรมที่ 4.1
เกมโฟรียว-โฟเหลือง-โฟแดง
(10 นาที)

กิจกรรมที่ 4.2
เล่น เสา้ ทำทันภัยทางการเงิน
(25 นาที)

บทที่ 4

รู้ทันภัยทางการเงิน...ตั้งสติไว้ ไม่โดนหลอก

ระยะเวลา : 60 นาที

(เนื้อหาการสอน 25 นาที + กิจกรรมและการประเมินผล 35 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันกลโกง พร้อมรับมือกับภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ ในปัจจุบัน และอาจปรับเปลี่ยนตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอนาคต เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของแก๊งมิจฉาชีพ

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. แชนร์ลูกโซ่...คุยไม่ว่าลงทุนแล้วรวยเร็ว
2. แก๊ง Call center...รับสายแล้วปลอมเชื่อ ตกเป็นเหยื่อไม่ได้เงินคืน
3. โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)...รับมืออย่างไร แล้วจะปลอดภัย

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_4_FinancialFraud.pptx

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. แชนร์ลูกโซ่
 - <http://www.1359.go.th/document/law.php>
2. แก๊ง Call center
 - แก๊งคอลเซ็นเตอร์ เข็มหนัก อ้างเป็น ปปส.ภาค 6 หลอกโอนเงินล้มคดี วันเดียวเจอ 3 ราย (17 ต.ค. 60) : https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_698988

- กสทช. คุ่มเข้มบล็อกเบอร์โทรปลอมแก๊งคอลเซ็นเตอร์ (12 ม.ค. 61) :
<https://www.dailynews.co.th/it/621131>

3. Online banking

- ใช้งาน Internet banking และ Mobile banking อย่างไรให้ปลอดภัย :
<https://www.it24hrs.com/2014/mobile-banking-safety/>
- วิธีใช้แอปธนาคารออนไลน์ ให้ปลอดภัยจากการโดนแฮกขโมยเงิน :
<https://www.it24hrs.com/2018/mobile-banking-online-banking-app-safety/>
- จะเกิดอะไรขึ้นหลังทำสมาร์ทโฟนหาย โดนขโมย หรือลืมไว้ เพราะอาจร้ายกว่าที่คิด :
<https://www.it24hrs.com/2017/what-happen-if-my-smartphone-lost/>

4. หลอก/จ้างให้เปิดบัญชีเงินฝาก

- คนรู้จักหลอกจ้างเปิดบัญชี อีก 3 ปีตำรวจบอกมีคดีฉ้อโกง 5 แสน –โดนไปเกือบ
ทั้งหมดบ้าน (21 เม.ย. 61) : https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_990332

ภัยทางการเงินหรือกลโกงที่มิจฉาชีพใช้หลอกเอาเงินจากเหยื่อได้มีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จนสร้างความเสียหายกับประชาชนในวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ให้บริการทางการเงินจะต้องมีความรอบคอบ มีสติรู้เท่าทันกลโกง เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของแก๊งมิจฉาชีพ

ผู้ใช้บริการทางการเงินจะต้องมีความรอบคอบ มีสติรู้เท่าทันกลโกง เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของแก๊งมิจฉาชีพ

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างภัยทางการเงินยอดฮิตที่คุณหรือคนใกล้ชิดเคยเจอหรือได้ยินข่าวกันมาบ้าง ได้แก่ แชร่ลู่โซ่ แก๊ง call center และโจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)

1. แชร่ลู่โซ่...คุยไม่ว่าลงทุนแล้วรวยเร็ว

แชร์ลู่โซ่ เป็นวิธีการหลอกลวงระดมเงินจากประชาชนที่พากันเป็นเครือข่าย โดยโฆษณาจูงใจว่าจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนทั่วไป แชร่ลู่โซ่มักแอบแฝงมากับธุรกิจขายตรงหรือการชักชวนให้ลงทุนในธุรกิจที่มีกำไรมาก และจะหาสมาชิกใหม่ไปเรื่อย ๆ เพื่อหมุนเงินค่าสมัครมาจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกเดิม

วิธีสังเกตว่าธุรกิจไหนเข้าข่ายแชร์ลู่โซ่ มีดังนี้

1. **เอาธุรกิจอื่นมาบังหน้า** รูปแบบที่พบบ่อย คือ **ชวนทำธุรกิจขายตรง** โดยรายได้หลักไม่ได้มาจากการขายสินค้า แต่มาจากการหาสมาชิกเพิ่ม ถ้ามีสินค้าก็มักเป็นของที่มีราคาแพงหรืออ้างสรรพคุณเกินจริง สินค้ายอดฮิตที่นำมาแอบอ้างให้คนหลงเชื่อ เช่น อาหารเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง และเครื่องประดับ นอกจากนี้ มักหว่านล้อมหรือใช้หลักจิตวิทยากระตุ้นความโลภ **ชวนลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง** เช่น ถือหุ้นในบริษัทที่จะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เก็งกำไรราคาทองคำ น้ำมันดิบ อัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศ (FOREX) สกุลเงินดิจิทัล (คริปโตเคอเรนซี) หรือบางกรณีหลอกให้สมัครสมาชิกแอปพลิเคชันส่งเคราะห์ โดยอ้างว่าจะจ่ายเงินส่งเคราะห์ให้จำนวนมากเมื่อเสียชีวิต

2. **การันตีผลตอบแทนสูงผิดปกติ** โดยมีค่าสมัครสมาชิกหรือเงินก้อนแรกที่ต้องจ่ายเป็นค่าซื้อสินค้าหรือเริ่มลงทุน ซึ่งนำไปจ่ายเป็นค่าตอบแทนให้สมาชิกรายเดิมเพื่อหลอกให้ลงทุนหรือหาสมาชิกใหม่ไปเรื่อย ๆ

3. **ชวนฟังสัมมนา/แผนธุรกิจ** ผ่านญาติ พี่น้อง คนรู้จัก หรือโฆษณาผ่านเว็บไซต์/Social Media โดยจัดฉากว่าธุรกิจมีความน่าเชื่อถือด้วยการจัดงานในสถานที่หรูหรา และแอบอ้างว่ามีดาราดัง มีชื่อเสียง หรือหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนั้น มักมีการเชิญสมาชิกที่ประสบความสำเร็จมาแชร์ประสบการณ์เพื่อให้คล้อยตามแล้วจ่ายเงินสมัครสมาชิก

4. **ไม่เคยจบสวย** ในช่วงแรกธุรกิจมักจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกได้ตามที่การันตี แต่ผ่านไปสักระยะ หากหาสมาชิกใหม่ไม่ได้จะเกิดปัญหาหมุนเงินไม่ทัน จนเลื่อนเวลาการจ่ายเงินสมาชิกเก่าออกไป สุดท้ายแชร์ก็ล้ม ไม่มีเงินจ่ายคืนให้สมาชิก และปิดกิจการหายตัวไปติดต่อ

Tips

คริปโตเคอเรนซี เช่น บิตคอยน์ เป็นสินทรัพย์ที่มีการซื้อขาย โอน แลกเปลี่ยน ทางออนไลน์ ซึ่งมีความผันผวนและความเสี่ยงสูง โดยมีมูลค่าเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัจจุบัน คริปโตเคอเรนซีไม่ถือเป็นเงินที่สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายไทย ดังนั้น หากไม่เข้าใจความเสี่ยงและที่มาของผลตอบแทนอย่างชัดเจน ควรหลีกเลี่ยงการลงทุน

ไม่ได้...แต่แชร์ลูกโซ่ไม่เคยตาย และจะกลับมาพร้อมมุกใหม่หลอกเหยื่อกลุ่มใหม่ให้ติดกับดักจนเกิดความเสียหายเป็นซ้ำแล้วซ้ำอีก

ป้องกันอย่างไรไม่ให้ถูกหลอก 5 สิ่งที่คุณควรทำเพื่อกันภัยจากแชร์ลูกโซ่ คือ

1. **ไม่โลภ** จำให้ขึ้นใจว่าผลตอบแทนสูงมาพร้อมกับความเสี่ยงที่สูงด้วย ดังนั้น ก่อนตัดสินใจลงทุน ควรคิดให้รอบคอบ นึกถึงโอกาสที่จะสูญเสียเงินต้น อย่ามองแต่โอกาสจะได้ผลตอบแทนที่สูงอย่างเดียว เพราะไม่มีการลงทุนใดที่ได้ผลตอบแทนมาโดยง่าย
2. **ไม่หูเบา** ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัวในเว็บไซต์หรืออีเมลแก่คนที่ไม่รู้จักหรือไม่น่าเชื่อถือ
3. **ไม่คล้อยตาม** ปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ลงทุนในสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือไม่แน่ใจ
4. **ไม่ใจร้อน** ศึกษาข้อมูลให้แน่ชัดก่อนลงทุน/ซื้อสินค้า
5. **ไม่หลงเชื่อ** ติดตามข่าวสารรู้ทันกลลวงใหม่ ๆ ของมิจฉาชีพ

ทำอย่างไรเมื่อสงสัยว่าเข้าข่ายถูกหลอกหรือตกเป็นเหยื่อแฮกเกอร์

หากสงสัยว่าเข้าข่ายถูกหลอกให้ร่วมขบวนการแฮกเกอร์ เช่น ได้รับเชิญให้เข้าร่วมธุรกิจขายตรง สามารถสอบถามเพิ่มเติมเรื่องธุรกิจขายตรงได้ที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ. โทร. 1166) หรือตรวจสอบการจดทะเบียนหรืองบการเงินของบริษัทที่ชักชวนให้ร่วมลงทุนได้ที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (โทร. 1570) หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต. โทร. 1207)

เมื่อตกเป็นเหยื่อหรือได้รับความเสียหายจากแฮกเกอร์ ให้รวบรวมเอกสารทั้งหมดที่มี เช่น สัญญา หลักฐานการโอนเงิน ที่ตั้ง/เบอร์โทรสำนักงาน รูปถ่าย แล้วขอคำปรึกษาได้ที่ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ กระทรวงการคลัง (โทร. 1359) หรือแจ้งความร้องทุกข์ได้ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI โทร. 1202)

2. แก๊ง Call center...รับสายแล้วปลอมชื่อ ตกเป็นเหยื่อไม่ได้เงินคืน

แก๊ง Call center ทำงานกันเป็นทีม โดยจะสุ่มเบอร์เพื่อโทรศัพท์ไปหาเหยื่อหรือใช้ข้อความอัตโนมัติ และแอบอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ หรือพนักงานธนาคาร เพื่อหลอกให้เหยื่อตกใจกลัว ตื่นเต้นดีใจ หรือเกิดความโลภ จนหลงเชื่อแล้วรีบไปทำรายการที่ตู้ ATM ตามคำบอกโดยไม่ทันรู้ตัวว่ากำลังโอนเงินให้มิจฉาชีพ

ข้ออ้างที่มีจฉาชีพมักใช้หลอกเหยื่อ เช่น

1. หลอกให้ตกใจโดยอ้างว่า

- เป็นตำรวจ/เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน) หลอกว่าเหยื่อเกี่ยวข้องกับยาเสพติด/การฟอกเงิน จะต้องถูกอายัดบัญชีเงินฝากและดำเนินคดี จึงให้เหยื่อโอนเงินมาเพื่อตรวจสอบประวัติทางการเงิน แล้วจะโอนเงินคืนให้เมื่อตรวจสอบเสร็จ ในกรณีนี้มีจฉาชีพมักห้ามเหยื่อบอกผู้อื่นเพราะอ้างว่าจะทำให้เสียรูปคดี แต่แท้จริงแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้เหยื่อได้ตรวจสอบความจริง

- เป็นพนักงานธนาคาร/เจ้าหน้าที่แบงก์ชาติ หลอกว่าเหยื่อจะถูกอายัดบัญชี/มีหนี้บัตรเครดิตค้างชำระ แล้วบอกให้โอนเงินโดยอ้างว่าเป็นการทำรายการแก้ไขตัวเลขหนี้สินให้ถูกต้อง รวมถึงหลอกให้เปิดบัญชีและทำบัตร ATM ใหม่ แล้วขอให้แจ้งเลขบัตร ATM และส่งเอกสารมาให้ เพื่อจะได้ออกหนังสือรับรองว่าไม่มีหนี้ค้างชำระ แต่พอทำตาม เงินในบัญชีที่เปิดใหม่จะถูกมิจฉาชีพแอบถอนออกไป

2. หลอกให้ตื่นเต้นดีใจโดยอ้างเป็นเจ้าหน้าที่สรรพากร หลอกว่าเหยื่อได้เงินคืนภาษี

แล้วให้ไปทำรายการที่ตู้ ATM ส่วนภายในวันนี้เพื่อรับเงินคืนภาษี หรืออ้างเป็นบริษัทเอกชนหลอกว่าเหยื่อได้รับรางวัลใหญ่จากการชิงโชค แต่ต้องโอนเงินค่าภาษีมาก่อน แล้วจะส่งมอบรางวัลต่อไป แต่พอทำตามก็จะเสียเงินในบัญชีไป โดยไม่ได้เงินคืนภาษีหรือรางวัลใหญ่อะไรเลย

Clip

รวมมุกหลอกของแก๊ง

Call center (1.06 นาที):

<https://bit.ly/2CICPeM>

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

Tips

ตัวอย่างกลวงของแก๊ง

Call center

- หลอกถามข้อมูลส่วนตัวของเหยื่อ เช่น วันเดือนปีเกิด เลขที่บัตรประชาชน เลขที่บัญชีเงินฝาก เลขบัตร ATM/บัตรเครดิต Username หรือ Password สำหรับใช้บริการ Online banking เพื่อนำไปขโมยเงินออกจากบัญชี หรือสมัครขอใช้บริการทางการเงินในชื่อของเหยื่อ เช่น กู้เงิน หรือเปิดบัญชีเพื่อรับเงินไม่สุจริต
- จำหรือหลอกให้ผู้อื่นเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารและทำบัตร ATM เพื่อใช้รับเงินที่เหยื่อโอนมา เพื่อไม่ให้มีหลักฐานผู้กดตนเอง แต่เจ้าของบัญชีอาจถูกดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งคดีอาญาฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด และคดีฟอกเงิน

3. หลอกให้ส่งสาร โดยแอบนำเอกสารหรือข้อมูลส่วนตัวของเหยื่อไปใช้ยื่นกู้ในชื่อของเหยื่อโดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว เมื่อธนาคารอนุมัติและโอนเงินกู้เข้าบัญชีของเหยื่อ มิจฉาชีพจะโทรไปหาเหยื่อและอ้างว่าโอนเงินผิดเข้าบัญชี โดยขอให้เหยื่อรับโอนเงินคืน เมื่อเหยื่อตรวจสอบว่ามีเงินเข้ามาจริง จึงรับโอนเงินคืนให้โดยไม่รู้ว่าเป็นเงินที่มิจฉาชีพกู้มาในชื่อของตน ทำให้ต้องชดใช้หนี้ก่อนนั้นแทนมิจฉาชีพที่ได้เงินไปแล้ว

รวมอิตมทุกหลอกลวง แก๊งคอลเซนเตอร์

- หลอกให้ตกใจ
- หลอกให้ตื่นเต้นดีใจ
- หลอกให้ส่งสาร

ป้องกันอย่างไรไม่ให้แก๊ง Call center หลอก แม้จะได้รับโทรศัพท์ที่อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานธนาคาร ก็ต้องตั้งสติให้ดี เพราะหากหลงเชื่อให้ข้อมูลทางการเงินหรือโอนเงินไป มิจฉาชีพก็จะถอนเงินและหลบหนีไปทันที ทำให้คุณแทบไม่มีโอกาสได้รับเงินคืนเลย ดังนั้น คุณควรมีวิธีการป้องกันดังนี้

1. คิดทบทวนอย่างมีสติ เช่น เคยยื่นขอสินเชื่อภาษี เปิดบัญชีธนาคาร มียอดค้างชำระหนี้บัตรเครดิต หรือร่วมชิงรางวัลกับหน่วยงานที่โทรมาแอบอ้างจริงหรือไม่
2. ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัว เพราะหน่วยงานรัฐหรือธนาคารมีข้อมูลของประชาชนหรือลูกค้าอยู่แล้ว และจำไว้ว่าหน่วยงานรัฐหรือธนาคารไม่มีนโยบายโทรไปสอบถามข้อมูลส่วนตัว ยกเว้นกรณีคุณโทรไปติดต่อหน่วยงานนั้น คุณอาจต้องตอบข้อมูลส่วนตัวเพื่อยืนยันตัวตนก่อน
3. ไม่ทำรายการตามคำบอก เพราะอาจถูกหลอกให้โอนเงินไปให้มิจฉาชีพโดยไม่รู้ตัว เช่น หลอกให้ทำรายการที่ตู้ ATM โดยให้เปลี่ยนหน้าจอเป็นภาษาอื่น หรือเร่งให้กดเร็ว ๆ จนอ่านไม่ทัน
4. ไม่รีบร้อนโอนเงินให้คนอื่น เพราะหากเป็นการโอนผิดบัญชีจริง ควรให้ธนาคารเป็นผู้แก้ไขรายการเพื่อโอนคืนเท่านั้น
5. ตรวจสอบก่อนทำรายการ โดยสามารถสอบถาม Call center ของหน่วยงานหรือธนาคารที่ถูกอ้างถึงโดยตรง หรือไปติดต่อที่สาขาธนาคาร

Tips

มิจฉาชีพอาจใช้โปรแกรมเพื่อเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์เป็นเบอร์ Call center ธนาคาร หรือเลือกที่จะไม่แสดงเบอร์โทรเข้า (Private number) บนหน้าโทรศัพท์มือถือของเหยื่อ หรือแสดงหมายเลขที่ยาวกว่าปกติ เพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อว่าเป็นเบอร์ที่โทรมาจากต่างประเทศตามที่แอบอ้าง

ในทางกลับกัน แก๊ง Call center ที่อยู่ในต่างประเทศอาจใช้โทรศัพท์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มความแนบเนียนในการหลอกลวงผู้เสียหาย โดยกำหนดให้หมายเลขที่แสดงบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือเป็นหมายเลขเดียวกับเบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่มิจฉาชีพอ้าง

ดังนั้น หากได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์โดยผู้โทรอ้างเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ หรือพนักงานธนาคาร ต้องตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์ที่โทรเข้ามาให้แน่ใจก่อน เช่น โทรถาม Call center ของหน่วยงานนั้น ๆ โดยตรง

ทำอย่างไรเมื่อตกเป็นเหยื่อแก๊ง Call center สิ่งแรกที่คุณต้องทำ คือ รีบติดต่อธนาคารที่คุณมีบัญชี เพื่อระงับการโอนและถอนเงิน หลังจากนั้นรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วรีบแจ้ง ปปง. ทันที (โทร. 1710) และหากมีข้อสงสัย สามารถสอบถามและขอคำปรึกษาเพิ่มเติมได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน โทร. 1213)

3. โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)...รับมืออย่างไร แล้วจะปลอดภัย

กลลวงต่าง ๆ ที่โจรในโลกออนไลน์ มักนำมาใช้เพื่อหลอกลวงข้อมูล หรือหลอกให้โอนเงิน มีดังนี้

1. ปลอมเป็นธนาคาร ส่ง SMS หรืออีเมลหลอกลวงเหยื่อ (Phishing) ว่าได้รับรางวัลหรือบัญชีกำลังจะถูกอายัด จึงจำเป็นต้องอัปเดตข้อมูลที่ธนาคารมีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน โดยให้เหยื่อกรอกข้อมูลในเว็บไซต์ธนาคารปลอมหรือแอปพลิเคชันปลอม (หน้าตาคล้ายของจริง) ที่แนบมาใน SMS หรืออีเมล เพื่อหลอกลวงข้อมูลส่วนตัว หรือฝังมัลแวร์ขโมย Username และ Password ในการทำรายการผ่าน Online banking แล้วนำไปใช้ขโมยเงินออกจากบัญชี

2. สวมรอยเป็นคุณใน Social media (เช่น Facebook หรืออีเมล) เพื่อหลอกรับหรือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อน ขอให้โอนเงินมาช่วยด่วน

3. หลอกว่ารัก (Romance scam) เริ่มจากการติดต่อผ่านเว็บไซต์หาคู่หรือ Social media โดยใช้รูป Profile เป็นชาวต่างชาติหน้าตาดี พอพูดคุยสักระยะจนเหยื่อตายใจหรือมีความหวังก็จะหลอกเหยื่อว่าจะมอบทรัพย์สินหรือของขวัญให้ แต่เหยื่อต้องโอนเงินบางส่วนให้ก่อน เช่น จะให้เงินมาซื้อบ้านในเมืองไทยแต่โอนไม่ได้ เพราะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม จึงหวานล่อให้เหยื่อโอนค่าธรรมเนียมไปให้ก่อน แต่เมื่อโอนไปแล้วก็ติดต่อไม่ได้อีกเลย

4. ปลอมเป็นร้านค้าออนไลน์ โฆษณาขายสินค้าที่หายากหรือมีราคาถูกกว่าท้องตลาดมาก โดยขอให้เหยื่อโอนค่าสินค้ามาก่อน แต่กลับไม่ส่งสินค้าให้และหนีหายไป

ป้องกันอย่างไรไม่ให้เป็เหยื่อโจรในโลกออนไลน์ นอกจากความรอบคอบ มีสติ และละเอียดถี่ถ้วนในการทำงานแล้ว คุณควรป้องกันภัยที่มาจากโลกออนไลน์ ดังนี้

1. จำกัดวงเงินการโอนต่อครั้งหรือต่อวัน และแยกบัญชีที่ใช้ทำรายการออนไลน์ ออกจากบัญชีเงินออม เพื่อลดความเสียหายหากถูกขโมยเงิน
2. ดูแลคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนให้ปลอดภัย เพื่อป้องกันโจรคัดลอกข้อมูล โดยใช้โปรแกรมป้องกันไวรัส ไม่ใช้โปรแกรมเถื่อน ไม่ Jailbreak/Root สมาร์ตโฟน ตั้งรหัสล็อคหน้าจอ ใช้ 3G, 4G ในการทำธุรกรรมทางการเงินแทน Free wifi หรือหลีกเลี่ยงการใช้คอมพิวเตอร์สาธารณะ เพราะอาจถูกดักจับ Username และ Password หรืออนุญาตให้เครื่องจำข้อมูลโดยไม่ตั้งใจ
3. คิดก่อนคลิก-ใช้เว็บไซต์/แอปพลิเคชันที่ปลอดภัย ก่อนเปิดลิงก์ ไฟล์แนบ หรือดาวน์โหลดแอปพลิเคชันที่ผู้ส่งอ้างว่าเป็นธนาคาร ต้องตรวจสอบให้ตีว่าผู้ส่งเป็นธนาคารจริงหรือไม่ และพิมพ์ชื่อเว็บไซต์ธนาคารเองแทนการค้นหาจาก Google ซึ่งสามารถสังเกตเว็บไซต์ที่ปลอดภัยได้จาก <https://...> ที่มีรูปแม่กุญแจล็อก เพื่อหลีกเลี่ยงเว็บไซต์ปลอมที่หลอกขโมยข้อมูล รวมทั้งควรดาวน์โหลดแอปพลิเคชันด้วยตนเองผ่านทาง App Store หรือ Google Play หรือให้เจ้าหน้าที่ธนาคารแนะนำ
4. ตั้ง Username หรือ Password ให้เดายาก แต่จำได้แม่น ควรเปลี่ยน Password สม่ำเสมอ และเมื่อเลิกใช้งานอย่าลืม Log out ทุกครั้ง นอกจากนี้ อย่าใช้ Password เดียวกันทุกที่ (Online banking/ อีเมล/ Social media) ห้ามบอก Username หรือ Password แก่ผู้อื่น รวมทั้งไม่ตั้งค่าให้คอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนจำ Password และถ้าเป็นไปได้คุณควรมีอีเมลสำรองสำหรับกู้คืนบัญชี หรือรีเซ็ต Password
5. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนยืนยันการทำรายการทุกครั้ง และตรวจความเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี ทั้งรายการใช้จ่าย การโอนเงิน และยอดเงินคงเหลือผ่าน SMS หรืออีเมลที่ลงทะเบียนให้ธนาคารแจ้งเตือน

Tips

ทำอย่างไรเมื่อโทรศัพท์มือถือหาย เพื่อลดความเสี่ยงที่ข้อมูลส่วนตัวจะรั่วไหล ถูกสวมรอย หรือถูกขโมยเงินจากบัญชี ให้รีบระงับการใช้บริการ Mobile banking และเปลี่ยน Password ใหม่ทันทีทั้งอีเมล และ Social media ต่าง ๆ หลังจากนั้นคุณอาจตามหาพิกัดของโทรศัพท์มือถือ (ถ้าตั้งค่าเปิดใช้งานไว้) และแจ้งความเพื่อป้องกันกรณีมีคนนำโทรศัพท์มือถือไปใช้ผิดกฎหมายในภายหลัง

6. รับผิดชอบต่อธนาคารหากพบรายการผิดปกติ หรือเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ อีเมล หรือที่อยู่
7. เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวใน Social media เท่าที่จำเป็น และติดตามข่าวสารอยู่เสมอ

<p>LIMIT วงเงิน XX,000 บาท/วัน</p> <p>จำกัดวงเงินโอนและ แยกบัญชีทำรายการออนไลน์ ออกจากบัญชีเงินออม</p>	<p>ตั้ง Username & Password ให้ตายาก แต่จำได้แม่น</p> <p>IA@k28PL</p>
<p>ดูแลคอมพิวเตอร์หรือ สมาร์ทโฟนให้ปลอดภัย</p> <p>ป้องกันไวรัส ไม่ใช้โปรแกรมท่อน ล็อกหน้าจอ ไม่ใช้ Free WIFI</p>	<p>ตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนกดยืนยัน/ ตรวจสอบ เคลื่อนไหวของเงินในบัญชี</p>
<p>คิดก่อนคลิก ใช้เว็บไซต์/ แอปพลิเคชันที่ปลอดภัย</p> <p>https://www.</p>	<p>รับผิดชอบต่อธนาคาร หากพบรายการผิดปกติ หรือเปลี่ยนข้อมูลส่วนตัว</p>
	<p>เปิดเผยข้อมูลใน social media เท่าที่จำเป็น และติดตามข่าวสารอยู่เสมอ</p> <p>NEWS</p>

ทำอย่างไรเมื่อตกเป็นเหยื่อโจรในโลกออนไลน์ หากคุณเผลอคลิกลิงก์

เปิดไฟล์แนบในอีเมลปลอม ดาวน์โหลดโปรแกรมที่น่าสงสัย หรือพบเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น ยอดเงินในบัญชีลดลงหรือได้รับ One Time Password (OTP) ทั้ง ๆ ที่คุณไม่ได้ทำธุรกรรม ให้รับผิดชอบต่อธนาคารทันที

1333	1558	1572	1595	1770
0 2111 1111	0 2165 5555	0 2285 1555	0 2359 0000	0 2626 7777
0 2629 5588	0 2633 6000	0 2697 5454	0 2777 7777	0 2888 8888
1115	1302	1357	0 2271 2929	
0 2555 0555	0 2018 3636	0 2645 9000	0 2890 9999	

Tips

OTP เพิ่มความปลอดภัยในการใช้งานได้อย่างไร

OTP เป็นรหัสผ่านที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งธนาคารส่งให้กับผู้ใช้งานทาง SMS ผ่านเบอร์โทรศัพท์มือถือที่ลงทะเบียนไว้ เมื่อจะทำธุรกรรมทางการเงินด้วย Online banking โดยมีระยะเวลาการใช้งานจำกัด ซึ่ง OTP จะช่วยเพิ่มความปลอดภัยในการพิสูจน์ตัวตนผู้ใช้งานเพิ่มเติมจากการระบุ Username และ Password

อย่างไรก็ตาม บางธนาคารอาจให้ผู้ใช้งานทำรายการบางประเภทได้โดยไม่ต้องใช้ OTP เช่น จ่ายบิล เติมเงินโทรศัพท์ หรือโอนเงินให้ตนเอง

กิจกรรมที่ 4.1 เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง

ผู้เรียนจะได้เข้าใจภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และรู้จักวิธีป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ

กิจกรรมที่ 4.2 เล่น เล่า เก้าอี้กันภัยทางการเงิน

ผู้เรียนจะได้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เมื่อเผชิญกับภัยทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และการจัดการกับภัยทางการเงิน

กิจกรรมที่ 4.1 เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง (ประมาณ 10 นาที)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจภัยทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และรู้จักวิธีป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบกิจกรรม “เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง” ตามจำนวนกลุ่มผู้เรียน

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรมให้ผู้เรียนและชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมดังนี้

2.1 อธิบายความหมายของสัญลักษณ์ไฟเขียว ไฟเหลือง และไฟแดง

- **ไฟเขียว** หมายถึง ความปลอดภัย เป็นพฤติกรรมที่ดี ควรทำต่อ (Continue)
- **ไฟเหลือง** หมายถึง สถานการณ์ที่เป็นจุดตัดสินใจ ควรระมัดระวัง (Beware)
- **ไฟแดง** หมายถึง ความเสี่ยง เป็นพฤติกรรมที่เสี่ยง ควรหลีกเลี่ยง/ หยุดทำ (Stop)

2.2 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเลือกเหตุการณ์กลไกดังต่อไปนี้ (1) แชร์ลูกโซ่ (2) แก๊ง Call center หรือ (3) โจรในโลกรออนไลน์ (ไซเบอร์) มา 1 เหตุการณ์ (ทั้งห้องต้องเลือกครบ 3 เหตุการณ์ เพื่อให้มีความหลากหลาย) และระบุนรายละเอียดของเหตุการณ์ที่มิจฉาชีพมักใช้หลอกเหยื่อ โดยผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูล/ ข่าวสารเพิ่มเติมได้จากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้ข้อมูลสมจริงและทันเหตุการณ์ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสวมบทบาท (Roleplay) เป็นเหยื่อของแก๊งมิจฉาชีพ แล้วช่วยกันระดมความคิดเห็นและเขียนลงในใบกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ สิ่งที่ไม่ควรระวัง และสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง/ หยุดทำ เพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ/ หลงเชื่อมิจฉาชีพ

2.4 ให้ตัวแทนของผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ทั้งนี้หากมีเวลามากพอ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์และเขียนลงในใบกิจกรรมเป็นรายบุคคล แล้วแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้เรียนคนอื่น

3. ผู้สอนอธิบายตัวอย่างเพิ่มเติม (ถ้ามี)

ใบกิจกรรม “เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง” (สำหรับผู้เรียน)

เหตุการณ์ที่เลือก (เลือกเหตุการณ์เดียว)	☐ แชร์ลูกโซ่ ☐ แก๊ง Call center ☐ โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)
รายละเอียดของเหตุการณ์
	<p>สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง/ หยุดทำ (Stop)</p> <ul style="list-style-type: none"> • • •
	<p>สิ่งที่ควรระวัง (Beware)</p> <ul style="list-style-type: none"> • • •
	<p>สิ่งที่ควรทำ (Continue)</p> <ul style="list-style-type: none"> • • •

แนวคำตอบกิจกรรม “เกมไฟเขียว-ไฟเหลือง-ไฟแดง” (สำหรับผู้สอน)

<p>เหตุการณ์ที่เลือก (เลือกเหตุการณ์เดียว)</p>	<p>☒ แชร์ลูกโซ่</p> <p>☐ แก๊ง Call center</p> <p>☐ โจรในโลกออนไลน์ (ไซเบอร์)</p>
<p>รายละเอียดของเหตุการณ์</p>	<p>มีคนมาชวนไปฟังสัมมนา ชักชวนให้ลงทุนในผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพที่ให้ผลตอบแทนสูง 20% ต่อเดือน โดยอ้างว่ามีดาราดังและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ร่วมทำธุรกิจนี้มาหลายปีแล้ว</p>
	<p>สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง/ หยุดทำ (Stop)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ชวนเพื่อนรักไปงานสัมมนาและชักชวนให้ลงทุนด้วยกัน (ชวนกันรวย) • ถอนเงินฝากในบัญชีธนาคารมาลงทุน เพราะคาดหวังผลตอบแทนสูง โดยลืมว่าอาจสูญเสียเงินต้น (หวังผลสูง) • ให้ข้อมูลส่วนตัวในเว็บไซต์หรืออีเมลแก่คนที่ไม่รู้จัก หรือไม่น่าเชื่อถือ
	<p>สิ่งที่ควรระวัง (Beware)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ตรวจสอบให้แน่ชัดว่า คนที่มาชวนให้ร่วมลงทุนเป็นใคร มาจากบริษัทอะไร บริษัทนั้นมีการจดทะเบียนการค้าถูกต้องหรือไม่
	<p>สิ่งที่ควรทำ (Continue)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ติดตามข่าวกลโกงจะได้รู้ทันมิจฉาชีพ • คิดให้รอบคอบ นึกถึงโอกาสที่จะสูญเสียเงินต้น อย่ามองแต่โอกาสจะได้ผลตอบแทนอย่างเดียว (ไม่แน่ใจ ไม่ลงทุน)

กิจกรรมที่ 4.2 เล่น เล่า เท้าทันทักทางการเงิน (ประมาณ 25 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม เมื่อเผชิญกับภัยทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับภัยทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

บัตรกิจกรรมที่ระบุสถานการณ์ภัยทางการเงินต่าง ๆ พร้อมคำถาม

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม (อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกบัตรกิจกรรมกลุ่มละ 1 ใบ
3. ผู้สอนให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และตอบคำถามที่ได้รับจากบัตรกิจกรรม หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทน เพื่อแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ได้รับ และตอบคำถามที่คิดวิเคราะห์ไว้ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อภัยทางการเงิน

คำแนะนำ

ผู้สอนสังเกตการวิเคราะห์ของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ หากผู้เรียนยังไม่เข้าใจสถานการณ์ ผู้สอนอาจยกตัวอย่างข่าวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดว่าหากเหตุการณ์ที่ยกตัวอย่างนั้นเกิดขึ้นกับตนเองแล้วจะปฏิบัติอย่างไร

ผู้สอนชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นว่าเมื่ออยู่ในเหตุการณ์จริง ความตกใจ หรือความโลภอาจส่งผลต่อการตัดสินใจได้ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญคือ การมีสติ คิดทบทวนเหตุการณ์อย่างรอบด้าน รวมถึงผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ และติดตามข่าวสารเรื่องภัยทางการเงินอย่างต่อเนื่อง

ผู้สอนอาจพิจารณาปรับสถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ภัยทางการเงินที่เกิดขึ้นในช่วงที่สอนได้

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ และการจัดการกับภัยทางการเงิน

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ผ่านการแสดงบทบาทสมมติ

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนให้เหตุผลได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคำตอบกิจกรรม “เล่น เล่า เท้าทันทักทางการเงิน” เพื่อใช้ประกอบการอธิบายผู้เรียนได้

บัตรกิจกรรม (สำหรับผู้เรียน)

1. สถานการณ์ : มีคนอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือแบงก์ชาติ โทรมาขอข้อมูล ชื่อจริง เลขประจำตัวประชาชน เลขที่บัญชีธนาคาร โดยแจ้งว่าบัญชีของคุณจะถูกอายัด ถ้าไม่ให้ข้อมูล เนื่องจากสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับคดีค้ายาเสพติด

คำถาม : คุณจะให้ข้อมูลส่วนตัวหรือไม่

2. สถานการณ์ : เพื่อนชวนไปลงทุนขายครีมหน้าใสนำเข้าจากเกาหลี บอกว่าไม่ต้องจ่ายเงินก่อน เพื่อซื้อสินค้ามาสต็อก จ่ายแค่ค่าสมัครสมาชิก 1,000 บาท โปสเตอร์รูปโปรโมทสินค้า และหาสมาชิกเพิ่มก็ได้เงินเดือนละเป็นหมื่น

คำถาม : คุณจะสมัครสมาชิกตามคำชวนของเพื่อนหรือไม่

3. สถานการณ์ : ขณะเล่นเกมออนไลน์ มีลิงก์ให้ดาวน์โหลดโปรแกรมที่ไม่รู้จักซึ่งจะช่วยให้ได้เงินในเกมเพิ่มฟรี

คำถาม : คุณจะกดลิงก์ดาวน์โหลดหรือไม่

4. สถานการณ์ : ได้รับอีเมลจากธนาคาร แจ้งว่าจะปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัย ให้คลิกลิงก์เพื่อยืนยันตัวตนเพื่อป้องกันไม่ให้บัญชีถูกอายัด

คำถาม : คุณจะกดลิงก์และทำตามขั้นตอนเพื่อยืนยันตัวตนหรือไม่

5. สถานการณ์ : เพื่อนชาวต่างชาติที่รู้จักกันผ่าน Facebook บอกว่าส่งของขวัญซึ่งมีราคาสูงมาให้ แต่ของติดอยู่ที่ด่านศุลกากร ให้โอนเงินไปชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรับของขวัญ ถ้าไม่ทำจะถูกศุลกากรยึดของ

คำถาม : คุณจะโอนเงินเพื่อชำระค่าธรรมเนียมหรือไม่

แนวคำตอบกิจกรรม “เล่น เล่า เท่าทันภัยทางการเงิน” (สำหรับผู้สอน)

<p>1. สถานการณ์ : มีคนอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือแบงก์ชาติ โทรมาขอข้อมูล ชื่อจริง เลขประจำตัวประชาชน เลขที่บัญชีธนาคาร โดยแจ้งว่าบัญชีของคุณจะถูกอายัด ถ้าไม่ให้ข้อมูล เนื่องจากสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับคดีค้ายาเสพติด</p> <p>คำถาม : คุณจะให้ข้อมูลส่วนตัวหรือไม่</p> <p>เฉลย : ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัว เนื่องจากมีจฉาชีพมักแอบอ้างเป็นเจ้าหน้าที่เพื่อหลอกนำข้อมูลส่วนตัวของคุณไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย และธนาคารแห่งประเทศไทยไม่มีนโยบายโทรไปสอบถามข้อมูลในลักษณะดังกล่าวกับประชาชน</p>
<p>2. สถานการณ์ : เพื่อนชวนไปลงทุนขายครีมหน้าใสนำเข้าจากเกาหลี บอกว่าไม่ต้องจ่ายเงินก่อน เพื่อซื้อสินค้ามาสต็อก จ่ายแค่ค่าสมัครสมาชิก 1,000 บาท โปสเตอร์รูปโปรโมทสินค้า และหาสมาชิกเพิ่มก็ได้เงินเดือนละเป็นหมื่น</p> <p>คำถาม : คุณจะสมัครสมาชิกตามคำชวนของเพื่อนหรือไม่</p> <p>เฉลย : ไม่สมัครสมาชิกตามคำชวนทันที หากสนใจควรศึกษาข้อมูลให้ถี่ถ้วนก่อน เนื่องจากธุรกิจที่ไม่เน้นการขายสินค้าแต่เน้นการหาเครือข่าย มีลักษณะเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่</p>
<p>3. สถานการณ์ : ขณะเล่นเกมออนไลน์ มีลิงก์ให้ดาวน์โหลดโปรแกรมที่ไม่รู้จักซึ่งจะช่วยให้ได้เงินในเกมเพิ่มขึ้นฟรี</p> <p>คำถาม : คุณจะกดลิงก์ดาวน์โหลดหรือไม่</p> <p>เฉลย : ไม่กดลิงก์ดาวน์โหลด เนื่องจากอาจเสี่ยงเจอการขโมยข้อมูลผ่านมัลแวร์ที่ฝังมากับลิงก์ดังกล่าว</p>
<p>4. สถานการณ์ : ได้รับอีเมลจากธนาคาร แจ้งว่าจะปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัย ให้คลิกลิงก์เพื่อยืนยันตัวตนเพื่อป้องกันไม่ให้บัญชีถูกอายัด</p> <p>คำถาม : คุณจะกดลิงก์และทำตามขั้นตอนเพื่อยืนยันตัวตนหรือไม่</p> <p>เฉลย : ไม่กดลิงก์เนื่องจากธนาคารไม่มีนโยบายแนบลิงก์เข้าระบบออนไลน์มากับอีเมลเพื่อให้ลูกค้ากรอกข้อมูลส่วนตัว และควรแจ้งไปยังธนาคารว่าได้รับข้อมูลดังกล่าวด้วย</p>
<p>5. สถานการณ์ : เพื่อนชาวต่างชาติที่รู้จักกันผ่าน Facebook บอกว่าส่งของขวัญซึ่งมีราคาสูงมาให้ แต่ของติดอยู่ที่ด่านศุลกากร ให้โอนเงินไปชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรับของขวัญ ถ้าไม่ทำจะถูกศุลกากรยึดของ</p> <p>คำถาม : คุณจะโอนเงินเพื่อชำระค่าธรรมเนียมหรือไม่</p> <p>เฉลย : ไม่โอนเงินเพื่อชำระค่าธรรมเนียม หนึ่งในวิธีการที่มีจฉาชีพมักใช้ คือ การเข้ามาทำ ความรู้จักหรือเป็นเพื่อนกับเหยื่อ จากนั้นจะล่อลวงโดยอ้างจะให้ของขวัญหรือเงินก้อนใหญ่ แต่ต้องจ่ายเงินเพื่อค่าขนส่งหรือค่าธรรมเนียมบางอย่าง เมื่อเหยื่อหลงเชื่อจ่ายเงินดังกล่าวไป มีจฉาชีพก็จะติดต่อไม่ได้ นอกจากคุณจะไม่ได้ของแล้วยังต้องเสียเงินอีกด้วย</p>

บทที่ 5

เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ . . . เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน

🕒 ระยะเวลาทั้งหมด : 60 นาที

● **อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ เริ่มต้นอย่างไร**

Slide

กิจกรรมที่ 5.1
คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง
(10 นาที)

Slide

กิจกรรมที่ 5.2
ฝึกเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย
(การบ้าน)

● **ขายของอย่างไรให้มีกำไร**

Slide

กิจกรรมที่ 5.3
คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากน้อยแค่ไหน
(15 นาที)

บทที่ 5

เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ... เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน

 ระยะเวลา : 60 นาที

(เนื้อหาการสอน 35 นาที + กิจกรรมและการประเมินผล 25 นาที)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและประเมินได้ว่ามีบุคลิกลักษณะหรือคุณสมบัติที่พร้อมเป็นผู้ประกอบการหรือไม่ และต้องศึกษาข้อมูลหรือเตรียมพร้อมก่อนทำธุรกิจอย่างไรเพื่อให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ เริ่มต้นอย่างไร
2. ขายของอย่างไรให้มีกำไร

Slide

http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/PPT_5_BusinessFinance.pptx

ข้อมูลเพิ่มเติม

เรื่องน่ารู้ก่อนเป็นผู้ประกอบการ

<https://www.1213.or.th/Documents/booklet/FCCBooklet07.pdf>

1. อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ เริ่มต้นอย่างไร

สำหรับผู้ที่มีความฝันหรือเป้าหมายอยากเป็นเจ้าของธุรกิจ หลายคนมักมองเฉพาะภาพแห่งความสำเร็จ เช่น โอกาสที่จะร่ำรวย การได้เป็นนายของตนเอง แต่รู้หรือไม่ว่ากว่าจะประสบความสำเร็จได้ตามที่ฝัน เจ้าของธุรกิจจะต้องเผชิญความท้าทายหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน ความเสี่ยงที่จะขาดทุน หรือความรับผิดชอบที่มากขึ้น

ดังนั้น ก่อนตัดสินใจเป็นเจ้าของธุรกิจจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ โดยเริ่มจาก

1. สำรวจตนเองว่าพร้อมที่จะทำธุรกิจหรือไม่ นอกจากความมานะพยายามและอดทนแล้ว นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมักมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำสิ่งที่แตกต่างหรือดีกว่าที่มีอยู่ในท้องตลาด มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร ทั้งการเจรจาต่อรอง การนำเสนอ และการโน้มน้าวใจ อีกทั้งต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวหรือแก้ปัญหาตามสถานการณ์ แม้ต้องเจอกับอุปสรรคหรือความล้มเหลวก็สามารถลุกขึ้นมาสู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ

กิจกรรมที่ 5.1 คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง

ผู้เรียนจะได้รู้จักตนเองและประเมินได้ว่ามีบุคลิกลักษณะหรือคุณสมบัติที่พร้อมเป็นผู้ประกอบการหรือไม่

2. มีความรู้ในสิ่งที่ทำ เพื่อวางแผนธุรกิจได้ชัดเจนมากขึ้น และประเมินว่าคุณต้องทำการบ้านเพิ่มเติมตรงจุดไหน สิ่งที่คุณควรจะต้องรู้ก่อนเริ่มทำธุรกิจ ได้แก่

- **กลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือใคร** เช่น มีอายุ หรือระดับรายได้เท่าไร ประกอบอาชีพอะไร มีความต้องการหรือรสนิยมในสินค้าแบบใด

- **สินค้าและบริการตอบใจท์ลูกค้าหรือไม่** ทั้งในด้านการใช้งาน เช่น ขนาด รูปร่าง สี ตลอดจนคุณภาพหรือบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับประกัน การดูแลหรือบริการหลังการขาย

- **รายได้มาจากไหน จะตั้งราคาเท่าไร** โดยอาจพิจารณาจากต้นทุนสินค้าที่ขาย และบวกกำไรที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม คุณต้องเปรียบเทียบกับราคาของคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน และสำรวจว่าราคาสูงสุดที่ลูกค้ายอมรับได้เป็นเท่าไร เพื่อจะได้ตั้งราคาสู้กับคู่แข่งได้อย่างเหมาะสม หากคุณเลือกกลยุทธ์การขายตัดราคา คุณต้องระวังไว้ว่ามีความเสี่ยงที่จะขาดทุนได้

- **ช่องทางการขายเป็นอย่างไร** เมื่อทราบกลุ่มลูกค้าเป้าหมายแล้วก็ควรเลือกช่องทางการขายที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า นั้น ๆ โดยคำนึงถึงความสะดวกของลูกค้าเป็นหลัก หากมีหน้าร้านก็ควรเลือกทำเลใกล้แหล่งชุมชน เดินทางสะดวก มีที่จอดรถ หากขายออนไลน์ก็อาจขายผ่าน Facebook Instagram Line/Line@ หรือผ่านเว็บไซต์/แอปพลิเคชันขายของออนไลน์ (e-Commerce platform) ต่าง ๆ

- **สื่อสารกับลูกค้าอย่างไร** โดยพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้สินค้าเป็นที่รู้จัก หรือขายได้มากที่สุด ซึ่งอาจใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่ลูกค้าเข้าถึง เช่น ทีวีสินค้าทาง Facebook หรือ Instagram การขายผ่านตัวแทน หรือกลยุทธ์ลด แลก แจก แถม สะสมแต้ม นอกจากนี้ หากคุณขายของออนไลน์ คุณต้องมีเวลาให้ลูกค้าเสมอ เพราะ “ความอยากได้” ของลูกค้ามีระยะเวลาจำกัด หาก你不能โต้ตอบลูกค้าได้ทันเวลาอาจต้องเสียลูกค้าไป โดยควรระบุช่องทางที่ลูกค้าสามารถติดต่อหรือสอบถามได้ตลอดเวลา เช่น โทรศัพท์ อีเมล หรือ Line

- **รับชำระเงินและจัดส่งสินค้าอย่างไร** เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วแก่ลูกค้า คุณอาจมีวิธีรับชำระเงินที่หลากหลาย หากสินค้ามีราคาไม่สูงนัก อาจใช้วิธีรับเงินสดหรือเก็บเงินปลายทาง แต่ถ้าสินค้ามีราคาสูง การใช้วิธีโอนเงิน หรือบัตรเครดิต/เครดิต ก็อาจเหมาะสมกว่า นอกจากนี้ หากคุณมีบริการจัดส่งสินค้าทางไปรษณีย์หรือบริษัทขนส่งสินค้าแทนการมารับสินค้าที่หน้าร้าน ก็จะสร้างความประทับใจให้ลูกค้าเพิ่มขึ้น

- **บริการหลังการขายเป็นอย่างไร** บริการหลังการขายเป็นหัวใจสำคัญของการรักษาลูกค้าให้อยู่กับคุณ ดังนั้น คุณควรมีแนวทางจัดการแก้ไขปัญหาและชี้แจงให้ลูกค้าทราบอย่างชัดเจน เช่น กำหนดนโยบายการเปลี่ยน/คืนสินค้า หากสินค้าอยู่ในระยะเวลาประกัน หรือลูกค้าได้รับสินค้าไม่ตรงตามที่สั่งซื้อ สินค้าชำรุด หรือสูญหายขณะขนส่ง นอกจากนี้ คุณควรคำนึงถึงช่องทางการคืนสินค้าที่สะดวกและการจัดส่งสินค้าใหม่ทดแทนโดยไม่คิดค่าบริการเพิ่มเติม

3. เขียนแผนธุรกิจ เมื่อคุณศึกษาข้อมูลและมีแนวคิดเบื้องต้นในการทำธุรกิจแล้ว ก็ถึงเวลาในการแปลงแนวคิดดังกล่าวมาเขียนเป็นแผนธุรกิจ แผนธุรกิจที่ดีเปรียบเสมือนแผนที่นำทางให้คุณเริ่มต้นธุรกิจได้อย่างราบรื่น ไม่เพียงแต่ช่วยให้คุณประเมินความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจนั้น ๆ แต่ยังช่วยวางแผนการบริหารจัดการให้เป็นระบบ และใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารกับสถาบันการเงินหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนเงินทุนแก่กิจการด้วย

Tips

การเลือกสินค้าที่นำมาขาย ควรยึดหลัก “ขายสินค้าที่ชอบ เลือกสินค้าที่ใช่” เพราะการขายสินค้าที่ตัวคุณชอบ จะทำให้คุณสามารถให้ข้อมูลสินค้าแก่ลูกค้าได้อย่างชัดเจน และมีความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่รัก หากคุณไม่ได้ชอบสินค้าใดเป็นพิเศษ แต่สำรวจตลาดดูแล้วว่าสินค้าใดกำลังเป็นที่ต้องการ และน่าจะทำการได้ดี ก็อาจนำสินค้านั้นมาขาย โดยในช่วงแรกคุณควรเริ่มขายสินค้าที่มีต้นทุนต่ำก่อน

Tips

การตั้งชื่อร้านให้จำง่าย ค้นหาเจอ และมีความสัมพันธ์กับสินค้าที่ขาย จะช่วยให้ลูกค้าสามารถจดจำและค้นหาร้านของคุณผ่าน Google หรือ Facebook ได้ดียิ่งขึ้น เช่น ถ้าคุณขายนฬิกาคุณอาจตั้งชื่อร้านให้มีคำว่า Time หรือ Watch ก็ได้

Tips

ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีกับธนาคารหลายแห่ง หากคุณเปิดบัญชีธนาคารไว้เพียงบัญชีเดียวและผูกพร้อมเพย์ไว้ ไม่ว่าลูกค้าจะโอนเงิน (ไม่เกิน 5,000 บาท) จากธนาคารใดก็ตามมาที่บัญชีคุณ ลูกค้าก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการโอนเลย

แผนธุรกิจที่ดีเปรียบเสมือนแผนที่นำทางให้คุณเริ่มต้นธุรกิจได้อย่างราบรื่น ไม่เพียงแต่ช่วยให้คุณประเมินความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจนั้น ๆ แต่ยังช่วยวางแผนการบริหารจัดการให้เป็นระบบ และใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารกับสถาบันการเงินหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนเงินทุนแก่กิจการด้วย

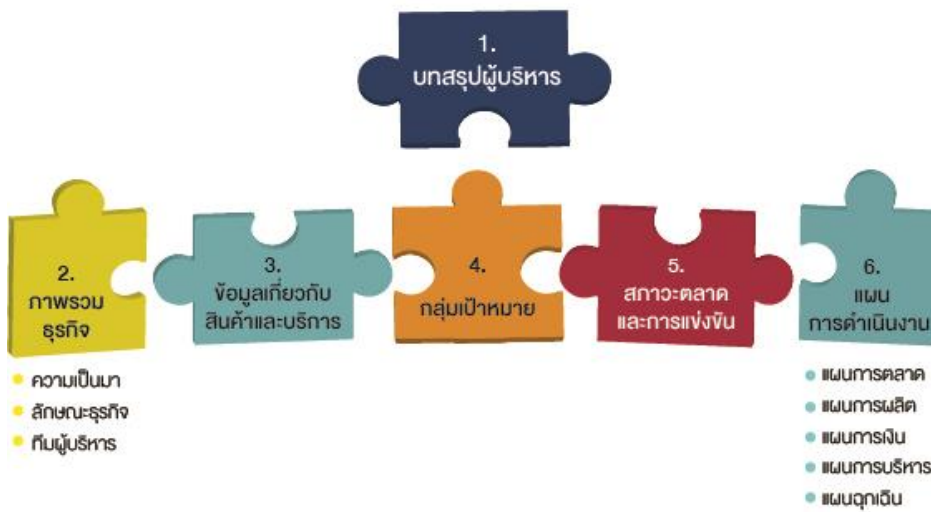
แผนธุรกิจที่ดีประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

- **บทสรุปผู้บริหาร** เป็นข้อมูลสรุปย่อเพื่อให้เข้าใจภาพรวมทั้งหมดของธุรกิจ และสิ่งที่เป็นจุดเด่นหรือแตกต่างจากคู่แข่ง เช่น ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิตสินค้า ซึ่งบทสรุปผู้บริหารนี้มีความสำคัญมากเพราะเป็นส่วนที่สถาบันการเงินจะอ่านเป็นลำดับแรกและตัดสินใจว่า น่าสนใจพอที่จะอ่านรายละเอียดในตัวแผนต่อหรือไม่
- **ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ** บอกความเป็นมา ลักษณะธุรกิจ แนวทางการดำเนินธุรกิจ ทีมผู้บริหาร คุณวุฒิ ความสามารถและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ
- **ผลิตภัณฑ์** ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ และจุดเด่นของผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น
- **กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย** บอกลักษณะและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการเข้าถึงลูกค้า
- **สถานะตลาดและการแข่งขัน** สรุปภาพรวมภาวะเศรษฐกิจ ภาวะตลาดและสภาพการแข่งขันของธุรกิจประเภทเดียวกันในปัจจุบัน เช่น หากคุณจะทำร้านกาแฟก็ควรพิจารณาว่าในละแวกนั้นมีร้านกาแฟที่เปิดอยู่แล้วหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน หากคุณเปิดร้านในบริเวณใกล้เคียงกันก็อาจส่งผลให้ยอดขายไม่เป็นไปตามเป้าหมายได้ นอกจากนี้ คุณควรคาดการณ์แนวโน้มของตลาดในอนาคตว่าจะกระทบต่อกิจการอย่างไร รวมถึงมีแผนรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว
- **แผนการดำเนินงาน** ครอบคลุมแผนต่าง ๆ เช่น (1) **แผนการตลาด** เป็นการกำหนดกลยุทธ์ในการตั้งราคา ช่องทางการขาย และการส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาและโปรโมชั่นต่าง ๆ (2) **แผนการผลิต** เป็นการประมาณการสินค้าหรือบริการที่ต้องสั่งซื้อหรือผลิต วัตถุดิบที่ต้องใช้ คู่ค้า (Supplier) ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงระยะเวลาในการผลิตหรือสั่งซื้อสินค้า (3) **แผนการเงิน** เป็นการคาดการณ์หรือประมาณการยอดขายและต้นทุนในการทำธุรกิจ รวมทั้งเงินลงทุนหรือเงินกู้ที่ต้องการ (4) **แผนการบริหารจัดการ** เช่น การหาทำเลที่ตั้งและตกแต่งร้าน การวางระบบในการรับชำระเงินและขนส่งสินค้า รวมไปถึงการจัดการเรื่องคน เช่น การจ้างพนักงาน อัตราเงินเดือน และ (5) **แผนฉุกเฉิน** เป็นแนวทางการรับมือหรือวิธีการแก้ปัญหา ถ้าหากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

Tips

หากสนใจเป็นผู้ประกอบการหรือต้องการขยายธุรกิจ คุณสามารถศึกษาข้อมูลการทำธุรกิจ กิจกรรมและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งเผยแพร่สินค้าหรือติดต่อกับผู้ซื้อได้โดยตรงผ่านแอปพลิเคชัน “SME CONNEXT” ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ทาง App Store หรือ Google Play

องค์ประกอบแผนธุรกิจ

กิจกรรมที่ 5.2 ฝึกเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย

ผู้เรียนจะได้ทำความรู้จักและฝึกเขียนแผนธุรกิจ เพื่อใช้ประเมินความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจและวางแผนการบริหารจัดการให้เป็นระบบ

ผู้สอนสามารถวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการเขียนแผนธุรกิจที่ตนเองสนใจ

4. เตรียมเงินให้พอ เมื่อทำแผนธุรกิจแล้ว ก็พอจะประมาณได้ว่าต้องใช้เงินทุนดำเนินกิจการเท่าไร ขั้นต่อไป คือ หาเงินทุนให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ โดยต้องรวมเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนในกิจการด้วย เช่น การขายของออนไลน์ไม่ได้มีต้นทุนแค่เพียงสินค้าเท่านั้น เงินที่คุณนำมาลงทุนควรครอบคลุมทั้งค่าสินค้าที่คุณจะส่งมาขาย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าจัดส่งสินค้า ค่าโฆษณา และค่าจ้างพนักงาน ทั้งนี้ ในช่วงเริ่มต้นธุรกิจ การมีเงินทุนของตัวเองเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะหากเริ่มด้วยการกู้ยืมและต่อมาเกิดความล้มเหลว นอกจากไม่มีกำไรแล้วยังทำให้มีภาระหนี้ตั้งแต่แรกด้วย

5. ลงมือทำธุรกิจ เมื่อวางแผนและเตรียมพร้อมทุกด้าน ก็ถึงเวลาลงมือทำธุรกิจ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ติดตาม และควบคุมด้านการเงินของกิจการ รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งก็คือ **“การทำบัญชี”** นั่นเอง บัญชีที่ผู้ประกอบการควรจัดทำ ได้แก่

- **บัญชีรายรับ-รายจ่าย** เป็นการบันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้าหรือบริการ เพื่อให้เห็นว่าในแต่ละวันกิจการต้องรับและจ่ายเงินไปกับอะไรบ้าง รวมทั้งสรุปรายรับ-รายจ่ายอีกครั้งเมื่อสิ้นเดือน เพื่อประเมินว่ามีกำไรหรือขาดทุนเท่าไร

Tips

ในการก่อตั้งกิจการ ผู้ประกอบการควรมีเงินลงทุนของตนเองอย่างน้อย 1 ใน 3 ของการลงทุนทั้งหมด

วันที่	รายการ	รายรับ	รายจ่าย	หมายเหตุ
1 ม.ค. 25xx	จ่ายค่าวัตถุดิบ		5,000	
15 ม.ค. 25xx	ค่าขายสินค้า	5,000		
30 ม.ค. 25xx	ค่าขายสินค้า	3,600		
31 ม.ค. 25xx	จ่ายค่าแรงคนงาน		8,000	
31 ม.ค. 25xx	จ่ายค่าสาธารณูปโภค		1,200	
	รวม	8,600	14,200	

● **บัญชีควบคุมสินค้า/ วัตถุดิบ** ใช้บันทึกจำนวนสินค้าที่รับมาและขายไป เพื่อให้ทราบว่าการมีสินค้าหรือวัตถุดิบคงเหลือเท่าไร เพียงพอหรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้การบริหารสินค้าหรือวัตถุดิบทำได้ง่ายขึ้น เช่น รู้ว่าสินค้าใดขายดีและควรเพิ่มการผลิต หรือควรสั่งซื้อวัตถุดิบเท่าใดและเมื่อไร เพื่อไม่ให้สินค้าขาดสต็อก

● **บัญชีแยกประเภทลูกหนี้และเจ้าหนี้** ใช้บันทึกยอดเงินที่ลูกค้าค้างชำระ และรายการที่ผู้ประกอบการต้องจ่าย ซึ่งจะช่วยให้การบริหารเงินและสภาพคล่องของกิจการทำได้ง่ายขึ้น เช่น ช่วยให้กิจการสามารถเก็บหนี้จากลูกค้า และจ่ายเงิน Supplier ได้ตามกำหนด หากลูกหนี้รายใดมีประวัติการชำระหนี้ดี ก็อาจพิจารณาขยายระยะเวลาชำระเงินหรือให้ส่วนลดแก่ลูกค้าดังกล่าวได้

● **งบการเงิน** เมื่อบันทึกบัญชีข้างต้นแล้ว ลำดับต่อไป คือ การทำงบการเงิน ซึ่งจะช่วยให้เห็นว่ากิจการมีฐานะการเงินเป็นอย่างไร มีส่วนใดที่ต้องเข้าไปดูแลแก้ไข หรือเฝ้าระวังเป็นพิเศษ (ตัวอย่างงบการเงิน มีรายละเอียดตามภาคผนวก 3) งบการเงินที่ผู้ประกอบการควรทำ คือ

■ **งบดุล** แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง ประกอบไปด้วย (1) **สินทรัพย์** ได้แก่ เงินสด อาคาร รถยนต์ เครื่องจักร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมไปถึงลูกหนี้ที่ค้างชำระ (2) **หนี้สิน** ได้แก่ เจ้าหนี้ ซึ่งอาจเป็นสถาบันการเงิน หรือค่าใช้จ่ายที่กิจการค้างชำระ และ (3) **ทุนหรือส่วนของผู้ถือหุ้น** ได้แก่ เงินทุนที่ใช้ก่อตั้งกิจการ และกำไรหรือขาดทุนสะสมจากการดำเนินกิจการ

■ **งบกำไรขาดทุน** สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงเวลาหนึ่งว่า มีรายได้และค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร และสรุปว่ากิจการมีกำไรหรือขาดทุน โดยหากบริหารกิจการได้ดีก็จะมีกำไรเข้ามา ซึ่งข้อมูลจากงบกำไรขาดทุนช่วยให้เห็นแนวทางเพิ่มรายได้ (เช่น สินค้าใดเป็นที่นิยม มียอดขายสูง) และลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้

■ **งบกระแสเงินสด** แสดงความเคลื่อนไหวของเงินสดรับและเงินสดจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งจาก (1) **การดำเนินงาน** เช่น ขายสินค้า จ่ายค่าวัตถุดิบ (2) **การลงทุน** เช่น ซื้ออุปกรณ์ในการผลิต และ (3) **การจัดหาเงินทุน** เช่น จ่ายชำระหนี้ งบกระแสเงินสดจะช่วยให้ผู้ประกอบการทราบว่าต้องใช้เงินทุนเพิ่มเติมเท่าไร เพื่อให้เพียงพอสำหรับการดำเนินธุรกิจหรือเสริมสภาพคล่อง

หลังจากเริ่มทำธุรกิจและจัดทำงบการเงินแล้ว คุณควรนำตัวเลขต่าง ๆ ที่ได้มาวิเคราะห์ผ่านอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อประเมินสุขภาพทางการเงินของกิจการว่าเป็น

Tips

ผู้ประกอบการควรจัดเก็บหลักฐานทางการเงิน เช่น บิลเงินสด ใบเสร็จรับเงิน ให้ครบถ้วน เพื่ออำนวยความสะดวกตรวจสอบย้อนหลังกับรายการบัญชีที่ทำไว้

Tips

การจัดทำบัญชีและงบการเงินที่ได้มาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการเงินใช้พิจารณาในการอนุมัติสินเชื่อ

อย่างไร มีสิ่งใดที่ต้องแก้ไขเพื่อให้กิจการสามารถอยู่ต่อหรือดีขึ้น โดยมีรายละเอียดตามภาคผนวก 4

2. ขายของอย่างไรให้มีกำไร

แม้คุณจะมีแนวคิดดี ๆ ที่จะขายของแล้ว แต่ยังไม่รู้ว่าควรตั้งราคาเท่าไร ต้องขายสินค้ามากน้อยแค่ไหนจึงจะไม่ขาดทุน การคำนวณจุดคุ้มทุนจะช่วยให้คุณมีเป้าหมายในการขายได้ชัดเจน และสามารถเตรียมสินค้าเพื่อขายได้อย่างเหมาะสม

การคำนวณจุดคุ้มทุนจะช่วยให้คุณมีเป้าหมายในการขายได้ชัดเจน และสามารถเตรียมสินค้าเพื่อขายได้อย่างเหมาะสม

จุดคุ้มทุน คือ จุดที่เจ้าของกิจการขายสินค้าหรือบริการได้เท่าทุนพอดี ถ้าขายได้สูงกว่าแสดงว่ามีกำไร ในทางตรงข้ามถ้าขายได้ต่ำกว่าจุดคุ้มทุนก็คือขาดทุนนั่นเอง แต่การคำนวณจุดคุ้มทุนจะต้องเข้าใจเรื่อง “ต้นทุนสินค้าที่จะขาย” ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1. ต้นทุนคงที่** เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามการผลิตหรือการขาย และเจ้าของธุรกิจต้องจ่ายเสมอ ไม่ว่าจะขายสินค้าได้หรือไม่ก็ตาม เช่น ค่าเช่าพื้นที่ ค่าจ้างพนักงาน ค่าน้ำ และค่าไฟ
- 2. ต้นทุนผันแปร** เป็นค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามการผลิตหรือการขาย เช่น ค่าวัตถุดิบ และค่ากล่องใส่สินค้า ยิ่งผลิตหรือขายของได้มากเท่าไร ต้นทุนผันแปรก็จะสูงตามไปด้วย

กิจกรรมที่ 5.3 คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน

ผู้เรียนจะได้รู้จักต้นทุนในการประกอบธุรกิจ และจำแนกได้ว่าอะไรเป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร รวมทั้งเรียนรู้แนวทางในการบริหารต้นทุนเพื่อให้ธุรกิจมีกำไร

เมื่อไรจึงจะคืนทุน วิธีคำนวณว่าเดือนนี้ต้องขายสินค้าเท่าไรจึงจะไม่ขาดทุน สามารถทำได้ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน (หน่วย)} = \text{ต้นทุนคงที่} \div (\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย})$$

ตัวอย่าง ร้านขายเบเกอรี่มีต้นทุนในการทำขนมเฉลี่ยชิ้นละ 20 บาท ตั้งราคาขายชิ้นละ 30 บาท โดยมีค่าเช่าร้าน ค่าจ้างพนักงาน และค่าใช้จ่ายคงที่อื่น ๆ รวมกันเดือนละ 10,000 บาท ดังนั้น จุดคุ้มทุน = $10,000 \div (30-20) = 1,000$ ชิ้น ซึ่งหมายความว่า ต้องขายเบเกอรี่ให้ได้ 1,000 ชิ้นต่อเดือน จึงจะคุ้มทุน

จุดคุ้มทุนที่ต่ำลง จะทำให้ธุรกิจสามารถคืนทุนและสร้างกำไรได้เร็วขึ้น ซึ่งการลดจุดคุ้มทุนสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการลดต้นทุนทั้งต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร หรือการเพิ่มราคาขายต่อหน่วย

Tips

ธุรกิจร้านค้าออนไลน์ มักมีต้นทุนคงที่น้อยกว่าธุรกิจที่มีหน้าร้าน จึงมีโอกาสคืนทุนเร็วกว่า

จากตัวอย่างข้างต้นหากคุณเพิ่มราคาขายเป็นขึ้นละ 35 บาท ดังนั้น จุดคุ้มทุน = $10,000 \div (35-20) = 667$ ชิ้น หมายความว่า คุณขายเบเกอร์รี่เพียง 667 ชิ้น ก็จะคืนทุนแล้ว ยิ่งขายได้มากกว่าจุดคุ้มทุนก็จะมีกำไรมากขึ้น ในทางกลับกันถ้าคุณลดต้นทุนเป็นขึ้นละ 18 บาท โดยตั้งราคาขายเท่าเดิม คุณจะคุ้มทุนเมื่อขายเบเกอร์รี่ได้ = $10,000 \div (30-18) = 834$ ชิ้น นั้นแสดงว่า หากลดต้นทุนได้ ก็ทำให้จุดคุ้มทุนลดลงได้ด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ดี ในการปรับเปลี่ยนราคาขาย นอกจากจะต้องพิจารณาเรื่องจุดคุ้มทุนแล้ว คุณต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ราคาขายของคู่แข่ง และกำลังซื้อของลูกค้า

กิจกรรมที่ 5.1 คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง (ประมาณ 10 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และประเมินได้ว่ามีบุคลิกลักษณะหรือคุณสมบัติที่พร้อมเป็นผู้ประกอบการหรือไม่
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการต่อไป

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

แบบทดสอบ “คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง”

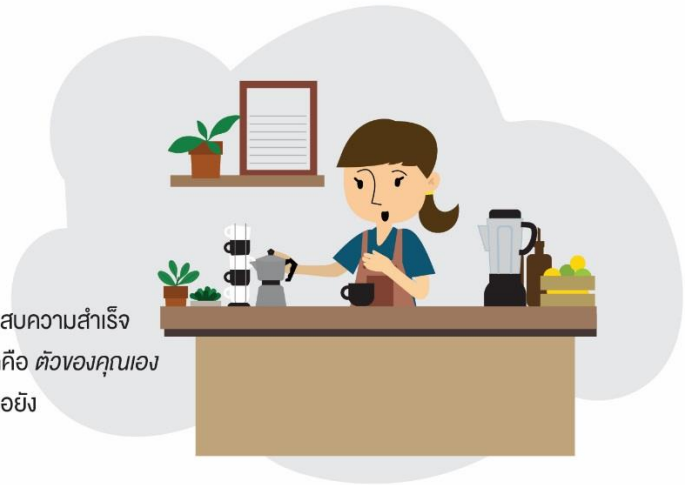
วิธีการ

1. ผู้สอนแจกแบบทดสอบ “คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง” ให้ผู้เรียนแต่ละคนทำ
2. ผู้สอนสำรวจดูว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มใด และควรพัฒนาทักษะเพิ่มเติมอย่างไรให้พร้อมเป็นผู้ประกอบการ
 - **กลุ่มเพิ่มความรู้** คือ กลุ่มที่มีบุคลิกของมนุษย์เงินเดือน ยังต้องหมั่นหาความรู้ และเสริมทักษะด้านบริหาร ด้านการตลาด และเรื่องการจัดการเงิน ก่อนเป็นผู้ประกอบการ
 - **กลุ่มหาประสบการณ์** คือ กลุ่มที่มีบุคลิกของผู้ประกอบการแล้ว เช่น แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ แต่ยังต้องฝึกทักษะและหาประสบการณ์มากขึ้น รวมถึงหาความรู้เรื่องวางแผนทางการเงินเพิ่มเติม
 - **กลุ่มพร้อมลุย** คือ กลุ่มที่มีบุคลิกและคุณสมบัติของผู้ประกอบการ คือ รู้จักวางแผน และแก้ไขปัญหา สามารถบริหารจัดการเงินได้ดี และมุ่งมั่นกับงาน

แบบทดสอบ “คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง” (สำหรับผู้เรียน)

อยากเปิดร้านกาแฟ
อยากขายของออนไลน์
อยากมีธุรกิจเล็ก ๆ ของตัวเอง

การมีความฝันที่อยากจะเป็นเจ้าของกิจการ
แต่ความมุ่งมั่นอย่างเดียวไม่ใช่เครื่องยืนยันว่าคุณจะประสบความสำเร็จ
เพราะยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะปัจจัยแรกคือ *ตัวของคุณเอง*
มาทดสอบกันว่า คุณพร้อมจะเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง

คำตอบ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1. ทွ่งหน้าเขียวข้างหน้าคือจุดหมายที่คุณจะ
ไปให้ถึง แต่ระหว่างทางคุณเดินไปเจอหลุม
จึงเปลี่ยนทางเดินใหม่ แต่ก็ไปเจอภูเขาอีก คุณ
จึงเปลี่ยนเส้นทางอีกครั้ง แต่ก็ไปเจอเหวอีก
คุณจะ...

- A. เปลี่ยนเป้าหมายเป็นเหวเบื้องล่าง
แล้วเดินลงไปเลย
- B. เปลี่ยนทางใหม่ ยังมีความหวัง
- C. หาทางข้ามเหวไปให้ถึงอีกฝั่ง

3. คุณได้รับของขวัญหนึ่งจากคุณปู่ที่เพิ่งเสียชีวิตไป
ซึ่งคุณไม่รู้ว่ามีคืออะไร คุณจะ...

- A. เก็บไว้ตั้งโชว์ความเก่า
- B. ประกาศขายในเว็บ
- C. ไปหาข้อมูลว่ามีคืออะไร แล้วใช้มันให้
เกิดประโยชน์

2. คุณต้องไปงานเลี้ยง แต่คุณมีเสื้อผ้า
ออกงานอยู่แค่ชุดเดียว ใส่จนคนจำได้แล้ว
คุณจะ...

- A. ใส่ชุดเดิมต่อไป มันใจไม่แคร์
- B. ลงทุนซื้อชุดใหม่
แม้คงจะไม่พอ
- C. ใส่ชุดเดิม เพิ่ม
เครื่องประดับ
ให้คุณแปลกตา

4. คุณมีวิสัยทัศน์และระบบการทำงานแบบไหน

- A. ลงมือทำเลย เจอปัญหาค่อยแก้กันไป
- B. วางแผนก่อน แต่ไม่ค่อยทำตามแผน
สักเท่าไร
- C. วางแผนก่อน และมักมีแผนสำรอง
ไว้เสมอ

5. คุณชอบทำงานแบบไหน

- A. ทำตามสั่ง
- B. คิดงานและลงมือทำเอง
- C. ทำงานเป็นทีม โดยคุณเป็นหัวเรือใหญ่ในการคิดงานและวางแผน

7. คุณมีรายจ่ายไม่คาดฝันเกิดขึ้น คุณจะ...

- A. กู้ธนาคาร ไม่อยากพึ่งพาใคร
- B. ยืมเพื่อนก่อน ทำสัญญาให้เพื่อนเก็บไว้
- C. เอาเงินเก็บที่มีมาจ่ายไปก่อน ไม่พอค่อยขายสร้อยทอง เพราะไม่อยากเป็นหนี้ใคร

9. เพื่อนส่วนใหญ่ที่คุณคบ

- A. มีเพื่อนแค่ 2-3 คน ไม่ชอบคบคนเยอะ วุ่นวาย
- B. มีเพื่อนพอสมควร แต่รู้จักแค่ผิวเผิน
- C. มีเพื่อนสนิทเยอะและพึ่งพาได้ทุกคน

11. ถ้าที่ทำงานของคุณประกาศว่า จะไม่มีวันหยุดพักผ่อนให้อีกต่อไปแล้ว คุณจะรู้สึกอย่างไร

- A. ลาออก ชีวิตนี้ขาดวันหยุดไม่ได้
- B. ทำใจ ไว้ลาป่วยแทน
- C. ยังมีวันเสาร์ อาทิตย์ ที่เรายังได้หยุด

13. คุณอยากให้ชีวิตของคุณเป็นแบบไหน

- A. รายได้เข้าสมำเสมอแน่นอน แม้จะไม่ชอบงานสักเท่าไร
- B. รายได้น้อยก็ไม่ใช่ไร แต่ไม่ต้องทำงานขึ้นกับใครก็พอ
- C. รายได้ไม่แน่นอนก็ไม่ใช่ไร ถ้าได้ทำงานที่ชอบและถนัด ก็พร้อมลุย

6. อะไรที่บอกความเป็นคุณได้ดีที่สุด

- A. ฝันอยากเป็นเจ้าของกิจการ แม้จะทำอะไรไม่เป็นก็ตาม
- B. มักคิดอะไรใหม่ ๆ ออกมาเสมอ แม้จะไม่เคยทำก็ตาม
- C. หยิบจับอะไรก็สร้างรายได้ตลอด

8. นิสัยการออมของคุณเป็นแบบไหน

- A. เงินเหลือจากการใช้จ่ายค่อยเอาไปออม รู้สึกไม่กดดันดี
- B. ตั้งเป้าหมายในการออมเงินไว้เสมอ ส่วนใหญ่ไว้ซื้อของที่อยากได้
- C. ไม่ได้แค่เก็บออม ยังแบ่งเงินไปลงทุนและซื้อประกันชีวิตด้วย

10. สิ่งที่คุณมักพบเมื่อเข้าสู่สิ้นเดือน

- A. ชีวิตนี้อยู่ได้ด้วยบัตรเครดิตและบัตรกดเงินสด
- B. ใช้จ่ายอย่างประหยัดสุดชีวิต
- C. ไม่เคยเจอปัญหาว่าเงินไม่พอใช้

12. ถ้าลูกค้าประจำของคุณมีออเดอร์สั่งของด่วนจากคุณ แต่คุณมีแผนเดินทางไปพักผ่อนต่างประเทศในช่วงนั้นพอดี

- A. บอกลูกค้าตามตรงว่าไม่สะดวก
- B. แจ้งลูกค้าว่าเวลากะชั้น ทำส่งได้แค่บางส่วน
- C. วางแผนการผลิตเพื่อให้ทันส่งมอบและให้ลูกน้องที่ไว้ใจทำแทน

14. ถ้าคุณมีความสามารถพิเศษคือการปลูกต้นไม้ คุณจะ...

- A. ปลูกต้นไม้ขาย
- B. ปลูกขายเองบ้าง และซื้อพันธุ์ไม้ใหม่ ๆ มาขายเสริม
- C. หาข้อมูลเรื่องการจัดสวนเพิ่มเติม

แนวคำตอบกิจกรรม “คุณพร้อมเป็นผู้ประกอบการแล้วหรือยัง” (สำหรับผู้สอน)

ตอบข้อ A. มากที่สุด คุณจัดอยู่ในกลุ่ม “เพิ่มความรู้”

ยังมีบุคลิกของมนุษย์เงินเดือนซ่อนอยู่ แม้การเป็นเจ้าของกิจการจะอิสระ ไม่ต้องทำงานให้ใคร นอกจากตัวเอง แต่ก็แฝงด้วยภาระความรับผิดชอบ ไม่มีคำว่าลาหยุด ไม่มีคำว่าแน่นอน เพราะทุกอย่างเปลี่ยนแปลงได้เสมอ คุณจึงต้องพร้อมรับความเสี่ยงให้ได้ ลองถามตัวเองอีกครั้งว่า คุณต้องการเป็นเจ้าของกิจการเพราะอะไร แล้วเริ่มสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ตนเอง โดยคุณตัวอย่างผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จว่าเขาก้าวผ่านมาได้อย่างไร เรียนรู้จากสิ่งเหล่านั้นและหมั่นหาความรู้ในสิ่งที่ถนัด เสริมทักษะด้านบริหารด้านการตลาดและเรื่องการจัดการเงิน ไม่มีอะไรที่เข้าเงินไปหรือ

ตอบข้อ B. มากที่สุด คุณจัดอยู่ในกลุ่ม “หาประสบการณ์”

คุณมีบุคลิกของผู้ประกอบการแล้ว แต่อาจต้องฝึกปรีพร้อมทักษะและหาประสบการณ์มากขึ้น คุณสามารถแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าได้ แม้ไม่ถึงกับเพอร์เฟกต์ก็ตาม ลองหาความรู้เรื่องการวางแผนการเงิน เริ่มทำความเข้าใจตลาดและรู้จักเครือข่ายทางธุรกิจให้มากขึ้น รู้ให้ลึกและให้กว้าง ระหว่างนี้อาจทำเป็นอาชีพเสริมควบคู่กับงานประจำไปพลาง ๆ ก่อน ลองผิดลองถูก แล้วเก็บเกี่ยวเป็นประสบการณ์ ก่อนก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการเต็มตัว

ตอบข้อ C. มากที่สุด คุณจัดอยู่ในกลุ่ม “พร้อมลุย”

ยินดีด้วย คุณมีบุคลิกและคุณสมบัติของผู้ประกอบการเพราะมีมุมมองของนักบริหารและนักการตลาดในตัวคุณรู้จักวางแผน การแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาจะมาอย่างไร คุณมีแผนสำรองและมีวิธีการจัดการเสมอ เป็นคนที่มีไหวพริบ มีมุมมองที่จะต่อยอดกิจการของคุณ คุณจัดการการเงินได้ดี ที่สำคัญคุณมีความมุ่งมั่นกับงาน เลือกที่จะรู้ลึกลงไปให้ลึกและกว้าง ซึ่งทำให้คุณเห็นภาพรวมของธุรกิจและทางเดินของคุณที่ชัดเจน

กิจกรรมที่ 5.2 ฝึกเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย (การบ้านประจำสัปดาห์)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนแผนธุรกิจสำหรับเป็นข้อมูลประเมินความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจและวางแผนการบริหารจัดการให้เป็นระบบ
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักองค์ประกอบของแผนธุรกิจและวิธีเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ตัวอย่างแผนธุรกิจขายเครื่องสำอางออนไลน์ (แผนฉบับย่อ)

วิธีการ

1. ผู้สอนอธิบายวิธีการเขียนแผนธุรกิจว่าควรประกอบด้วยหัวข้ออะไรบ้าง แต่ละหัวข้อต้องแสดงรายละเอียดที่สำคัญอย่างไร โดยยกตัวอย่างจากแผนธุรกิจขายเครื่องสำอางออนไลน์
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกเขียนแผนธุรกิจที่ตนเองสนใจลงทุน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของธุรกิจดังกล่าว (อาจเขียนแผนธุรกิจเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้)
3. ผู้สอนให้ตัวแทนผู้เรียนนำเสนอแผนธุรกิจของตนเองประมาณ 10 นาที หลังจากนั้นให้ผู้เรียนคนอื่นแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายร่วมกัน

คำแนะนำ

ผู้สอนอาจให้คำแนะนำเพิ่มเติมแก่ผู้เรียนว่า แม้ “บทสรุปผู้บริหาร” จะปรากฏเป็นส่วนแรกของแผนธุรกิจ แต่ผู้เรียนควรเขียนส่วนนี้เป็นลำดับสุดท้าย เพราะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดจากแผนธุรกิจมาเขียน ขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ควรเขียนเป็นลำดับแรก

การประเมินผล

วัตถุประสงค์ : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ (Awareness) และการฝึกปฏิบัติ (Practice) ของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการเขียนแผนธุรกิจที่ตนเองสนใจ

วิธีการประเมินผล : ผู้สอนสังเกตการคิดวิเคราะห์ การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงการเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ และความรู้รอบตัวอื่น ๆ มาสู่การจัดทำแผนธุรกิจ

เกณฑ์การประเมินผล : ผ่านการประเมิน เมื่อผู้เรียนสามารถเขียนแผนธุรกิจที่ตนเองสนใจลงทุน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของแผนธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถศึกษาแนวคำตอบได้จากตัวอย่างแผนธุรกิจขายเครื่องสำอางออนไลน์

แนวคำตอบกิจกรรม “ฝึกเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย” (สำหรับผู้สอน)

ตัวอย่างแผนธุรกิจขายเครื่องสำอางออนไลน์ (แผนฉบับย่อ)

1. บทสรุปผู้บริหาร

ธุรกิจขายเครื่องสำอางออนไลน์ “Beauty Day” จัดตั้งขึ้นโดยการร่วมทุนของ 2 พี่น้องที่มีประสบการณ์ในธุรกิจเครื่องสำอาง และมีความรู้ด้านการตลาด บัญชีและการเงินเป็นอย่างดี โดยจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิวน้ำหอม และเครื่องสำอางที่ได้มาตรฐานและเป็นสินค้ายอดนิยมของท้องตลาดโดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงวัยทำงาน และวัยรุ่น ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องความสวยความงาม และซื้อเครื่องสำอางเป็นสินค้าในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ตลาดเครื่องสำอางในประเทศไทยเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ธุรกิจเครื่องสำอางมีการแข่งขันค่อนข้างสูง โดยมีคู่แข่งที่จัดจำหน่ายสินค้าในลักษณะเดียวกันทางออนไลน์และออฟไลน์จำนวนมาก แต่ร้านค้าออนไลน์ที่ขายเครื่องสำอางระดับกลางถึงระดับ High end ในลักษณะ Multi-brand ยังมีไม่มากนัก

Beauty Day เห็นโอกาสในธุรกิจดังกล่าว จึงได้จัดจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์หลายช่องทาง คือ Facebook Line@ Instagram และเว็บไซต์ e-Commerce (Lazada และ Shopee) เพื่อให้เข้าถึงลูกค้าในวงกว้าง โดยขายสินค้าในราคาใกล้เคียงกับราคาเฉลี่ยของท้องตลาด แต่เน้นการทำโปรโมชั่นทุกเดือน และการให้บริการหลังการขายที่ดี เพื่อดึงดูดให้ลูกค้ารายใหม่และรายเดิมซื้อสินค้าที่ร้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ Beauty Day จะใช้เงินทุนเริ่มต้นกิจการ 50,000 บาท สำหรับสต็อกสินค้าที่คาดว่าจะขายได้ในช่วงแรก โดยประมาณการยอดขายเดือนแรกที่ 20,000 บาท และเติบโตเดือนละ 30% ซึ่งจะทำให้กิจการคืนทุนได้ภายใน 6 เดือน หากยอดขายสูงหรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ กิจการได้จัดทำแผนเพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวแล้ว

2. ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ

ร้านขายเครื่องสำอางออนไลน์ “Beauty Day” ตั้งขึ้นโดยการร่วมทุนของ 2 พี่น้อง (คุณณิชาและคุณณิชา) ซึ่งเคยทดลองใช้และรีวิวเครื่องสำอางมาแล้วหลายประเภท โดยคุณณิชาสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ด้านการตลาด มีประสบการณ์ทำงานในร้านขายเครื่องสำอางชื่อดังอย่าง SEPHORA และ EVEANDBOY ทำให้รู้จักเครื่องสำอางต่าง ๆ เป็นอย่างดี ขณะที่คุณณิชากำลังศึกษาในระดับ ปวส. 2 ด้านบัญชีและการเงิน มีประสบการณ์ในการทำบัญชีที่บริษัทขนาดเล็กแห่งหนึ่ง จึงเห็นช่องทางที่จะร่วมทุนขายเครื่องสำอางผ่านช่องทางออนไลน์

3. ผลិតภัณฑ์

Beauty Day จำหน่ายผลิตภัณฑ์บำรุงผิว (เซรั่มและโลชั่น) น้ำหอม และเครื่องสำอาง (เวชสำอาง แบนด์แคนด์เตอร์ แบนด์เกาหีส และแบนด์ญี่ปุ่น) ระดับกลางและระดับ High end ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นสินค้ายอดนิมกว่า 20 ยี่ห้อ ทั้งที่ผลิตขึ้นในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ

4. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือ ผู้หญิงวัยทำงาน วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ โดย

- **วัยทำงาน** เป็นกลุ่มลูกค้าหลัก เนื่องจากมีกำลังซื้อค่อนข้างสูงและต้องการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับตนเอง

- **วัยรุ่น** เป็นวัยที่เริ่มดูแลตนเองและสนใจเรื่องความสวยความงาม

- **วัยผู้ใหญ่** เป็นวัยที่ต้องการดูแลผิวพรรณหรือความงามให้คงอยู่และดูดีอ่อนกว่าวัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับตนเอง

ทั้งนี้ Beauty Day จะเริ่มโฆษณาร้านค้าให้เป็นที่รู้จักผ่าน Facebook หลังจากนั้นจะใช้กลยุทธ์แบบปากต่อปากเพื่อดึงดูดลูกค้ารายใหม่

5. สถานะตลาดและการแข่งขัน

ตลาดเครื่องสำอางในประเทศไทยเติบโตต่อเนื่องทุกปีในอัตราที่สูงกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) โดยในปี 2560 มีมูลค่ารวมกว่า 1.68 แสนล้านบาท หรือเติบโต 7.8% เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากเครื่องสำอางกลายเป็นสินค้าในชีวิตประจำวันของคนในยุคปัจจุบันทั้งเพศชาย เพศหญิง และทุกช่วงวัยต่างให้ความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพ ความงาม และผิวพรรณ รวมทั้งการดูแลตัวเองมากขึ้น ขณะที่ผู้ประกอบการได้พัฒนานวัตกรรมและสินค้าใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง

ส่วนแบ่งการตลาดของธุรกิจเครื่องสำอางไทยจำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้ (1) ผลิตภัณฑ์ดูแลผิว 47% (2) ผลิตภัณฑ์ผม 18% (3) เครื่องสำอาง 14% (4) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทำความสะอาดร่างกาย 16% และ (5) น้ำหอม 5% (ที่มา: Euromonitor) ทั้งนี้ ธุรกิจเครื่องสำอางมีการแข่งขันค่อนข้างสูงจากผู้ประกอบการไทยและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ร้านขายเครื่องสำอางออนไลน์ที่ขายสินค้าระดับกลางถึงระดับ High end ในลักษณะ Multi-brand ยังมีไม่มากนัก ดังนั้น เพื่อสร้างความแตกต่างหรือความได้เปรียบเหนือคู่แข่งรายอื่น ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางจะต้องพัฒนาหรือจัดจำหน่ายสินค้าให้สอดคล้องกับแนวโน้มสำคัญดังต่อไปนี้

- **กระแสนิยมรักสุขภาพ** ส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจวัตถุดิบที่มาจากธรรมชาติ (เช่น สมุนไพร และผลิตภัณฑ์ออแกนิก) และบรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (เช่น บรรจุภัณฑ์ที่เป็นขวดแก้ว หรือกล่องสินค้าที่ย่อยสลายได้)

- **นวัตกรรมความงาม** ที่ตอบโจทย์ทุกปัญหาและความต้องการของผู้บริโภคที่มีอย่างไม่จำกัด เช่น นวัตกรรมลดริ้วรอย/ปกป้องผิวจากมลภาวะ หรือการคิดค้นสูตรเครื่องสำอางที่มีกลิ่นหอมและช่วยให้ผู้ใช้รู้สึกผ่อนคลายและสดชื่น

- **การใช้ Internet of Thing (IoT)** ในการคิดค้นวิจัยผลิตภัณฑ์และสร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภค เช่น การใช้เซ็นเซอร์ผนึกกับผิวหนังเพื่อตรวจวัดค่าแสง UV พร้อมรายงานให้ผู้ใช้ทราบผ่านโทรศัพท์มือถือแบบ Real time การสร้างแอปพลิเคชันเพื่อแจ้งเตือนผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อร่างกาย หรือการสแกนใบหน้าเพื่อวัดค่าอันตรายจากการใช้เครื่องสำอาง

6. แผนการดำเนินงาน

(1) **แผนการตลาด** จัดจำหน่าย ประชาสัมพันธ์ และโฆษณาสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Facebook Line@ Instagram และเว็บไซต์ e-Commerce (Lazada และ Shopee) ภายใต้ชื่อ “Beauty Day” เนื่องจากเป็นช่องทางที่สะดวก ต้นทุนต่ำ สามารถขยายกลุ่มลูกค้าได้เร็วและเข้าถึงกลุ่มลูกค้ารายตัวได้ ทั้งนี้ ร้าน Beauty Day จะตั้งราคาขายสินค้าในระดับเดียวกับราคาเฉลี่ยของท้องตลาด (สินค้ามีราคาตั้งแต่หลักร้อยบาทไปจนถึงหลายพันบาท) โดยจะจัดโปรโมชั่นกระตุ้นยอดขายทุกเดือน เช่น ให้ส่วนลด 20% เมื่อซื้อสินค้าครบ 2,000 บาท หรือให้คูปองส่วนลด 5% เมื่อซื้อสินค้าครั้งถัดไป

(2) **แผนการผลิต** ทางร้านจะสั่งซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิว น้ำหอม และเครื่องสำอาง 20 ยี่ห้อ จาก Supplier หลายราย มาจัดจำหน่าย โดยจะสั่งซื้อเพิ่มเมื่อสินค้าในคลังมีปริมาณคงเหลือเพียงพอที่จะขายได้อีก 1 เดือน เนื่องจากต้องใช้เวลาในการสั่งซื้อประมาณ 1 สัปดาห์ และสำรองไว้หากมีการจัดส่งสินค้าผิดพลาดหรือล่าช้า นอกจากนี้ บริษัทจะตรวจสอบคุณภาพสินค้าทุกชิ้นว่าผลิตได้ตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ยกเว้นในกรณี que ที่สั่งซื้อปริมาณมากจะสุ่มตรวจลักษณะภายนอก เช่น บรรจุภัณฑ์ สี และกลิ่น เป็นจำนวน 10% ของสินค้า que ที่สั่งซื้อทั้งหมด หากสินค้าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดจะส่งคืนให้ Supplier ต่อไป

(3) **แผนการเงิน** คุณณเดอมมาลย์และคุณณเดอปรางมีเงินเก็บรวมกัน 100,000 บาท โดยจัดสรรเงิน 50,000 บาท เป็นทุนเริ่มต้นธุรกิจ (สต็อกสินค้า) ที่เหลือเก็บไว้เป็นทุนสำรองเผื่อฉุกเฉินหรือเสริมสภาพคล่องของกิจการ โดยประมาณการยอดขายเดือนแรก 20,000 บาท หลังจากนั้นคาดว่าจะเติบโตเพิ่มขึ้นเดือนละ 30% ทั้งนี้ คาดว่ากิจการจะคืนทุนได้ภายใน 6 เดือน และจะแบ่งผลกำไรในอัตราเท่ากัน

(4) **แผนการบริหารจัดการ**

- **ระบบรับชำระเงิน** หากสินค้ามีราคาไม่เกิน 500 บาท จะรับชำระเป็นเงินสดหรือเก็บเงินปลายทาง แต่ถ้าสินค้ามีราคาสูงกว่านั้น ผู้ซื้อจะต้องโอนหรือชำระเงินล่วงหน้ามาที่บัญชีของร้านค้าซึ่งได้ผูกพร้อมเพย์กับธนาคารแห่งหนึ่ง เมื่อตรวจสอบว่าได้รับชำระเงินแล้วจะส่งมอบสินค้าต่อไป
- **การจัดส่งสินค้า** มีทั้งการส่งสินค้าทางไปรษณีย์ (แบบปกติ ลงทะเบียน ด่วนพิเศษ) และผู้ให้บริการรับส่งสินค้าเอกชน โดยคิดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งตามน้ำหนักสินค้าและระยะทาง หรือฟรีค่าจัดส่งหากสั่งซื้อสินค้าที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2,000 บาท
- **การบริหารงาน** คุณณเดอมมาลย์และคุณณเดอปรางแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้
 - **คุณณเดอมมาลย์** รับผิดชอบด้านการตลาด การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและเป็นผู้ตอบคำถาม/ ชี้แจงปัญหาแก่ลูกค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งดูแลการจัดซื้อสินค้าและสต็อกสินค้า
 - **คุณณเดอปราง** รับผิดชอบด้านบัญชีและการเงิน การจัดส่งสินค้า และการจัดการเรื่องทั่วไปของกิจการ เช่น ค่าน้ำค่าไฟ

(5) **แผนฉุกเฉิน** ร้าน Beauty day ได้จัดทำแผนเพื่อรับมือและหาแนวทางแก้ไขในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

- **กรณีที่ยอดขายสูงกว่าที่คาดการณ์ 10%**
 - **ด้านการตลาด** พิจารณาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้ผู้บริโภค และขยายช่องทางการจำหน่ายเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการเติบโตของยอดขายแต่ละช่องทาง
 - **ด้านการเงิน** วางแผนและบริหารเงินให้สอดคล้องกับปริมาณการสั่งซื้อและยอดขายที่เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มเงินสำรอง/ ทุนหมุนเวียนให้รองรับปริมาณการสั่งซื้อที่เพิ่มขึ้น
 - **ด้านการผลิต** วางแผนปริมาณการสั่งซื้อจากแหล่งผลิตให้เพียงพอกับการจัดจำหน่ายในแต่ละช่องทาง รวมทั้งเจรจากับ Supplier เพื่อขอส่วนลดทางการค้าเมื่อสั่งซื้อในปริมาณมาก
- **กรณีที่ยอดขายต่ำกว่าที่คาดการณ์ 10%**
 - **ด้านการตลาด** วิเคราะห์สภาวะตลาดและสภาพการแข่งขัน โดยเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อนกับคู่แข่งทางตรงและทางอ้อม เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้ยอดขายไม่เป็นไปตามคาดการณ์ และปรับกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการตลาดและกลุ่มเป้าหมาย
 - **ด้านการเงิน** จัดโปรโมชั่นเพื่อกระตุ้นยอดขายและเพิ่มเงินสดรับของกิจการ เช่น ลดราคา 50% หรือ ซื้อ 1 แถม 1 รวมทั้งหาแหล่งทุนฉุกเฉินสำหรับจ่ายค่าสินค้าให้ Supplier หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของกิจการ
 - **ด้านการผลิต** ลดปริมาณการสั่งซื้อจากแหล่งผลิต หรือขอขยาย Credit term ในการชำระเงินกับ Supplier เพื่อลดต้นทุนของธุรกิจ

กิจกรรมที่ 5.3 คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน (ประมาณ 15 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักต้นทุนในการประกอบธุรกิจ และจำแนกได้ว่าอะไรเป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร และต้นทุนของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นต้นทุนประเภทใด
2. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการบริหารต้นทุนเพื่อให้ธุรกิจมีกำไร เช่น ลดต้นทุนที่ไม่จำเป็น

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบกิจกรรม “คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน”

วิธีการ

1. ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม (อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)
2. ผู้สอนแจกใบกิจกรรม “คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน” ให้แต่ละกลุ่ม
3. ผู้เรียนกรอกรายการต้นทุนสินค้าของธุรกิจที่ต้องการลงทุน จากนั้นแยกประเภทต้นทุนดังกล่าวว่าเป็นต้นทุนคงที่ หรือต้นทุนผันแปรลงในใบกิจกรรม
4. สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ว่าต้นทุนของธุรกิจส่วนใหญ่เป็นต้นทุนคงที่หรือต้นทุนผันแปร และจะมีแนวทางในการบริหารต้นทุนอย่างไร
5. ผู้สอนให้ตัวแทนของกลุ่มที่มีต้นทุนรวมสูงสุด หรือมีต้นทุนผันแปรมากที่สุดออกมาอภิปรายรายละเอียดของต้นทุน และแนวทางบริหารต้นทุนของกลุ่มให้ผู้เรียนคนอื่นทราบ

คำแนะนำ

ผู้สอนอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมในเรื่องการบริหารต้นทุนเพื่อทำให้ธุรกิจมีกำไรมากขึ้น ในกรณีที่ต้นทุนของกิจการค่อนข้างสูง และรายรับสูงกว่าต้นทุนไม่มากนัก โดยอาจแนะนำให้ผู้เรียนลดต้นทุนผันแปรลงตามความเหมาะสม เช่น จากตัวอย่างธุรกิจร้านขายกาแฟ ผู้ขายอาจลดต้นทุนโดยจัดสรรวัตถุดิบที่เป็นต้นทุนผันแปรให้พอดีกับปริมาณการขายต่อวัน หรือสต็อกวัตถุดิบที่ไม่เสีย เช่น แก้ว หลอด และทิชชู ในปริมาณที่เหมาะสม

ตัวอย่างใบกิจกรรม “คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน” (สำหรับผู้สอน)

ตัวอย่าง – ร้านขายกาแฟ		
รายการ	ต้นทุนคงที่ (บาท)	ต้นทุนผันแปร (บาท)
1. เครื่องชงกาแฟ และเครื่องบดกาแฟ 50,000 บาท	50,000	
2. เมล็ดกาแฟ 1,500 บาท (กิโลกรัมละ 500 บาท x 3 กิโลกรัม)		1,500
3. นมสด 160 บาท (ลิตรละ 40 บาท x 4 ลิตร)		160
4. น้ำเชื่อม 90 บาท (กิโลกรัมละ 30 บาท x 3 กิโลกรัม)		90
5. น้ำตาล 125 บาท (กิโลกรัมละ 25 บาท x 5 กิโลกรัม)		125
6. นมข้นหวาน 200 บาท (กระป๋องละ 20 บาท x 10 กระป๋อง)		200
7. นมข้นจืด 200 บาท (กระป๋องละ 20 บาท x 10 กระป๋อง)		200
8. แก้วตวงกาแฟ 280 บาท	280	
9. แก้วช็อตกาแฟ 80 บาท	80	
10. ซ้อนกาแฟ 5 คัน 100 บาท	100	
11. เครื่องตีฟองนม 80 บาท	80	
12. แก้วพร้อมฝาปิด 300 บาท (100 ใบ/ แพ็ก แพ้กละ 300 บาท x 1 แพ็ก)		300
13. หลอดกาแฟ 40 บาท (100 หลอด/ แพ็ก แพ้กละ 20 บาท x 2 แพ็ก)		40
14. ค่าทิชชู 100 บาท		100
15. ค่าเช่าร้าน 5,000 บาท	5,000	
16. น้ำแข็งหลอดเล็ก 60 บาท (กระสอบละ 30 บาท x 2 กระสอบ)		60
17. ค่าน้ำและค่าไฟ 1,000 บาท	1,000	
	56,540	2,775
ต้นทุนทั้งสิ้น		59,315

ใบกิจกรรม “คุณเข้าใจเรื่องต้นทุนมากแค่ไหน” (สำหรับผู้เรียน)

ธุรกิจของคุณ.....		
รายการ	ต้นทุนคงที่ (บาท)	ต้นทุนผันแปร (บาท)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
ต้นทุนทั้งสิ้น		

ส่วนที่ 3

ชุดภารกิจฝึกฝน

ชุดภารกิจฝึกฝน

🕒 ระยะเวลา : 5 – 8 สัปดาห์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ :

เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยนำความรู้ที่ได้รับจากชุดความรู้ฝึกคิด เรื่อง การวางแผนทางการเงินจากบทที่ 2 “การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า” มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคุ้นเคยกับการวางแผนและจัดสรรเงินตามบริบทของตน รวมทั้งปลูกฝังวินัยทางการเงิน อันนำไปสู่พฤติกรรมทางการเงินที่ดีต่อไป นอกจากนี้ ยังให้ผู้เรียนฝึกตั้งเป้าหมายทางการเงิน เพื่อวางแผนระยะยาวสำหรับอนาคตซึ่งเชื่อมโยงสู่การประกอบอาชีพตามการเรียนรู้ในบทที่ 5 “เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ...เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน” อีกด้วย

หัวข้อเนื้อหาสำหรับผู้สอน

1. แนะนำชุดภารกิจฝึกฝน
2. แนวทางการเชื่อมโยงชุดภารกิจฝึกฝนกับชุดความรู้ฝึกคิด
3. คู่มือการมอบหมายภารกิจ

1. แนะนำชุดภารกิจฝึกฝน

ชุดภารกิจฝึกฝนนี้ประกอบด้วย 6 ภารกิจ ซึ่งมีแบบฝึกฝนทั้งส่วนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และส่วนที่เป็นการบ้าน โดยเริ่มจากการสำรวจและประเมินตนเอง ผ่านการบันทึกรายรับ-รายจ่าย และเพิ่มความท้าทายโดยการวิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง ส่วนใดเป็นรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็น ซึ่งนำไปสู่การทบทวนและปรับพฤติกรรมกรรมการใช้จ่าย โดยมีการวางแผน จัดสรร และตั้งเป้าหมายไว้ล่วงหน้า

ทั้งนี้ การฝึกปฏิบัติจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้บันทึกรายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง โดยสอดแทรกเนื้อหาการเรียนรู้หัวข้อต่าง ๆ ควบคู่กันไปในแต่ละภารกิจเพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบันทึกรายรับ-รายจ่าย และการจัดสรรเงิน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าเป็นเรื่องยากและไกลตัว

นอกจากนี้ ยังมีส่วนของการทบทวนที่ให้ผู้เรียนได้สรุปผลลัพธ์ของการฝึกฝนในแต่ละภารกิจ และได้ประเมินตนเองร่วมกับผู้สอน เพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

แต่ละภารกิจประกอบด้วย

ด้าน : แบบฝึกฝนในห้องเรียน

จุด : แบบฝึกฝนบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์ เป็นการบ้าน

บททวน : การสรุป และประเมินโดยผู้เรียนและผู้สอน เป็นการบ้าน

ภาพรวมภารกิจ	แบบฝึกฝนในห้องเรียน	แบบฝึกฝนที่เป็นการบ้าน
ภารกิจที่ 1 รู้จักตนเอง ให้ผู้เรียนสำรวจตนเองว่ามีความฝันอยากเป็นหรืออยากทำอะไร เพื่อชี้ให้เห็นว่าการทำทุกความฝันให้สำเร็จล้วนแต่จำเป็นต้องใช้เงินขับเคลื่อน โดยภารกิจนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มสำรวจพฤติกรรมกรรมการใช้จ่ายของตนเอง และสร้างแรงจูงใจให้เห็นความจำเป็นในการบันทึกรายรับรายจ่าย	ด้าน 1	จุด 1 ทบทวน 1
ภารกิจที่ 2 ตามรอยเงินหาย ให้ผู้เรียนได้ฝึกจำแนกรายจ่ายจำเป็นและไม่จำเป็น และนำวิธีการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	ด้าน 2	จุด 2 ทบทวน 2

Tips

ผู้สอนควรมอบหมายภารกิจที่ 1 ก่อนเริ่มเรียนบทที่ 2 “การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อนทำก่อน รวยกว่า” เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองทำด้วยตนเองแล้วสะท้อนประสบการณ์ลองผิดลองถูกมาประกอบการเรียนรู้เรื่อง การวางแผนทางการเงินในบทที่ 2 ต่อไป

ภาพรวมภารกิจ	แบบฝึกฝนในห้องเรียน	แบบฝึกฝนที่เป็นการบ้าน
<p>ภารกิจที่ 3 ออมง่าย ๆ ลดรายจ่ายไม่จำเป็น</p> <p>กระตุ้นให้ผู้เรียนเก็บออมจากการลดรายจ่ายไม่จำเป็น โดยเริ่มจากการลดรายจ่ายไม่จำเป็น 1 รายการ เพื่อให้เห็นว่า การเพิ่มเงินออมสามารถเริ่มทำได้ง่าย ๆ จากการลดรายจ่ายไม่จำเป็น (แต่ในทางกลับกัน การใช้จ่ายอย่างไม่ระวังทำให้มีรายจ่ายไม่จำเป็นเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เงินออมที่พึงเก็บออมได้ลดลง)</p>	ด้าน 3	จุด 3 ทบทวน 3
<p>ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น</p> <p>ให้ผู้เรียนทบทวนว่าสามารถลดรายจ่ายไม่จำเป็นได้ตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด รวมทั้งฝึกการจัดการจัดสรรเงินก่อนใช้โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน สำหรับ (1) การออม (2) รายจ่ายจำเป็น (3) รายจ่ายไม่จำเป็น และติดตามสถานการณ์การออมของตนเองด้วยการคำนวณสัดส่วนเงินออมต่อรายรับ (หากต้องการให้ผู้เรียนฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนสามารถมอบหมายให้ผู้เรียนทำภารกิจนี้ซ้ำได้)</p>	ด้าน 4	จุด 4 ทบทวน 4
<p>ภารกิจที่ 5 สะท้อนความคิด พิชิตฝัน</p> <p>สะท้อนผลลัพธ์ที่ได้จาก 4 ภารกิจข้างต้น โดยให้ผู้เรียนถอดบทเรียนจากการทำภารกิจที่ผ่านมา เช่น เคล็ดลับการออมเงิน รวมถึงทบทวนความฝันในอนาคตของตน พร้อมศึกษาข้อมูลว่าความฝันที่ตั้งไว้ต้องใช้เงินมากน้อยเพียงใด</p>	ด้าน 5	ทบทวน 5
<p>ภารกิจที่ 6 ตั้งเป้าหมายสู่อาคต</p> <p>ให้ผู้เรียนทดลองตั้งเป้าหมายการออมจากความฝันที่ตั้งไว้ และจัดทำแผนการออม ซึ่งจะประยุกต์ไปสู่การตั้งเป้าหมายทางการเงินเพื่อวางแผนอนาคตของตนต่อไป รวมทั้งเน้นย้ำว่าการมีวินัยทางการเงินที่ดีจะช่วยให้บรรลุฝันที่ตั้งใจไว้ได้</p>	ด้าน 6	-

Tips

ผู้สอนควรประเมินผลในแต่ละภารกิจให้เสร็จสิ้นก่อนมอบหมายภารกิจถัดไป และอาจให้ Feedback ในห้องเรียนร่วมด้วย เช่น ความครบถ้วนในการบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ทั้งนี้ การให้ Feedback อาจทำในภาพรวม หรือเป็นรายบุคคลก็ได้ ขึ้นกับการบริหารเวลาของผู้สอน

Tips

ผู้สอนสามารถเลือกมอบหมายภารกิจได้ตามความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และระยะเวลาในการสอน เช่น ลดการทำซ้ำในภารกิจที่ 4 หรือ ไม่ทำภารกิจที่ 6 ก็ได้

2. แนวทางการเชื่อมโยงชุดภารกิจฝึกฝนกับชุดความรู้ฝึกคิด

ผู้สอนสามารถแนะนำและมอบหมายภารกิจในชุดภารกิจฝึกฝนหลังเสร็จสิ้นการสอนเนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผลในแต่ละเรื่องของชุดความรู้ฝึกคิด โดยมีตัวอย่างแผนการใช้งาน ดังนี้

ตัวอย่างแผนการใช้ชุดคู่มือการสอน : สอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ (100 นาที) เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8
ชุดความรู้ฝึกคิด	<ul style="list-style-type: none"> แนะนำหลักสูตร Ice Breaking (20 นาที) บทที่ 1 พอเพียง (80 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> บทที่ 2 2.1 การวางแผนทางการเงิน (80 นาที) <p>ทางเลือกที่ 1 ● ▲ กล้องเพื่อนยิ้ม</p> <p>ทางเลือกที่ 2 ▲ Money Bingo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Quiz การวางแผนทางการเงิน (20 นาที) 2.2 การลงทุน (40 นาที) เกมโยนห่วง (20 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> Quiz การลงทุน (15 นาที) 2.3 หนี้ (30 นาที) แบบสาวคลั่งชอป (30 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> Quiz หนี้ (30 นาที) บทที่ 3 Digital Literacy (50 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> เกม Next time I will (20 นาที) บทที่ 4 ภัยทางการเงิน (80 นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> บทที่ 5 เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ (80 นาที) 	<p>ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่อง การเขียนแผนธุรกิจจาก บทที่ 5 ไปสู่การทดลอง ทำตามภารกิจที่ 6</p>
เวลาการสอน (นาที)	80 20	80 20	80 20	75 25	80 20	80 20	60 40	100
ชุดภารกิจฝึกฝน	<p>ภารกิจที่ 1 รู้จักตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 1 วาดความฝัน 	<p>ภารกิจที่ 2 ตามรอยเงินหาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 2 - วิเคราะห์รายจ่าย จำเป็น-ไม่จำเป็น - เงินหายไปไหน 	<p>ภารกิจที่ 3 ออมง่าย ๆ ลดรายจ่ายไม่จำเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 3 Challenge ลดรายจ่ายไม่จำเป็น 	<p>ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 4 จัดสรรเงินก่อนใช้ 	<p>ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง) จัดสรรเงินก่อนใช้ 	<p>ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง) จัดสรรเงินก่อนใช้ 	<p>ภารกิจที่ 5 สะท้อนความคิด พิชิตฝัน</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 5 สะท้อนผลลัพธ์จากการ ทำภารกิจทั้งหมด 	<p>ภารกิจที่ 6 ตั้งเป้าหมายสู่อาคต</p> <ul style="list-style-type: none"> ด้าน 6 ตั้งเป้าหมายและ ทำแผนการออม สรุปภาพรวม การเรียนรู้
การบ้าน	<p>จดบันทึกรายรับ-รายจ่าย</p> <p>สรุปและประเมิน</p>	<p>🏠 จด 1</p> <p>🏠 ทบทวน 1</p>	<p>🏠 จด 2</p> <p>🏠 ทบทวน 2</p>	<p>🏠 จด 3</p> <p>🏠 ทบทวน 3</p>	<p>🏠 จด 4</p> <p>🏠 ทบทวน 4</p>	<p>🏠 จด 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p> <p>🏠 ทบทวน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p>	<p>🏠 จด 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p> <p>🏠 ทบทวน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง)</p>	<p>🏠 ทบทวน 5</p>

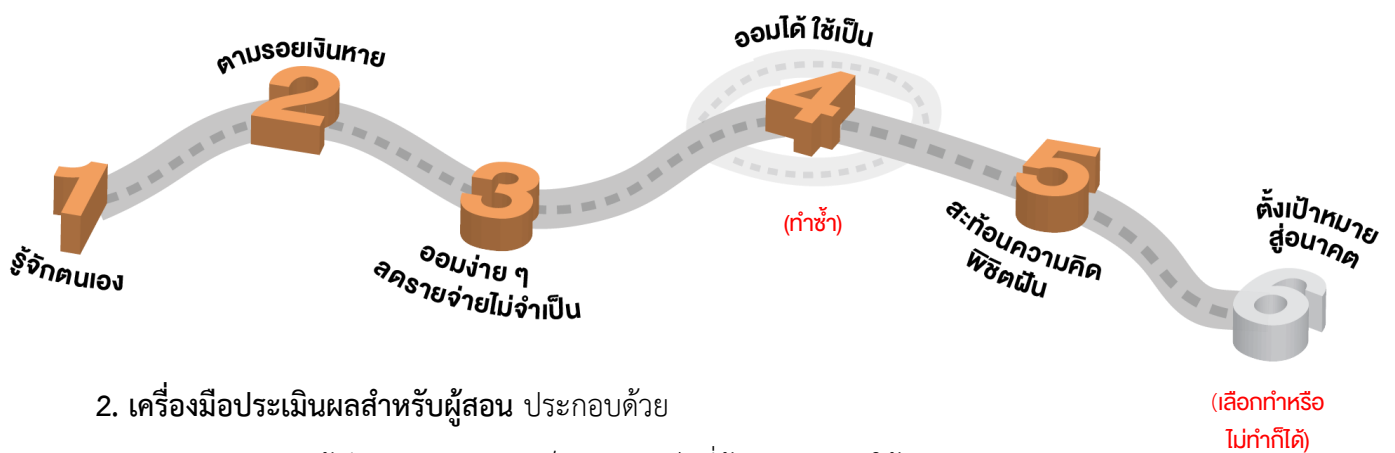
3. คู่มือการมอบหมายภารกิจ

ผู้สอนสามารถศึกษารายละเอียดภารกิจ และเครื่องมือประเมินผล เพื่อประกอบการมอบหมายภารกิจ ดังนี้

1. รายละเอียดภารกิจ ในแต่ละภารกิจประกอบด้วย

- วัตถุประสงค์
- อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม
- วิธีการ
- คำแนะนำ
- ตัวอย่างสำหรับผู้สอน

ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถมอบหมายภารกิจทั้ง 6 โดยเรียงลำดับตามรูปด้านล่างซึ่งภารกิจที่ 4 สามารถเลือกทำซ้ำได้มากกว่า 1 ครั้ง หากต้องการให้ผู้เรียนฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง และภารกิจที่ 6 เป็นทางเลือกที่ผู้สอนสามารถมอบหมายได้ตามความเหมาะสม

2. เครื่องมือประเมินผลสำหรับผู้สอน ประกอบด้วย

(1) แบบประเมินผู้เรียนรายบุคคล – เป็นแบบฟอร์มที่ผู้สอนสามารถใช้ติดตามพัฒนาการของผู้เรียน และความครบถ้วนในการบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์

(2) เกียรติบัตร – เป็นตัวอย่างวิธีการที่ผู้สอนสามารถใช้สื่อสารไปยังผู้ปกครองของผู้เรียนที่มีพัฒนาการดี เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคงพฤติกรรมทางการเงินที่ดีอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี ผู้สอนสามารถพิจารณาวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม เช่น ให้เพื่อนร่วมชั้นประเมินผลซึ่งกันและกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างแรงกระตุ้นในการทำภารกิจให้สำเร็จ

ภารกิจที่ 1 รู้จักตนเอง (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ และความจำเป็นในการบันทึกรายรับ-รายจ่าย
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ผ่านการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติจริง

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ชุดเอกสารภารกิจที่ 1 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission1.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร 3 ส่วน คือ (1) ด้าน 1 (2) จด 1 และ (3) ทบทวน 1)

วิธีการ แบ่งออกเป็น การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และการบ้าน

ในห้องเรียน

1. ผู้สอนแจกชุดเอกสารภารกิจที่ 1
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนวาดความฝันของตัวเองว่าอยากเป็นอะไร หรืออยากทำอะไรในอนาคต ลงในหน้าแรกของชุดเอกสารภารกิจที่ 1 หลังจากนั้นให้เขียนรายละเอียดต่าง ๆ ของความฝันลงในเอกสาร: ด้าน 1 โดยผู้เรียนสามารถระบุรายละเอียดได้มากกว่าที่แบบฟอร์มกำหนดได้
3. ผู้สอนแนะนำชุดภารกิจฝึกฝน และวิธีการบันทึกรายรับ-รายจ่ายเบื้องต้น
4. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำการบ้านประจำสัปดาห์ โดยในสัปดาห์นี้คือ ทดลองบันทึก รายรับ-รายจ่าย (เอกสาร: จด 1) รวมถึงสรุปทบทวน และประเมินความครบถ้วนในการบันทึก (เอกสาร: ทบทวน 1) และแจ้งให้ผู้เรียนส่งการบ้านประจำสัปดาห์ก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

การบ้าน

ผู้เรียนบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์ในเอกสาร: จด 1 และสรุปทบทวนความครบถ้วนในการบันทึกในเอกสาร: ทบทวน 1 เพื่อส่งให้ผู้สอนก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

คำแนะนำ

1. ภารกิจนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจตนเอง โดยเริ่มต้นจากความฝันที่ตนเองมี ซึ่งผู้สอนควรเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเห็นว่าความฝันส่วนใหญ่ต้องใช้เงินในการขับเคลื่อนเพื่อให้ทำตามความฝันได้สำเร็จ
2. ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สำรวจฐานะทางการเงิน (เช่น มีเงินออมหรือไม่) และพฤติกรรมทางการเงิน (เช่น ชื่อของฟุ่มเฟือยหรือไม่) โดยอาจตั้งคำถาม หรือชักชวนให้ผู้เรียนอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อชี้ให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ว่าทำให้ได้รู้จักตนเอง และเป็นพื้นฐานในการสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม นอกจากนี้ อาจยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือประสบการณ์ของตนเอง หรือคนรอบข้างที่มีวินัยในการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย แล้วประสบความสำเร็จเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนจดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission1.pdf

ภารกิจที่ 2 ตามรอยเงินหาย (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกจำแนกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น และนำไปประยุกต์ใช้กับการบันทึก รายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจพฤติกรรมทางการเงินของตนเองผ่านการบันทึกรายรับ-รายจ่าย

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ชุดเอกสารภารกิจที่ 2 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission2.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร 3 ส่วน คือ (1) ด้าน 2 (2) จุด 2 และ (3) ทบทวน 2)

วิธีการ แบ่งออกเป็นกรฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และการบ้าน

ในห้องเรียน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนรายจ่ายในสัปดาห์ก่อน (เอกสาร: จุด 1) และให้จำแนกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - (1) ให้ผู้เรียนเติมหัวตารางที่เว้นว่างไว้ในเอกสาร: จุด 1 (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ตัวอย่างสำหรับผู้สอน)
 - (2) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์รายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็นของตนเองพร้อมทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ว่ารายการใดเป็นรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น

ผู้สอนอาจสุ่มเลือกผู้เรียนให้ยกตัวอย่างรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น พร้อมเหตุผล เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การทำภารกิจต่อไป

2. ผู้สอนแจกชุดเอกสารภารกิจที่ 2
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนรวมยอดรายจ่ายไม่จำเป็นที่เกิดขึ้นในสัปดาห์ก่อน และให้เลือกรายการที่มีจำนวนเงินรวมสูงสุด 3 อันดับแรก และคำนวณเป็นรายจ่ายสำหรับ 1 ปี (52 สัปดาห์) ในเอกสาร: ด้าน 2
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกลดรายจ่ายไม่จำเป็น 1 รายการในสัปดาห์นี้ โดยยังไม่ต้องระบุจำนวนเงินที่จะลด
5. ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำการบ้านประจำสัปดาห์ โดยในสัปดาห์นี้คือ บันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งผู้เรียนจะต้องบันทึกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น (เอกสาร: จุด 2) สรุปทบทวนและประเมินความครบถ้วนในการบันทึก พร้อมทั้งทบทวนว่าตนเองสามารถลดรายจ่ายไม่จำเป็นได้ตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ (เอกสาร: ทบทวน 2) และแจ้งให้ผู้เรียนส่งการบ้านประจำสัปดาห์ก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

การบ้าน

ผู้เรียนบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์ในเอกสาร: จุด 2 และสรุปทบทวนความครบถ้วนในการบันทึก และการลดรายจ่ายไม่จำเป็นในเอกสาร: ทบทวน 2 เพื่อส่งให้ผู้สอนก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

คำแนะนำ

1. ภารกิจนี้ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย โดยแยกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น จะช่วยให้วิเคราะห์ได้ว่ารายจ่ายที่ลดลงจะทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยให้วางแผนจัดการเงินได้ดีขึ้น

2. ในการวิเคราะห์รายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น ผู้สอนควรสื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าแต่ละคนมีมุมมองด้านความจำเป็นในการใช้จ่ายต่างกัน ซึ่งทำให้จำแนกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็นแตกต่างกันได้ ทั้งนี้ ผู้สอนควรสังเกตการวิเคราะห์ของผู้เรียนว่ามีเหตุผลในการจำแนกค่าใช้จ่ายได้เหมาะสมหรือไม่ และควรให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาโดยไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission2.pdf

ภารกิจที่ 3 ออมง่าย ๆ ลดรายจ่ายไม่จำเป็น (ประมาณ 20 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการออมเงินจากการลดรายจ่ายไม่จำเป็น
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการลดรายจ่ายกับเพื่อนซึ่งจะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการลดรายจ่ายต่อไป

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ชุดเอกสารภารกิจที่ 3 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission3.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร 3 ส่วน คือ (1) ด้าน 3 (2) จุด 3 และ (3) ทบทวน 3)

วิธีการ แบ่งออกเป็นภารกิจฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และการบ้าน

ในห้องเรียน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายโดยการจำแนกรายจ่าย จำเป็น-ไม่จำเป็น (อาจแบ่งเป็นกลุ่มเพื่ออภิปราย) หลังจากนั้นอาจตั้งคำถามว่าในสัปดาห์ที่ผ่านมาใครสามารถลดรายจ่ายไม่จำเป็นได้ตามที่ตั้งใจไว้บ้าง และใครมีเงินออมเพิ่มขึ้นจากการลดรายจ่ายไม่จำเป็นบ้าง (เอกสาร: ทบทวน 2) เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การทำภารกิจต่อไป
2. ผู้สอนแจกชุดเอกสารภารกิจที่ 3
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำ Challenge โดยเลือกลดรายจ่ายไม่จำเป็น 1 รายการสำหรับสัปดาห์นี้ พร้อมทั้งระบุรายการ และจำนวนเงินที่ตั้งใจจะลดให้ชัดเจน ในเอกสาร: ด้าน 3 ซึ่งรายการที่เลือกอาจซ้ำกับรายการที่ตั้งใจจะลดในสัปดาห์ที่ผ่านมาหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนทำ Challenge ให้สำเร็จ
4. ผู้สอนมอบหมายการบ้านประจำสัปดาห์ โดยให้ผู้เรียนบันทึกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น (เอกสาร: จุด 3) และพยายามลดรายจ่ายไม่จำเป็นให้ได้ตามจำนวนเงินที่ตั้งใจไว้ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนสรุปทบทวนและประเมินความครบถ้วนในการบันทึก รวมทั้งสรุปผล Challenge (เอกสาร: ทบทวน 3) และแจ้งให้ผู้เรียนส่งการบ้านประจำสัปดาห์ก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

การบ้าน

ผู้เรียนบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์ในเอกสาร: จุด 3 และสรุปทบทวนความครบถ้วนในการบันทึก และผล Challenge ในเอกสาร: ทบทวน 3 เพื่อส่งให้ผู้สอนก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

คำแนะนำ

ผู้สอนควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนเห็นว่าเงินออมเพิ่มขึ้นได้เพียงแค่ลดรายจ่ายไม่จำเป็น รวมถึงอธิบายเพิ่มเติมว่าการลดรายจ่ายไม่จำเป็นทำได้หลายแนวทาง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกให้เหมาะสมกับตนเองได้ เช่น เลือกลดรายจ่ายไม่จำเป็นที่มีจำนวนเงินรวมสูงสุดเป็นอันดับแรก หรือมีการใช้จ่ายบ่อยที่สุด หรือลดได้ง่ายที่สุด

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission3.pdf

ภารกิจที่ 4 ออมได้ ใช้เป็น (ประมาณ 25 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และฝึกฝนการจัดการจัดสรรเงินและการออมเงินก่อนใช้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการลดรายจ่ายกับเพื่อนซึ่งจะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการลดรายจ่ายต่อไป

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

- ชุดเอกสารภารกิจที่ 4 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission4.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร 3 ส่วน คือ (1) ด่าน 4 (2) จด 4 และ (3) ทบทวน 4)
- ชุดเอกสารภารกิจที่ 4 (สำหรับการทำซ้ำเพื่อฝึกฝนต่อเนื่อง)
http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission4_Cont.pdf
(ประกอบด้วยเอกสาร 3 ส่วน คือ (1) ด่าน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง) (2) จด 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง) และ (3) ทบทวน 4 (ฝึกฝนต่อเนื่อง))

วิธีการ แบ่งออกเป็น การฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และการบ้าน

ในห้องเรียน

1. ผู้สอนแจกชุดเอกสารภารกิจที่ 4
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำ Challenge ลดรายจ่ายไม่จำเป็นในสัปดาห์ที่ผ่านมาว่าเลือกลดรายการใด ประสบความสำเร็จหรือไม่ และใช้วิธีอะไร (อาจแบ่งเป็นกลุ่มเพื่ออภิปราย)
3. ผู้สอนทบทวนขั้นตอนการวางแผนทางการเงินที่ได้เรียนรู้จากเนื้อหาในบทที่ 2 “การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า” เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การทำภารกิจต่อไป
4. ผู้สอนแนะนำแนวทางในการจัดสรรเงิน โดยเน้นให้ออมก่อนนำไปใช้อย่างน้อย 10% ของรายรับแล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มสัดส่วนการออมให้สูงขึ้น รวมถึงอธิบายวิธีการคำนวณสัดส่วนเงินออมต่อรายรับ

$$\frac{\text{เงินออม}}{\text{รายรับ}} \times 100 = \text{สัดส่วนเงินออมต่อรายรับ} \%$$

5. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกจัดสรรเงินตามสมการ “รายรับ - เงินออม = รายจ่าย” รวมทั้งจัดสรรว่ารายจ่ายทั้งหมดจะแบ่งเป็นรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็นเท่าใดบ้าง โดยมีตัวเลขเงินออม และรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็นของสัปดาห์ก่อนมาเป็นข้อมูลประกอบ (เอกสาร: ด่าน 4)
6. ผู้สอนมอบหมายการบ้านประจำสัปดาห์ โดยให้ผู้เรียนบันทึกรายจ่ายจำเป็น-ไม่จำเป็น (เอกสาร: จด 4) พร้อมสรุปทบทวนความครบถ้วนในการบันทึก หลังจากนั้น ให้เปรียบเทียบจำนวนเงินที่ออมได้จริงกับที่วางแผนไว้ และคำนวณสัดส่วนเงินออมต่อรายรับ (เอกสาร: ทบทวน 4) และแจ้งให้ผู้เรียนส่งการบ้านประจำสัปดาห์ก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

การบ้าน

ผู้เรียนบันทึกรายรับ-รายจ่ายประจำสัปดาห์ในเอกสาร: จุด 4 และสรุปทบทวนความครบถ้วนในการบันทึก รวมถึงเปรียบเทียบจำนวนเงินที่ออมได้จริงกับที่วางแผนในเอกสาร: ทบทวน 4 เพื่อส่งให้ผู้สอนก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

คำแนะนำ

1. ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนว่าการจัดสรรเงินก่อนใช้ควรสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความจำเป็นของผู้เรียน โดยพิจารณาจากข้อมูลการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่ผ่านมา และสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้
2. ผู้สอนอาจมอบหมายภารกิจนี้ให้ผู้เรียนทำซ้ำเพื่อฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ โดยผู้เรียนจะได้ทบทวนและปรับเปลี่ยนการจัดสรรเงินให้เหมาะกับวิถีชีวิตของตน รวมถึงได้ติดตามพัฒนาการของตนโดยเปรียบเทียบสัดส่วนเงินออมต่อรายรับในแต่ละสัปดาห์ด้วย
3. ผู้สอนอาจแจกกระปุกออมสิน หรือให้ผู้เรียนเปิดบัญชีเงินฝาก เช่น ธนาคารโรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเก็บออมเงิน และติดตามจำนวนเงินออมที่เปลี่ยนแปลงไปได้

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน

- ชุดเอกสารภารกิจที่ 4
http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission4.pdf
- ชุดเอกสารภารกิจที่ 4 (สำหรับการทำซ้ำเพื่อฝึกฝนต่อเนื่อง)
http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission4_Cont.pdf

ภารกิจที่ 5 สะท้อนความคิด พิชิตฝัน (ประมาณ 40 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนถอดบทเรียนจากการฝึกบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่ผ่านมา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนเพื่อพัฒนาวิธีการจัดสรรเงินและเก็บออมต่อไป
2. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกตั้งเป้าหมายและวางแผนการเงินในระยะยาว ซึ่งนำไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนอนาคตได้

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

ชุดเอกสารภารกิจที่ 5 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission5.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร 2 ส่วน คือ (1) ด้าน 5 และ (2) ทบทวน 5)

วิธีการ แบ่งออกเป็นกรฝึกปฏิบัติในห้องเรียน และการบ้าน

ในห้องเรียน

1. ผู้สอนแจกชุดเอกสารภารกิจที่ 5
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย หรือขออาสาสมัครออกมาเล่าประสบการณ์ และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำภารกิจทั้งหมด เช่น อะไรคือแรงผลักดัน วิธีการ หรือเคล็ดลับที่ทำให้บันทึกรายรับ-รายจ่ายได้ครบถ้วน ออมเงินได้สำเร็จ
3. ผู้สอนสรุปในตอนท้ายว่าเคล็ดลับการออมเงินง่าย ๆ คือการแบ่งเงินไว้ก่อนใช้ (อย่างน้อย 10% ของรายรับ) ที่เหลือสามารถนำมาใช้จ่ายได้ตามต้องการ เพื่อเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่าหากเข้าใจหลักคิด และมีวินัยที่ดีแล้วก็จะสามารถประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้โดยไม่จำเป็นต้องจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายตลอดชีวิต
4. ผู้สอนอธิบายวิธีการทำการบ้านประจำสัปดาห์ คือ การมองภาพความฝันสำหรับอนาคตให้ชัดเจน (เอกสาร: ทบทวน 5) โดยอาจใช้วิธีการ ดังนี้
 - (1) ให้ผู้เรียนทบทวนความฝันที่ตั้งไว้ในสัปดาห์แรก หากผู้เรียนต้องการเปลี่ยนแปลงความฝันก็สามารถทำได้ โดยอาจเป็นความฝันเพื่อทำธุรกิจ หรือความฝันสำหรับตนเอง เช่น เรียนต่อ หรือซื้อสิ่งของที่มีราคาสูง
 - (2) ให้ผู้เรียนระบุขั้นตอนที่ชัดเจนในการทำฝันให้สำเร็จ และศึกษาข้อมูลที่ต้องใช้เงินในแต่ละขั้นตอน ซึ่งอาจมีขั้นตอนมากกว่าแบบฟอร์มที่กำหนดได้
 - (3) ผู้สอนอาจแสดงตัวอย่างประกอบการระบุขั้นตอนทำความฝันให้สำเร็จ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพ และแนะนำช่องทางค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ค้นหาทาง website หรือ สอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำสิ่งนั้น
5. ผู้สอนชี้แจงให้ผู้เรียนทราบว่าข้อมูลความฝันเหล่านี้มีความสำคัญกับการทำภารกิจในสัปดาห์ต่อไป

การบ้าน

ผู้เรียนทบทวนความฝัน และเขียนขั้นตอนในการทำฝันให้สำเร็จในเอกสาร: ทบทวน 5 เพื่อส่งให้ผู้สอนก่อนเริ่มภารกิจต่อไป

คำแนะนำ

1. ภารกิจนี้เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ทั้งหมดของผู้เรียนหลังจากทำทั้ง 4 ภารกิจที่ผ่านมา ดังนั้น ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ประเมินพัฒนาการของตนเอง และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนไม่หยุดพัฒนาตนเอง โดยให้คงพฤติกรรมที่ดีต่าง ๆ เอาไว้ ทั้งนี้ ผู้สอนอาจยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือประสบการณ์ของคนที่ประสบความสำเร็จเพิ่มเติมก็ได้
2. ผู้สอนอาจจัดอภิปรายในห้องเรียนเรื่องเคล็ดลับการออม โดยศึกษาเนื้อหาจากชุดความรู้ฝึกคิด บทที่ 2 “การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า” หัวข้อ 2.1 การวางแผนทางการเงิน (ข้อ 4 สิ่งที่ต้องรู้ในการออมเงิน)
3. ผู้สอนอาจมอบรางวัลแก่ผู้เรียนที่มีพัฒนาการดี (เช่น ได้คะแนนสะสมจากการส่งภารกิจทุกสัปดาห์ รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 50%) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคงพฤติกรรมที่ดีต่อไปแม้จะไม่ได้ทำชุดภารกิจฝึกฝนแล้วก็ตาม รวมถึงอาจชื่นชมผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ส่งเกียรติบัตรถึงผู้ปกครอง หรือพูดคุยในวันพบผู้ปกครอง
4. ผู้สอนอาจประเมินพัฒนาการของผู้เรียน โดยวัดการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนเงินออมต่อรายรับของผู้เรียนก่อน-หลังทำชุดภารกิจฝึกฝน ซึ่งใช้ข้อมูลจากการบันทึกรายรับ-รายจ่ายในสัปดาห์แรก และสัปดาห์สุดท้ายที่ทำภารกิจ

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission5.pdf

ภารกิจที่ 6 ตั้งเป้าหมายสู่นาคต (ประมาณ 40 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกตั้งเป้าหมาย และจัดทำแผนการออมตามความฝันของตนเอง
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องการวางแผนทางการเงินกับการวางแผนอนาคตของตน เช่น การทำธุรกิจ

อุปกรณ์/ สิ่งที่ต้องเตรียม

เอกสารภารกิจที่ 6 <http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Mission6.pdf>
(ประกอบด้วยเอกสาร ด้าน 6)

วิธีการ เป็นการฝึกปฏิบัติในห้องเรียน

1. ผู้สอนแจกเอกสารภารกิจที่ 6
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายการออมในเอกสาร: ด้าน 6 ตามข้อมูลที่ค้นคว้าไว้ โดยระบุเป้าหมายการออม จำนวนเงินที่ต้องการ และระยะเวลาในการออม แล้วคำนวณเป็นเป้าหมายการออมรายเดือน พร้อมจัดทำแผนการออมเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนจับคู่หรือแบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องแผนการออมของแต่ละคน เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นและอาจให้ตัวแทนของผู้เรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

คำแนะนำ

1. ผู้สอนสามารถศึกษาวิธีการตั้งเป้าหมายการออม และจัดทำแผนการออมได้จากชุดความรู้ฝึกคิด บทที่ 2 “การเงินส่วนบุคคล...รู้ก่อน ทำก่อน รวยกว่า” หัวข้อ 2.1 การวางแผนทางการเงิน (ข้อ 3 วางแผนทางการเงินทำได้อย่างไร)
2. ผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย และจัดสรรเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ทำให้บรรลุเป้าหมายตามความฝันที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ ผู้สอนอาจใช้กิจกรรมอื่น ๆ ของสถานศึกษาเพื่อติดตามผลต่อไป เช่น ปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น
3. ในกรณีที่ใช้ชุดภารกิจฝึกฝนควบคู่กับชุดความรู้ฝึกคิด ผู้สอนสามารถเน้นย้ำความเชื่อมโยงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาความรู้ที่เรียนไปจะเกิดประโยชน์ได้จริง ก็ต่อเมื่อนำไปลงมือปฏิบัติ โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่างสำหรับผู้สอน http://www.1213.or.th/th/Documents/toolkits/Example_Mission6.pdf

ตัวอย่างเกียรติบัตรสำหรับส่งให้ผู้ปกครอง

เรียน ผู้ปกครอง ของ

ขอแสดงความชื่นชมผ่านเกียรติบัตรนี้
เพื่อแสดงว่า
ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงิน
และมีพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับ

ขอให้นักศึกษาของพฤติกรรมที่ดีนี้ต่อไปเพื่อสร้าง
ภูมิคุ้มกันทางการเงินและอนาคตที่มั่นคง

.....
(ครูผู้สอน)

ส่วนที่ 4

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 รายชื่อสถานศึกษา

(เรียงลำดับตามตัวอักษร)

วิทยาลัยการอาชีพไชยา

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีมออมตามรอยพ่อ
วิทยาลัยการอาชีพไชยา

ชื่อผลงาน : หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน "ออมตามรอยพ่อ"

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 20 ชั่วโมง เพื่อปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพฤติกรรมทางการเงินพื้นฐาน เช่น การออมเงิน การใช้จ่าย และการลงทุน อันเป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ผ่านการเรียนรู้และการทำกิจกรรม ซึ่งสามารถนำไปขยายผลสู่ชุมชนได้

รายชื่อสมาชิก
นางเพียงใจ ทองสาลี
นางจารุวรรณ มีธรรม
นายนฤเทพ นียมทอง
นายประเสริฐ ทองสาลี

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทโครงการ
ทีมเยาวชนชนเผ่าเกษตรสืบป่าตอง
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

ชื่อผลงาน : เยาวชนชนเผ่า รู้จักคิด รู้จักใช้ ใส่ใจการเงิน

ให้ความรู้ทางการเงินโดยใช้ภาษาชนเผ่าแก่นักศึกษา และคนในชุมชน ผ่านการอบรม เกม ประสาธน์พื้นที่นำสาธิต คอบปัญหาทางการเงิน จัดนิทรรศการ และประกวดการถอดบทเรียน โดยมุ่งเน้นทักษะในการวางแผนการเงินและรู้เท่าทันตลาด online

รายชื่อสมาชิก
นางสาวปริยาณูช สายชลระไพ
นายอมรศักดิ์ คงความชนะ
นางสาวนิตดา คะปานา
นายยศกร ศิริมงคล
นางสาวลลิตนา ศรีอวยพรมราช

อาจารย์ที่ปรึกษา
นางกนิษฐา ยาวีรราช

วิทยาลัยเทคนิคนครขอนแก่น

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม Vitamin M (money)
วิทยาลัยเทคนิคนครขอนแก่น

ชื่อผลงาน : Fin. Camp

ค่ายการเงิน 6 ฐาน ใน 1 วัน ที่ให้ความรู้ทางการเงินอย่างหลากหลาย เช่น การบริหารเงิน ภัยทางการเงิน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้คิดและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งส่งเสริมทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน

รายชื่อสมาชิก
นางจิรวรรณ ศรีจำปา
นางสาวอัจฉรา งามประเสริฐ
นายสุจริต โคตรประทุม
นางสาวมนธิชา สาริกา
นางสาวสิรินทร์ ดวงคำน้อย

วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ดทึบ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม TATC Financial Immunity
วิทยาลัยเทคนิคสตั๊ดทึบ

ชื่อผลงาน : ให้อัจฉริยะการเงินกันเถอะ

สื่อการสอนในช่วงโมกกิจกรรมที่นำ VDO animation ซึ่งจำลองชีวิตจริงของนักศึกษา มากระตุ้นให้ประเมินสุขภาพทางการเงินของตนเองแล้วเสริมภูมิคุ้มกันจากบทเรียน กิจกรรมฝึกทักษะทางการเงิน และการสะท้อนความคิด เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

รายชื่อสมาชิก
นางจินกนา มงคลพงษ์
นางกฤตภาณี ฝ่องศรี
นางสายชล สุนันัน
นางสาวอุมาพร สอนนุช
นายณัฐวุฒิ พ่วงพิทักษ์

วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม TEACHER ALL STAR by LPC
วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่

ชื่อผลงาน : Web Application For Management Money

การเรียนรู้แบบ online ที่เข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา ผ่านคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านบริหารจัดการเงิน และอาศัยสื่อความรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น infographic และ คลิปวิดีโอ

รายชื่อสมาชิก

นางสาวกุลญา คำแปง
ว่าที่ร้อยตรีเจษฎา ชูดวง
นายชนะชล นันตา
นายวีระชัย ทะจันทร์
นายสโรจน์พันธุ์ ปะละปึก

วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม Smart Fin.
วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ

ชื่อผลงาน : ฝันให้ไกล ไปให้ถึง ด้วยการออม

ส่งเสริมความรู้ผ่านวิชา skill for life เพื่อปลูกฝังทักษะทางการเงินแก่นักศึกษา ปวช. 1 โดยสร้างนักศึกษาแกนนำ (Little Manager) เพื่อขยายผลความรู้ควบคู่กับการประกวดสื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการออมและกิจกรรมออมเงินตามเป้าหมาย

รายชื่อสมาชิก

นางสาวเตือนใจ อารีโรจนบุกุล
นางสาวรุ่งนภา ชาญเขียว
นายวีระชัย ใจคำป็น
นายกานต์ อะตามา

วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม Saving For Success by PYT Team

วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ

ชื่อผลงาน : Saving FIN Win Your Self

สร้างสังคมแห่งการออมโดยอาศัยกลยุทธ์การบอกต่อ (word of mouth) ผ่านกิจกรรมชมรม เกม นิทรรศการเคลื่อนที่ การให้ความรู้ผ่าน facebook และการแข่งขันออมเงินเพื่อชิงรางวัล

รายชื่อสมาชิก

- นางสาวชญาภา สิววรรณ
- นางสาวปภาวรินทร์ นักรัสมมา
- นางสาวสายใจ ธรรฤทธิ์
- นางสาวนันทิชา ปอนใจชม
- นางสาวจิตรลดา จิตรกุล

วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทโครงการ
ทีม Creative Thinking

วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ

ชื่อผลงาน : ออมเงินดี มีรางวัล
(Good Save Have Reward)

กิจกรรมออมเงินตามวันที่ โดยแจกกระปุกเงินออมพร้อมปฏิทินให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรม และมอบรางวัลแก่ผู้ที่ออมเงินได้ครบตามจำนวน ควบคู่ไปกับการให้ความรู้โดยตอบคำถามทางการเงินบน facebook กิจกรรมเช้ะ & แชร และไปสเตอร์ infographic

รายชื่อสมาชิก

- นางสาวเสาวนีย์ วงศ์ทะวี
- นางสาวรัตนา มูลธิดา
- นายชนกชนม์ ทิพยมณฑล
- นางสาวสุกัญญา เตศา
- นายธนกฤต ไหมม่วงค์

อาจารย์ที่ปรึกษา

- นางสาวปภาวรินทร์ นักรัสมมา

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค)

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉิงเหนือ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทโครงการ

ประเภทนวัตกรรมการสอน

ทีม Start Saving Start Future

ทีม Super T.

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค)

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉิงเหนือ

ชื่อผลงาน : ทวิทรัพย์รักการออม

ชื่อผลงาน : ชุดคู่มือการสอนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่ความสำเร็จทางการเงินของเยาวชนไทย

โครงการออมเงินเพื่อเป็นทุนทำสิ่งประดิษฐ์ในวิชาโครงการของนักศึกษาแผนกช่างอุตสาหกรรมก่อนจบการศึกษา โดยเริ่มจากการให้ความรู้ในช่วงโมกกิจกรรมและวิชาโครงการ พร้อมแต่งตั้งเหรียญประจำกลุ่มเพื่อรวบรวมเงินออม ติดตามผลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดผ่าน line ตลอดจนมอบรางวัลให้เป็นแรงจูงใจในการออม

ชุดคู่มือกิจกรรมเรียนรู้ 8 สัปดาห์ ซึ่งผสมผสานทั้งความรู้ทางการเงินสำหรับบุคคลและผู้ประกอบการ โดยนำเสนอผ่านบทเรียน ฝึกปฏิบัติ และถอดประสบการณ์มาเป็นการเรียนรู้ที่ได้รับ

รายชื่อสมาชิก

นายสรรเสริญ แพงสี
นายสุพัฒน์ คำสอาด
นางสาวจินต์ศุภางค์ คณาสุข
นางสาวสุวรรณีย์ สว่างใจ
นายเอกอนนต์ เกตรา

รายชื่อสมาชิก

นายภิเชกสิทธิ์ ชุมแวงวาปี
นางกัญญาภัทร์ คำสอาด
นายมงคลชัย คงคาชาติ
นายศุภกิจ วงศ์ปัจฉิม
นางบุญญาพร มหาฤทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

นางวันวิสาห์ พัฒนวิบูลย์

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

**ประเภทโครงการ
ทีม 3-color box**

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผลงาน : 3-color box

สื่อการสอนที่มีทั้งบทเรียน กิจกรรม และเกมเพื่อให้ความรู้ทางการเงินที่เข้าใจง่าย สนุกสนาน และน่าสนใจเหมาะสำหรับกลุ่มเป้าหมาย 3 ช่วงวัย ได้แก่ ประถม มัธยม และ อาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเปิดใจพร้อมรับความรู้ด้วยความสนุกและนำไปใช้ได้จริง

รายชื่อสมาชิก

นายณนากร ผาจง
นายกิตติพันธ์ จัญญสวัสดิ์
นายสุภธีราช ทองละเอียด
นางสาวมยุรี กลหัด
นายนิรันดร์ โพธิ์นา

อาจารย์ที่ปรึกษา

นางบุญญาพร มหาฤกษ์

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Fin. ดี
We Can Do!!!

**ประเภทโครงการ
ทีมดาวิน**

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผลงาน : กระปุกอัจฉริยะ

ประดิษฐ์กระปุกออมสินที่เชื่อมกับ application เพื่อแจ้งจำนวนเงินออมและเตือนให้ออมเพิ่มซึ่งนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมและมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อปลูกฝังนิสัยการออมผ่านเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของกลุ่มเป้าหมาย

รายชื่อสมาชิก

นายอานันท์ ราชินธราน
นายวุฒิวัฒน์ จະญญช
นางสาวเมงคลักษณ์ โนราช
นางสาวปานธิชา บุคท

อาจารย์ที่ปรึกษา

นายภิเชกสิทธิ์ ชุมแวงวาปี

วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทนวัตกรรมการสอน
ทีม CISAT INNOVATION
วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ

ชื่อผลงาน : Plan your money

บอร์ดเกมส่งเสริมความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลที่จำลองสถานการณ์ตามช่วงชีวิตและอาชีพ ผสมกับการ quiz ผ่าน QR code ซึ่งได้ทั้งความสนุกสนาน และกระตุ้นการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม

รายชื่อสมาชิก

นางสาวช่อทิพย์ นิมิตรกุล
นางนุกดา ศิริ
นางสาวนสิชา พิชัยพรหม

วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ

Fin. ดี
We Can Do!!!

ประเภทโครงการ
ทีม Sunshine Team
วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ

ชื่อผลงาน : Saving Money Challenge

แข่งขันบริหารเงินต่อเนื่อง 4 สัปดาห์ ภายใต้จำนวนเงินและสถานการณ์ที่กำหนด พร้อมทั้งเปิดให้แชร์ภาพกิจกรรมทาง Facebook/ line เพื่อดึงดูดให้มีผู้สนใจและติดตามโครงการ ซึ่งทีมที่บริหารเงินได้ดีที่สุดจะเป็นผู้ชนะและเป็น Young change agent รุ่นต่อไป

รายชื่อสมาชิก

นางสาวรวิบัณฑิต ม่านมุงศิลป์
นางสาวญาณัญพิชชา จิรัฐิติคุณ
นางสาวชญญา บุญธรรม
นางสาวพลอยไพลิน เสนา

อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวช่อทิพย์ นิมิตรกุล

วิทยาลัยเทคโนโลยีหาดใหญ่

วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

ประเภทโครงการ
ทีม Mix Car Care
 วิทยาลัยเทคโนโลยีหาดใหญ่

ชื่อผลงาน : โครงการหารายได้ระหว่างเรียน (Mix Car Care)

สร้างธุรกิจ car care โดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการบำรุงรักษารถยนต์ และการเป็นผู้ประกอบการ มาต่อยอดไปสู่การค้าบริการจริง รวมทั้งได้ฝึกฝนทั้งการเงินธุรกิจ และบัญชีรายรับรายจ่ายส่วนบุคคล ตลอดจนถอดบทเรียนมาเป็นคู่มือการทำธุรกิจ car care

รายชื่อสมาชิก

นายชนกันต์ โดมิมอ
 นายวีรศักดิ์ อุดฉัตรแก้ว
 นายอภิสิทธิ์ หนัดศิริ
 นางสาวเจนจิรา บุญโหม่ง
 นางสาวเจตสุภา ทองแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา
 นายวิศิษฎ์ กองศรี

ทีมที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศ

ประเภทโครงการ
ทีม KVC Strong
 วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

ชื่อผลงาน : กยศ. เป็นหนี้ได้ ใช้นี้เป็น

ให้ความรู้เรื่องการออม และการวางแผนการใช้เงินแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยที่กู้เงิน กยศ. ในวิชากิจกรรมโดยใช้การดู infographic คลิปวิดีโอ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับรุ่นพี่ และฝึกฝนทำบันทึกรายรับรายจ่าย เพื่อส่งเสริมการออมผ่านธนาคารโรงเรียน

รายชื่อสมาชิก

นายธนบัตร บุญจงวง
 นางสาววิมลย์ประภา ราวะรินทร์
 นางสาวช่อพกา ทรศจันทรมาศ
 นายอภิสิทธิ์ คณะระทด
 นายกนกพล นาเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา
 นางทิพย์สุดา วัชรวิสัย

ภาคผนวก 2 ผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุน

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุน ที่ควรรู้จักมีดังนี้

1. เงินฝากประจำ เงินฝากแบบขั้นบันได และเงินฝากแบบปลอดภาษี:

- **เงินฝากประจำ** - กำหนดระยะเวลาการฝากถอนที่แน่นอน เช่น 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี ซึ่งหากไม่ถอนเงินออกมาก่อนกำหนดจะได้ดอกเบี้ยสูงกว่าการฝากแบบออมทรัพย์
- **เงินฝากแบบขั้นบันได** - กำหนดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันเป็นช่วง ๆ โดยยิ่งฝากนานอัตราดอกเบี้ยก็จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เหมือนขั้นบันได ดังนั้น ผู้ออมหรือผู้ลงทุนต้องดูผลตอบแทนที่ได้รับจากอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อปีของโครงการ ซึ่งธนาคารจะต้องแจ้งให้ทราบด้วย
- **เงินฝากแบบปลอดภาษี** - เป็นบัญชีเงินฝากประจำที่ได้รับการยกเว้นภาษีของดอกเบี้ยที่ได้รับ แต่ต้องฝากทุกเดือนเป็นจำนวนเท่ากันตลอดอายุสัญญา ซึ่งระยะเวลาจะแตกต่างกันในแต่ละธนาคาร เช่น 24 เดือน และ 36 เดือน โดยแต่ละคนมีสิทธิเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนี้ได้เพียง 1 บัญชีเท่านั้น

2. พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ และหุ้นกู้: เป็นตราสารทางการเงินประเภทหนี้ โดยพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจเป็นตราสารที่ออกโดยรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ขณะที่หุ้นกู้เป็นตราสารที่ออกโดยภาคเอกชน เพื่อระดมเงินจากผู้ลงทุน โดยให้ผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยซึ่งจ่ายตามงวดที่กำหนด และจ่ายคืนเงินต้นให้ผู้ลงทุนเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการลงทุน

3. สลากออมทรัพย์: ขายเป็นจำนวนหน่วยและมีกำหนดอายุที่แน่นอน โดยส่วนใหญ่สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ เช่น ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นผู้ออก ทั้งนี้ สลากดังกล่าวเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ลงทุนที่ต้องการผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย รวมถึงได้ลุ้นรางวัลรายเดือน โดยผู้ลงทุนจะได้รับเงินต้นและดอกเบี้ยเต็มจำนวนหากถือจนครบตามเกณฑ์ที่ผู้ออกสลากกำหนด

4. ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์: เป็นผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่มีลักษณะผสมของการคุ้มครองชีวิตและการออมทรัพย์ โดยในส่วนของ การคุ้มครองชีวิต บริษัทประกันภัยจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับผลประโยชน์เมื่อผู้ทำประกันเสียชีวิต และในส่วนของ การออมทรัพย์ บริษัทประกันภัยจะจ่ายเงินคืนให้แก่ผู้ทำประกันเมื่อครบกำหนดสัญญา ทั้งนี้ ค่าเบี้ยประกันจะแตกต่างกันตามเงื่อนไขที่กำหนด หากเลิกสัญญาก่อนกำหนดจะได้รับค่าเวนคืนกรมธรรม์ ซึ่งน้อยกว่าจำนวนเงินค่าเบี้ยประกันที่ได้จ่ายไป

5. กองทุนรวม: เป็นการระดมทุนจากนักลงทุนโดยบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บลจ.) เพื่อนำเงินไปลงทุนในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ เช่น ตราสารหนี้ ตราสารทุน และทองคำ ตามนโยบายการลงทุนที่ระบุไว้ในหนังสือชี้ชวนเสนอขายหน่วยลงทุน กองทุนรวมเป็นทางเลือกหนึ่งของนักลงทุนที่มีเงินไม่มาก แต่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่หลากหลาย โดยสามารถเลือกลงทุนตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ยังเหมาะกับผู้ลงทุนที่ไม่มีความรู้เพียงพอที่จะลงทุนด้วยตนเอง หรือไม่มีเวลาติดตามข่าวสาร

6. **หุ้น¹**: เป็นตราสารทางการเงินประเภททุนที่กิจการออกให้แก่ผู้ถือเพื่อระดมเงินทุนไปใช้ในกิจการ โดยผู้ถือหุ้นมีฐานะเป็น “เจ้าของ” ซึ่งจะมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผลเมื่อกิจการมีกำไร หากกิจการมีผลการดำเนินงานที่ดี ราคาหุ้นเติบโต ก็สามารถทำกำไรจากส่วนต่างราคาได้ แต่ผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้น มักจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของกิจการ หากกิจการมีปัญหจนถึงขั้นล้มละลาย ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินลงทุนคืน ก็ต่อเมื่อกิจการจ่ายชำระหนี้และภาระผูกพันเรียบร้อยแล้ว

¹ ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ (<https://www.set.or.th/set/education/html.do?name=stock&showTitle=F>)

ภาคผนวก 3 งบการเงิน

ตัวอย่างงบการเงิน

ร้าน :

งบดุล
ณ วันที่ 30 มิ.ย. 25XX

หน่วย : บาท

สินทรัพย์		หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน		หนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	76,000	เงินเบิกเกินบัญชี	-
เงินฝากธนาคาร	36,000	เงินกู้ยืมระยะสั้น	-
ลูกหนี้	-	หนี้สินไม่หมุนเวียน	
สินค้าคงเหลือ	-	เงินกู้ยืมระยะยาว	-
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		ส่วนของผู้ถือหุ้น	
อาคาร	800,000	ทุน	850,000
		กำไร (ขาดทุน) สะสม	62,000
รวม	<u>912,000</u>	รวม	<u>912,000</u>

สินทรัพย์หมุนเวียน

หมายถึง เงินสดหรือสินทรัพย์อื่น ๆ ที่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้ภายในเวลา 1 ปี

หนี้สินหมุนเวียน

หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาชำระคืนภายใน 1 ปี

หนี้สินไม่หมุนเวียน

หมายถึง หนี้สินที่มีระยะเวลาชำระคืนเกินกว่า 1 ปี

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

หมายถึง สินทรัพย์ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน หรือสินทรัพย์ที่กิจการถือไว้ระยะยาว ไม่สามารถแปลงเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี เช่น ที่ดิน อาคาร รถยนต์ เงินลงทุนระยะยาว

ส่วนของผู้ถือหุ้น

หมายถึง ส่วนที่เจ้าของกิจการมีสิทธิหรือส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้หรือหนี้สินที่มีต่อกิจการออกแล้ว

ต้นทุนขาย

หมายถึง ต้นทุนของสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงในการผลิต

รายได้ แบ่งเป็น

- **รายได้โดยตรง** คือ รายได้ที่เกิดจากการประกอบกิจการ
- **รายได้อื่น ๆ** หมายถึง รายได้ที่ไม่ได้เกิดจากกิจกรรมหลักของกิจการ เช่น รายได้จาก การให้ใช้สิทธิทรัพย์สิน คอกเบี้ยรับจากการให้กู้ยืม

ร้าน :

งบกำไรขาดทุน

ณ วันที่ 30 มิ.ย. 25XX

หน่วย : บาท

รายได้ค่าขายสินค้า		160,000	
หัก ต้นทุนขาย		78,000	
กำไรขั้นต้น		82,000	
บวก รายได้อื่น			
คอกเบี้ยรับ		-	
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์		-	-
กำไรก่อนหักค่าใช้จ่าย		82,000	
หัก ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายในการขาย		-	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	20,000	20,000	
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		62,000	

ค่าใช้จ่าย แบ่งเป็น

- **ค่าใช้จ่ายในการขาย** เป็นค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการขาย เช่น ค่าคอมมิชชั่น
- **ค่าใช้จ่ายในการบริหาร** เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า เงินเดือนพนักงาน

ร้าน :

งบกระแสเงินสด

สำหรับงวด 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 30 มิ.ย. 25XX

หน่วย : บาท

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน			
เงินสดรับจากการขายสินค้า*	160,000		
เงินสดจ่ายค่าสาธารณูปโภค	(14,500)		
เงินสดจ่ายค่าวัตถุดิบ	(30,000)		
เงินสดจ่ายค่าแรงงาน	(48,000)	67,500	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน			
เงินสดรับจากการขายอุปกรณ์	-		
เงินสดจ่ายจากการซื้ออุปกรณ์	(5,500)	(5,500)	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน			
เงินสดจ่ายจากการชำระเงินกู้		-	
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)		62,000	
บวก เงินสดต้นงวด		14,000	
เงินสด ณ วันสิ้นงวด		76,000	

* ถ้าขายสินค้าได้ 200,000 บาท แต่เป็นการขายเชื่อ 40,000 บาท จะลงเป็นเงินสดรับเพียง 160,000 บาท

ภาคผนวก 4 ประเมินสุขภาพทางการเงินของ กิจการด้วยอัตราส่วนทางการเงิน

การประเมินสุขภาพทางการเงินของกิจการสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

สิ่งที่ประเมิน	อัตราส่วนทางการเงิน	ความหมาย
สภาพคล่องทางการเงิน วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน หรือ Current Ratio (เท่า) = สินทรัพย์หมุนเวียน ÷ หนี้สินหมุนเวียน	จำนวนเท่า ยิ่งมาก แสดงว่า ธุรกิจมีสภาพคล่องสูง และมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้ น้อย โดยทั่วไป Current Ratio และ Quick Ratio ไม่ควรต่ำกว่า 2 เท่า และ 1 เท่า ตามลำดับ
	อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง หรือ Quick Ratio (เท่า) = (เงินสด+ลูกหนี้การค้า) ÷ หนี้สินหมุนเวียน	
ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ วัดความสามารถในการนำสินทรัพย์มาใช้ให้ก่อประโยชน์สูงสุด	อัตรการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ หรือ Inventory turnover (เท่า) = ต้นทุนขาย ÷ สินค้าคงเหลือ	จำนวนเท่า ยิ่งมาก แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการขายสินค้าได้เร็ว บริหารสินค้าคงเหลือได้ดี
	ระยะเวลาขายสินค้า (วัน) = 365 ÷ Inventory turnover	จำนวนวัน ยิ่งน้อย แสดงว่า กิจการจำหน่ายสินค้าได้เร็ว โอกาสที่สินค้าจะค้างสต็อกหรือล้าสมัยเป็นไปได้ยาก
	อัตรการหมุนเวียนของลูกหนี้ หรือ Account Receivable Turnover (เท่า) = ยอดขาย ÷ ลูกหนี้	จำนวนเท่า ยิ่งมาก แสดงว่า ลูกหนี้ชำระเงินสดเร็ว บริหารงานขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	ระยะเวลาเก็บเงิน (วัน) = 365 ÷ Account Receivable Turnover	จำนวนวัน ยิ่งน้อย แสดงว่า กิจการเก็บเงินจากลูกหนี้ได้เร็ว ช่วยลดโอกาสผิดนัดชำระหนี้
ความสามารถในการทำกำไร วัดความสามารถในการทำกำไรเมื่อเทียบกับยอดขาย	อัตรากำไรจากการดำเนินงาน หรือ Operating Profit Margin (%) = (กำไรก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยจ่าย ÷ ยอดขาย) X 100	% ยิ่งมาก แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการหารายได้ และควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ดี
	อัตรากำไรสุทธิ หรือ Net Profit Margin (%) = (กำไรหลังหักภาษีและดอกเบี้ยจ่าย ÷ ยอดขาย) X 100	% ยิ่งมาก แสดงว่า กิจการมีความสามารถในการทำกำไรสูง บริหารจัดการต้นทุนได้ดี
ความสามารถในการชำระหนี้	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน หรือ Debt to Equity Ratio (เท่า) = หนี้สินรวม ÷ ส่วนของเจ้าของ	จำนวนเท่า ยิ่งน้อย แสดงว่า กิจการกู้ยืมในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับทุนของกิจการ บ่งชี้ว่าน่าจะมีความสามารถในการชำระหนี้

ทั้งนี้ ในช่วงเริ่มก่อตั้งกิจการคุณควรหมั่นตรวจสอบสุขภาพทางการเงิน เพื่อให้ทราบว่าคุณภาพการดำเนินงานในปัจจุบันเป็นอย่างไร ต้องรีบปรับปรุงหรือดำเนินการอะไร แต่เมื่อกิจการเริ่มอยู่ตัวแล้ว คุณอาจวิเคราะห์ฐานะการเงินอย่างน้อยปีละครั้งก็ได้

ส่วนที่ 5

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. เทคโนโลยีทางการเงิน.
<https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/FinTech/Pages/default.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. PromptPay.
<https://www.bot.or.th/Thai/PaymentSystems/PSServices/PromptPay/Pages/default.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2557. สมุดเงินออม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2558. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน เรื่องน่ารู้...ก่อนเป็นผู้ประกอบการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2558. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน e-Payment. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน รู้รอบระวังภัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน เป็นหนี้อย่างเป็นสุข. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน รู้หน้าที่ รักษาสิทธิ เข้าใจบริการทางการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. รู้รอบเรื่องการเงิน ตอน วางแผนทางการเงินอย่างชาญฉลาด. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
- มูลนิธิมั่นพัฒนา. <http://www.tsdf.nida.ac.th/th/>
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน. บัญชีเงินฝาก.
<https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsbook.aspx>
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน. ผลิตภัณฑ์คล้ายเงินฝาก.
<https://www.1213.or.th/th/serviceunderbot/savings/Pages/savingsalike.aspx>
- ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ 1359. เอกสาร/สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่.
<http://www.1359.go.th/document/law.php>
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง. <http://www.sufficiency.nida.ac.th/>
- ศูนย์ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Clinic) สถาบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอุตสาหกรรมการผลิต (SMI) สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). คำถามยอดฮิต SMEs ไทย ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ
- สถาบันคีนันแห่งเอเชีย มูลนิธิซีดีและธนาคารซีดีแบงก์. 2557. ผู้หญิงฉลาดออม ฉลาดใช้. กรุงเทพฯ

หากมีข้อสงสัยหรือประเด็นสอบถามเพิ่มเติม
สามารถติดต่อได้ที่ FinLitStrategyDiv1@bot.or.th

